

PYHÄSELÄN ARKEOLOGINEN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2003

Haavanpään Saarelan ortodoksikalmisto ja tsasounanpaikka

Sisällysluettelo

Johdanto.....	1
Polkuja esihistoriaan -hanke.....	1
Pyhäselän arkeologinen tutkimushistoria.....	2
Inventoinnin kenttätyöt	2
Inventoinnin tulokset.....	4
Raportin rakenne	9
Yleiskartat.....	11
Kiinteät muinaisjäännökset	11
Irtolöytöpaikat	12
Tentatiivikohteet.....	13
Suojelukohdeluettelo - Pyhäselän kiinteät muinaisjäännökset.....	14
Löytöluettelo.....	22
Kuva- ja negatiiviluettelo	23
Dialuettelo.....	24
Luettelo kohteista peruskarttalehdittäin.....	25
Kohdehakemisto	26
Kohdekuvaukset karttaotteineen.....	27
Kiinteät muinaisjäännökset	27
Irtolöytöpaikat	71
Tentatiivikohteet.....	108
Valokuvataulut.....	114
Luvuanalyysit.....	122

Johdanto

Polkuja esihistoriaan -hanke

Pohjois-Karjalan museon EU:n tavoite 1 -ohjelmaan kuuluva Polkuja esihistoriaan -hanke käynnistyi marraskuussa 2001. Projektin keskeisimpiä toimenpiteitä ovat arkeologisen perusinventoinnin suorittaminen Jyty -kuntien (Eno, Joensuu, Kiihtelysvaara, Kontiolahti, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi ja Pyhäselkä) alueella sekä paikkatietokannan kokoaminen alueen muinaisjäänöksistä inventointi- ja arkistotietojen perusteella. Tarkoituksena on rakentaa arkeologisia luontopolkuja kuntien alueelle sekä koota verkkosivut ja näyttely, joissa hyödynnetään inventoinnin tuloksia. Hankkeen tavoitteena on kulttuuriympäristön suojelu ja siihen kohdistuvan arvostuksen lisääminen. Hanke liittyy osaltaan muihin käynnissä oleviin Pohjois-Karjalan kulttuuriympäristön kehittämishankkeisiin: "Pohjois-Karjalan arvokkaiden vaaramaisemien inventointi" ja "Rakennusperintö kunniaan Pohjois-Karjalassa", joista vastaa Pohjois-Karjalan ympäristökeskus.

Hanke on jaettu kolmeen vaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on jo toteutunut, ja se päättyi helmikuussa 2002. Ensimmäisessä vaiheessa suunniteltiin ja toteutettiin paikkatietokanta tällä hetkellä tiedossa olevista muinaisjäänöksistä Pohjois-Karjalan alueella. Aineisto tietokantaan saatiin Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäänösrekisteristä. Ensimmäisen vaiheen kokonaisbudjetti oli 19 510 €. Tähän vaiheeseen Pohjois-Karjalan ympäristökeskus myönsi avustusta EU -rahoitusosuutena 58 000 mk (9 754 €) ja kansallisena rahoitusosuutena 23 000 mk (3 868 €) eli yhteensä 81 000 mk (13 623 €).

Toinen vaihe käsittää arkeologisen perusinventoinnin, tietokannan päivityksen sekä lopputuotteiden suunnittelutyön. Toisen vaiheen kustannusarvio on 189 400 €. Pohjois-Karjalan ympäristökeskus on myöntänyt hankkeelle 89 900 € (EU -rahoitusosuus 56 800 €, kansallinen rahoitusosuus 33 100 €). Pohjois-Karjalan liiton ja ympäristökeskuksen välisissä neuvotteluissa on sovittu, että ympäristökeskus vastaa 60 % hankkeen julkisesta tuesta ja liitto huolehtii loppuosan julkisesta tuesta vuonna 2003 tehtävällä päätöksellä. Hankkeen omarahoitus koostuu Pohjois-Karjalan museon, Museoviraston sekä Jyty -kuntien osuudesta, joka on noin 20 % kustannusarviosta. Toinen vaihe alkoi maaliskuussa 2002 ja se päättyy vuoden 2003 lopussa. Hankkeen toisen vaiheen yhteistyökumppaneita ovat Pohjois-Karjalan ympäristökeskus, Pohjois-Karjalan liitto, Museovirasto, KareliaExpert, Jyty-alueen kunnat ja kaupungit. Hankkeen ohjausryhmä koostuu yhteistyötahojen edustajista.

Projektin kolmannen vaiheen on määrä käynnistyä vuoden 2004 alusta, tuolloin pääasiallisena yhteistyökumppanina toimisi Itä-Suomen lääninhallitus. Projektin kolmannessa vaiheessa toteutetaan lopputuotteet. Jokaiseen inventoituun kuntaan rakennetaan arkeologinen luontopolku opastuksineen. Uusien tutkimustulosten perusteella tehdään internet-sivut opetuskäyttöä varten sekä museonäyttely Pohjois-Karjalan museoon. Pohjois-Karjalan esihistoriasta kertova näyttely jää pysyväksi osaksi museon perusnäyttelyä.

Arkeologisen inventoinnin tulokset liitetään paikkatietokantaan, jonne Pohjois-Karjalan ympäristökeskus liittää myös alueen luonnonhistorialliset ja kulttuurihistorialliset kohteet. Kunnille toimitetaan koko aineistosta säännöllisin väliajoin päivitettyjä CD -rom -levyjä. Laaja tietokanta palvelee sekä paikallistasolla että valtakunnallisesti jatkossa myös muuta tiedontarvetta.

Pyhäselän arkeologinen tutkimushistoria

Ensimmäinen Pyhäselän kuntaa koskeva arkeologiseksi luokiteltava tutkimus on kertomus Ilomantsin kihlakunnan muinaisjäännösten luetteloinnista v. 1885, jonka teki Suomen Muinaismuistoyhdistyksen stipendiaattina Reijo Tirronen. Kertomus on julkaistu Suomen Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirjassa VII. Pyhäselkä kuului tuolloin vielä Kiihtelyksen pitäjään (nyk. Kiihtelysvaara). Kovin paljoa muinaisjäännöksiä ei Tirronen Pyhäselästä luettele. "Pakanuuden aikaiseksi" todetaan Lapinsaaren lapinhaudat ja Hammaslahden Kuusivaaran lapinrauniot. "Keskiaikaan" kuuluvat kalmisto Venäläisen paikalla Hammaslahdella ja vanha hautausmaa Mikko Hirvosen pellossa Mulossa. Lisäksi Mulon kylässä on sotamuistoihin liittyvä Laivasärkkä ja siellä merkkikivi, johon on piirretty neljä ristiä. Lisäksi paikkakunnalla on "tietämättömään aikaan" ajoittuvia tervalieriä l. tervahautoja ja raudanvalmistuspaikkoja. Esinelöytöinä mainitaan kaksi Hammasjärven rannalta löydettyä ukontaltoa. Tirronen luettelemista muinaisjäännöksistä Venäläisen paikan kalmisto saattaa olla Saarelan tai Pylölän kalmisto ja toinen ukontaltojen löytöpaikoista on jollakin tarkkuudella paikallistettu Hammasjärven eteläpäähän. Muut kohteet eivät ole nykyisessä muinaisjäännösrekisterissä.

Seuraava varsinainen arkeologinen tutkimus tapahtui kunnan alueella vasta vuonna 1959, jolloin Tuomas Björkman tarkasti Saviniemen l. Rinkumäen kivikautisen asuinpaikan. Hän suoritti siellä myös pienen kaivauksen kesäkuussa 1960 ja kävi paikalla vielä saman vuoden elokuussa tarkastamassa siellä havaittuja kodanpohjia. C.F. Meinander teki paikalla laajempia kaivauksia v. 1961 ja tutki tällöin mm. yhden "kodanpohjan" eli asumuspainanteen. Asuinpaikka ajoittuu pääasiassa tyypillisen kampakeramiikan aikaan ja itse asumuksen lisäksi kaivauksissa havaittiin punamultahauta.

Kunnan arkeologisen perusinventoinnin suoritti vuonna 1967 Pirjo Lahtiperä Karjalaisen kulttuurin edistämisseuran myöntämin varoin. Inventointikertomuksessa luetellaan siihen mennessä tunnetut kohteet eli Saviniemen kivikautinen asuinpaikka sekä irtolöytöjen perusteella paikannettu Porolahden asuinpaikka, irtolöytöpaikat ja kaksi Haavanpään kalmistoa, Saarela ja Pylölä. Lisäksi mainitaan Tuohimäen kiviröykkiöt epämääräisinä kivikumpuina - sittemmin nämä ovat päättyneet muinaisjäännösrekisteriin kiinteinä muinaisjäännöksinä. Inventointikertomukseen kuuluu lisäys, jonka on siihen tehnyt Maarit Lönnberg vuonna 1972. Hän kävi tarkastamassa ja toteamassa kivikautisen asuinpaikan Rauanjärven Kaskiniemessä.

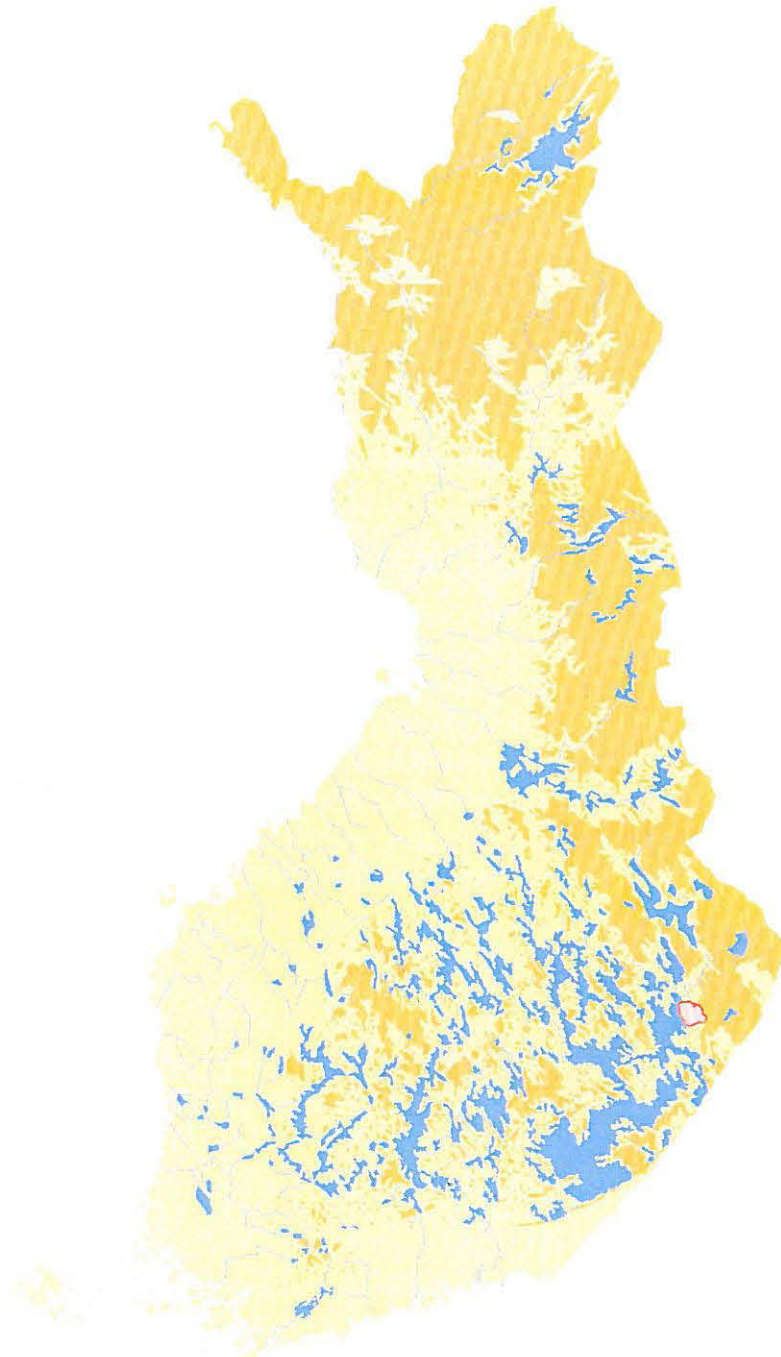
Ennen 1990-lukua Pyhäselässä kävi tarkastuksia tekemässä Matti Huurre, osin yhdessä Rauni Laukkasen kanssa. Ennestään tuntemattomia muinaisjäännöksiä ei näissä tarkastuksissa kuitenkaan todettu. Niitä ei myöskään löytynyt Muinais-Saimaa -projektiin liittyvissä vaaitustutkimuksissa, joita Mika Lavento tutkimusryhmineen teki v. 1992-1995 Saviniemen ja Porolahden asuinpaikoilla. Viimeisin Pyhäselän muinaisjäännös ennen v. 2003 inventointia löytyi v. 1996, jolloin allekirjoittanut tarkasti Nivanjoen kivikautisen asuinpaikan.

Inventoinnin kenttätyöt

Projektin puitteissa inventoitavat kunnat on jaettu kahdelle vuodelle. Vuonna 2002 inventoitiin Joensuun ja Outokummun kaupungit sekä Liperin ja Polvijärven kunnat. Eija Ojanlatva ja Juha-Pekka Joona inventoivat Joensuun ja Polvijärven ja allekirjoittanut Liperin ja Outokummun. Vuonna 2003 inventoitiin Enon, Kiihtelysvaaran, Kontiolahden ja Pyhäselän kunnat. Näistä kunnista Enon ja Pyhäselän inventoi allekirjoittanut. Kontiolahdessa ja Kiihtelysvaarassa työskenteli Oili Forsberg. Edellisen kerran laaja, koko maakunnan kattava inventointiprojekti, suoritettiin 1960-1970 -luvuilla Karjalaisen Kulttuurin Edistämisseuran tuella. Nämä inventoinnit voi katsoa osittain jo vanhentuneiksi, varsinkin kun Museoviraston arkeologian osaston ja Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen

tutkimusprojekteissa Pohjois-Karjalasta on löytynyt rikkaita esihistoriallisen ja historiallisen ajan muinaisjäännöksiä 1990-luvulla.

Pyhäselän inventointi suoritettiin kahdessa jaksossa tuntityönä ajalla 29.9.-4.10. ja 6.-7.10.2003. Normaalistettuna inventointiaikaa oli suurinpiirtein kahden viikon ajan. Allekirjoittaneen lisäksi inventoimassa oli 2.-3.10 Pohjois-Karjalan museon projektisihteeri Eeva-Riitta Majoinen.

Pyhäselän kunnan sijainti. Tummankeltaisella merkitty supra-akvaattiset (vedenkoskemattomat) alueet.

Pyhäselän inventoinnissa keskityttiin karttamateriaaliin ja vanhoihin löytötietoihin tutustumisen perusteella kivi- ja varhaismetallikautisille asuinpaikoille otollisimmiksi arvioituihin alueisiin. Tällaisia olivat etenkin Hammaslahden ja Rääkkylän rajan välinen alue, Nivansalon, Lotokan ja Ohvanan seutu.

Täällä olivat myös ennestään tunnetut asuinpaikat Saviniemi, Porolahti ja Nivanjoki. Varsinkin Pieni-Onkamojärven länsiranta käytiin kohtuullisen kattavasti läpi. Samoin Tupakkasärkän-Hölhönsärkän alue Ohvanan itäpuolella.

Pyhäselän maastot ovat pääasiassa kivisiä ja em. seudun lisäksi hiekkaisempaa, kuivempaa maastoa esihistoriallisille asuinpaikoille sopivilta rantakorkeuksilta löytyi kunnan alueelta oikeastaan vain kahdesta paikasta, Iiksenjoen laaksosta ja kunnan itäosien pienten järvien rannoilta. Iiksenjoen laakson eteläosissa perusteellisempaa inventointia ei juurikaan voinut tehdä, koska parhaimmat seudut ovat peltona ja ne olivat inventoinnin aikaan vielä pääasiassa kyntämättä. Pohjoisemmassa muinaisrannat ovat metsätalouden piirissä ja maasto kosteampaa ja kivisempää. Pyhäselän kunnan itäosassa, Kiihtelysvaaran rajalla on useita pieniä Salpausselän keskellä olevia järviä, joista suurimpien, Rauanjärven ja Murtojärven rantoja tarkasteltiin jonkin verran, ei kuitenkaan kovin kattavasti. Rauanjärvellä perusteellisen inventoinnin esteenä ovat lukuisat kesämökit.

Reijolan pohjoispuolelle laskee Haapajoki, joka kiemurtelee jokseenkin savisen laakson halki Suhmuran itäpuolella olevasta Haapajärvestä. Tämä laakso, Haapajärvi ja Suhmuran eteläpuolella oleva laakso ovat osa muinaista Saimaan salmea, joka on erottanut Suhmuran ja Reijolan muodostaman saaren mantereesta. Varsinkin Haapajärven eteläosaa ja Reijolan kaakkoispuolen laaksoa inventoitiin jonkinlaisella kattavuudella. Muualla kunnan alueella, kuten Reijolassa ja Niittylahdessa tehtiin inventointia lähinnä otosluonteisesti.

Lyhyt inventointiaika, jokseenkin sateiset ilmat ja vaikea maasto rajoittivat läpikäytyjen alueiden laajuutta. Kuntaa kierrettiin autolla kyllä perusteellisesti, mutta jalkautumista ei useinkaan katsottu tarpeelliseksi huonon maaston vuoksi. Pyhäselän kuntaa ei voida pitää läpikotaisin inventoituna, mutta kunnan topografia huomioonottaen kuitenkin kohtalaisen hyvin inventoituna.

Inventoinnin tulokset

Ennen inventointia Pyhäselästä tunnettiin kahdeksan kiinteää muinaisjäännettä, joista neljä esihistoriallista asuinpaikkaa ja neljä historiallisen ajan kohdetta (kaksi ortodoksikalmistoa, tarinakivi ja kiviröykkiökohde). Niin sanottuja tentatiivikohteita, eli muinaisjäännöksiä, jotka ovat ajaltaan ja tarkoitukseltaan sekä suojelustatukseltaan epämääräisiä, ei ollut muinaisjäännesrekisterissä ainoatakaan. Esihistoriallisia tai historiallisia irtolöytöpaikkoja kunnasta tunnettiin 15 kappaletta.

Inventoinnissa löydettiin 12 ennestään tuntematonta kiinteää muinaisjäännettä, joista yksi oli vanha kiviesineen irtolöytöpaikka. Kaikki löydetyt muinaisjäännökset ovat joko kivi- tai varhaismetallikautisia asuinpaikkoja. Tentatiivikohteiden luetteloon tuli nyt kolme kohdetta: ajoittamaton painanne, historiallisen ajan viljelysröykkiökohde sekä historiallisen ajan talonpaikka. Irtolöytöpaikoiksi luettiin inventoinnissa löydetyistä kohteista ne, joista löytyi asuinpaikkalöytöjä (kvartsia yms.), mutta niin vähäisessä määrin, ettei kohdetta voi ilman muuta luokitella kiinteäksi muinaisjäännökseksi. Tällaisia kohteita löytyi neljä kappaletta. Lisäksi saatiin Kansallismuseon kokoelmiin kaksi 1960-luvulla löydettyä kiviesinettä ennestään tuntemattomalta löytöpaikalta.

Laji	ajoitus	ennestään tunnetut	inventoinnissa löydetty	yhteensä
<i>kiinteät muinaisjäännökset</i>				
asuinpaikka	kivikautinen	3	11	14
asuinpaikka	kivi- varhaismetallikautinen	1	1	2
ortodoksikalmisto	historiallinen	2		2
tarinapaikka	historiallinen	1		1
kiviröykkiökohde	historiallinen	1		1
	yhteensä	8	12	20
<i>tentatiivikohteet</i>				
painanne tai kuoppa	esihistoriallinen?		1	1
kiviröykkiöitä	historiallinen		1	1
talonpohjia	historiallinen		1	1
	yhteensä	0	3	3
<i>irtolöytöpaikat</i>				
löytöpaikka	kivikautinen	13	5	18
löytöpaikka	historiallinen	1		1
	yhteensä	14	5	19
	kaikki yhteensä	22	20	42

Kivi- ja varhaismetallikautiset asuinpaikat ja irtolöydöt

Pyhäselästä tunnetaan 16 kivi- tai varhaismetallikautista asuinpaikkaa. Näistä jo vanhastaan merkittävin on Saviniemen asuinpaikka, jossa on tehty kaivauksiakin 1950-1960 -luvulla. Kohde on edelleenkin maastoltaan ehjä ja siellä on havaittavissa kivikautisten asumusten jäänteitä, asumuspainanteita. Toinen Pyhäselän asumuspainannekohde, Matolahti, löytyi v. 2003 inventoinnissa. Asuinpaikat voidaan niiden ehjyyden perusteella jaotella ehjiin, hieman tuhoutuneisiin ja peltokohteisiin. Näistä ehjiin kuuluvat em. Saviniemen ja Matolahden lisäksi Kaskiniemi, Hölhönsärkän asuinpaikat ja Poroniemi. Hieman tuhoutuneita ovat eri syistä johtuen Nivanjoki, Suhmuran pururata, Törisevännpuro ja Saunakallio. Peltokohteilla tuhoutumisastetta on vaikea määrittellä. Usein näiden paikkojen laajuus tiedetään pintalöytöjen perusteella, mutta tuhoutumisaste riippuu kynnön syvyydestä. Peltokohteita Pyhäselässä ovat Porolahti, Kosola, Sillankorva, Haapajoki ja Mattilan asuinpaikat.

Kivikautisten ja varhaismetallikautisten asuinpaikkojen ajoitus pohjautuu lähinnä keramiikkatyöliien ajoitukseen, joka on helpoin keino myös Pyhäselän asuinpaikkojen suhteen. Toinen tapa on käyttää rannansiirtymisajoitusta silloin, kun keramiikkalöytöjä asuinpaikalta ei ole. Lähinnä sitä voidaan tällä alueella käyttää Muinais-Saimaan rannalla olleiden asuinpaikkojen ajoitukseen eli nykyisten Pyhäselän, Pieni-Onkamon, Haapajärven ja Iiksenjoen laakson asuinpaikkoihin. Rauanjärven Kaskiniemen asuinpaikka on edelleen samalla rannalla, missä se on ollut jo vuosituhansia.

Keramiikkaa on löytynyt useiltakin Pyhäselän asuinpaikoilta ja nämä keramiikkalöydöt on luokiteltu oheisessa taulukossa.

	Ka 2 / 3	Pöljä	Vmk
Saviniemi	x	x	
Porolahti			x
Kaskiniemi	x		
Nivanjoki	x?	x?	
Hölhönsärkkä 2	x	x?	
Poroniemi			x
Sillankorva	x?		
Saunakallio	x		

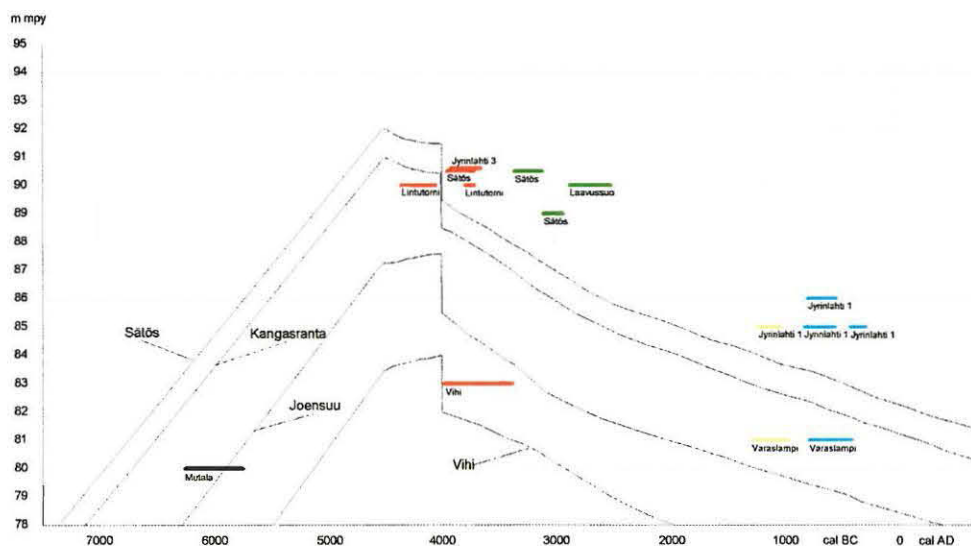
Pyhäselän keramiikkalöydöt. Ka 2 / 3 = tyypillinen ja myöhäiskampakeramiikka, n. 3900-3200 eKr., Pöljä = Pöljän asbestikeramiikka, n. 3100-1900 eKr., Vmk = varhaismetallikautinen asbestikeramiikka, n. 1900 eKr.-300 jKr.

Pyhäselän, Viinijärven ja Onkamojärvien alueen rannansiirtyminen on esitetty oheisessa diagrammissa neljällä eri alueella: Sätöksen seudulla, Kangasrannan alueella, Joensuun tienoilla ja Vihin-Onkamon alueella. Diagrammi on varsin karkea eikä juurikaan perustu tarkasti mitattuihin rantahavaintoihin. Siitä saa kuitenkin yleiskuvan vedenkorkeuden vaihteluista inventointialueella ja vähän alueesta kaakkoon. Diagrammiin on lisätty alueen muinaisjäännöksistä saadut kalibroidut radiohiiliajoitukset, ja eri ajanjaksoihin liittyvät ajoitukset on merkitty eri väreillä. Itse ajoitukset ovat oheisessa taulukossa. Yleisesti voidaan todeta, että vesistö oli transgressiivinen (nouseva veden pinta) Pyhäselässä aina vuoteen 4000 eKr. saakka, jolloin Imatralla puhkesi Vuoksen uoma ja veden pinta alkoi laskea.

Rannansiirtyminen Pyhäselän ja Viinijärven alueella esihistoriallisena aikana

Radiohiiliajoitukset selitetty taulukossa

- Suomensjärven kulttuuri
- Tyypillinen kampakeramiikka
- Pöljän keramiikka
- ST-keramiikka
- Luukonsaaren keramiikka

kohte	ajoituksen konteksti	tunnus	ajoitus	kalibroitu ajoitus
Joensuu Mutala	tulisija	Hel-428	7160 +/- 250 BP	6240 - 5750 cal BC
Outokumpu Lintutorni	nuotio	Hel-4128	5350 +/- 90 BP	4340 - 4040 cal BC
Outokumpu Lintutorni	keramiikka (Ka II), asumuspainanne - yhdistetty	Hela-223	4970 +/- 60 BP	3780 - 3700 cal BC
		Hela-224	4990 +/- 60 BP	
		Hela-225	4830 +/- 60 BP	
		Hela-226	4950 +/- 60 BP	
		Hela-227	4985 +/- 75 BP	
Outokumpu Sätös	keramiikka (Ka II)	Hela-116	4990 +/- 70 BP	3940 - 3700 cal BC
Liperi Jyrinlahti 3	keramiikka (Ka II)	Hela-364	4945 +/- 70 BP	3910 - 3640 cal BC
Rääkkylä Vihi	keramiikka (Ka II), asumuspainanne	Hela-249	4740 +/- 70 BP	3640 - 3370 cal BC
		Hela-250	5055 +/- 75 BP	3970 - 3780 cal BC
		Hela-251	4840 +/- 80 BP	3780 - 3520 cal BC
		Hela-252	4785 +/- 65 BP	3680 - 3380 cal BC
		Hela-253	4710 +/- 70 BP	3620 - 3370 cal BC
Outokumpu Sätös	asumuspainanne, rakenteet, talo 1 - yhdistetty	Su-2420	4510 +/- 70 BP	3340 - 3100 cal BC
		Su-2421	4510 +/- 30 BP	
Outokumpu Sätös	asumuspainanne, rakenteet ja keramiikka, talo 2 - yhdistetty	Hela-345	4415 +/- 75 BP	3090 - 2920 cal BC
		Hela-346	4390 +/- 70 BP	
		Hela-347	4540 +/- 75 BP	
		Hela-348	4290 +/- 60 BP	
		Hela-349	4425 +/- 55 BP	
Outokumpu Laavussuo	asumuspainanne, rakenteet ja purupihka, yhdistetty	Hela-153	4010 +/- 60 BP	2860 - 2500 cal BC
		Hel-3974	4070 +/- 110 BP	
		Hel-3976	4090 +/- 100 BP	
		Hel-3977	4170 +/- 120 BP	
Outokumpu Laavussuo	asumuspainanne 2 (ei diagrammissa)	Hel-3975	4420 +/- 100 BP	3310 - 2920 cal BC
Liperi Jyrinlahti 1	tulisija 2	Wk-6917	2889 +/- 56 BP	1210 - 920 cal BC
Liperi Jyrinlahti 1	tulisija 1	KI-4442	2510 +/- 70 BP	800 - 530 cal BC
Liperi Jyrinlahti 1	likamaakuoppa 1, yhdistetty	KI-4441	2240 +/- 35 BP	400 - 260 cal BC
		Wk-6916	2370 +/- 60 BP	
Liperi Jyrinlahti 1	keittokuoppa / hiilimiilu	Wk-9163	2480 +/- 50 BP	770 - 520 cal BC
Joensuu Varaslampi	ST -keramiikka	Ua-10319	2875 +/- 55 BP	1190 - 940 cal BC
Joensuu Varaslampi	ST -keramiikka	Ua-10320	2930 +/- 60 BP	1260 - 1020 cal BC
Joensuu Varaslampi	tulisija	Su-2476	2360 +/- 30 BP	485 - 385 cal BC
Joensuu Varaslampi	tulisija	Su-2477	2430 +/- 30 BP	760 - 400 cal BC

Transgressiivisesta järvivaiheesta todistaa Joensuun Mutalan Suomusjärven kulttuurin asuinpaikka, joka on jäänyt paksun hiekkakerroksen alle. Vastaavalla tavalla hiekkakerros on peittänyt myös läheisen Sihtalan asuinpaikan. Suomusjärven kulttuurin ja varhaiskampakeramiikan ajan asuinpaikat ovat tutkimusalueella jääneet aikanaan veden alle, eikä niitä Pyhäselästäkään tunneta lainkaan. Sen sijaan osa irtolöydöistä saattaa olla tähän vaiheeseen kuuluvia esinetyyppejä ja ne todistavat siitä, ettei seutu suinkaan ollut tällöinkään asutuksesta tyhjänä. Pyhäselästä ei toistaiseksi ole löydetty varmasti varhaista asbestikeramiikkaa (4500-4000 eKr.), vaikka Hölhönsärkkä 2:n asbestikeramiikka saattaa sitä ollakin Liperin ja Outokummun alueella varhaisen asbestikeramiikan paikat ovat jo laskevalla rannalla, mutta Rääkkylässä ne saattavat olla osittain transgression huuhtelemia, Pyhäselässä ei tästä ole merkkejä. Vuoksen puhkeaminen sattui suurin piirtein samaan aikaan kuin tyypillisen kampakeramiikan ilmaantuminen löytöaineistoon ja tähän viittaavat alueelta saadut radiohiiliajoituksetkin - tosin Outokummun Lintutornin yksi hiiliajoitus antaa yllättävän vanhan tuloksen. Kyse saattaa kuitenkin olla siitä, että ajoitettu hiili on peräisin puusta, jolla on sitä poltettaessa jo ollut paljon omaa ikää. Radiohiiliajoitushan kertoo vain näytteen elinkaaren loppuhetkestä

Ne asuinpaikat, joilta ei ole radiohiiliajoituksia tai ajoittavaa keramiikkaa voidaan diagrammin perusteella ajoittaa karkeasti korkeussijaintinsa ja löytömateriaalinsa perusteella. Oheiseen taulukkoon on kerätty Saimaan rannansiirtymisen piirissä olleiden Pyhäselän kivi- ja varhaismetallikautisten asuinpaikkojen ajoitusarvio rannansiirtymisen tai ajoittavan keramiikkatyylin perusteella.

<i>kunta</i>	<i>kohdenimi</i>	<i>keramiikka</i>	<i>korkeus m mpy</i>	<i>ajoitus rannansiirtymisen perusteella</i>
Pyhäselkä	Saviniemi	Ka II, Pöljä	82-85	Ka II, Pöljä
Pyhäselkä	Porolahti	Ka II, asb	79-82	Pöljä, varhainen metallikausi
Pyhäselkä	Nivanjoki	Ka?, asb	81-83	Pöljä
Pyhäselkä	Kosola	-	82-83	Ka II, Pöljä
Pyhäselkä	Suhmuran pururata	-	83-84	Ka II
Pyhäselkä	Törisevänpuro	-	85-87	Ka II
Pyhäselkä	Hölhönsärkkä 1	-	83-84	Ka II
Pyhäselkä	Hölhönsärkkä 2	Ka II, asb	83-85	Ka II
Pyhäselkä	Matolahti	-	80-85	Ka II, Pöljä
Pyhäselkä	Poroniemi	Sär 2 ?	79-82	Pöljä, varhainen metallikausi
Pyhäselkä	Sillankorva	Ka?	80-83	Ka II, Pöljä
Pyhäselkä	Saunakallio	Ka II	82-83	Ka II
Pyhäselkä	Haapajoki	-	81-84	Pöljä
Pyhäselkä	Mattila 1	-	85-86	Ka II
Pyhäselkä	Mattila 2	-	85-86	Ka II

Pyhäselän asuinpaikkojen ajoituksia. Vasb = varhainen asbestikeramiikka, Ka II = tyypillinen kampakeramiikka, Pöljä = Pöljän asbestikeramiikka, Sär 2 = Säräisniemi 2 -keramiikka, asb = tunnistamaton asbestikeramiikka, Ka ? = kampakeramiikka?

Suurin osa Pyhäselän kivikautisista asuinpaikoista ajoittuneet tyypillisen kampakeramiikan ja/tai Pöljän keramiikan aikoihin. Tunnusomaista Pöljän keramiikkaa taitettuine reunoineen ja vahvoine asbestisekoitteineen on vain Saviniemen asuinpaikalta, mutta muiltakin paikoilta on pieniä paloja asbestikeramiikkaa, joka todennäköisesti on juuri Pöljän keramiikkaa. Varhaiseen metallikauteen ajoittunevat rannankorkeuden perusteella Porolahden ja Poroniemen asuinpaikat, joista jälkimmäiseltä on myös varhaismetallikautista Säräisniemi 2 -keramiikkaa, todennäköisimmin Luukonsaaren ryhmää.

Irtolöytöjä Pyhäselästä tunnettiin ennen inventointia 17 kappaletta 15 eri löytöpaikalta, mutta näistä peräti neljä esinettä on kateissa. Löytöpaikoista kahden sijaintitiedot olivat niin epätarkat, ettei niitä ollut mahdollisuutta enää paikantaa ollenkaan. Muiden esineiden löytöpaikka pyrittiin tarkastamaan ainakin pintapuolisesti - kolmen kateissa olevan esineen löytöpaikka jäi kuitenkin tarkastamatta. Yhdellä vanhalla kiviesineen löytöpaikalla todettiin olevan kivikautinen asuinpaikka (Kosola). Inventoinnin yhteydessä saatiin Kansallismuseon kokoelmiin kaksi kiviesinettä, joiden löytöpaikka jäi tarkastuksesta huolimatta irtolöytöpaikaksi (Sierasuo). Lisäksi inventoinnissa löytyi neljä 1-2 kvartsin löytöpaikkaa, jotka nyt ovat irtolöytöpaikkojen luettelossa. Osa näistä saattaa todellisuudessa olla kivikautisia asuinpaikkoja, mutta löytöjen vähyyden vuoksi asia jää toistaiseksi varmentamatta.

Historiallisen ajan muinaisjäännösten määrittely suojelukohteeksi tai tentatiivikohteeksi on ongelmallista, koska kaikkia historiallisen ajan muinaisjäännöksiä ei voida esihistoriallisten tapaan automaattisesti suojella. Ilman muuta suojeltavien kohteiden luetteloon kuuluvat kuitenkin ortodoksikalmistot, joita Pyhäselästä tunnetaan kaksi kappaletta: Haavanpään Saarelan ja Pylölän kalmistot. Näistä jälkimmäinen on sijainniltaan hieman epävarma, koska sitä ei pystytty paikallistamaan vuoden 2003 inventoinnissa. Saarelan kalmistoon liittyy lisäksi maisemallisesti kaunis tsasounanpaikka, Kirkkomäki, sekä mahdollinen rahojen kätkölytöpaikka. Paikalta on löydetty 1700-luvun rahoja. Lisäksi historiallisen ajan muinaisjäännökseksi on luokiteltu Alttinakivi Ohvanan kylässä, johon liittyy kansantarinoina. Tuohimäen kiviröykkiökohte on niin ikään suojeltavien muinaisjäännösten luettelossa, vaikka todennäköisesti kyseessä ovat viljelysrauniot.

Muut Pyhäselän historiallisen ajan kohteet on luokiteltavissa toistaiseksi tentatiivikohteiden luokkaan, ts. niillä ei ole suojelustatusta samassa mielessä kuin kiinteillä muinaisjäännöksillä. Tässä joukossa on Pyhäselän osalta vain kolme kohdetta, Kontkassenlampien historiallisen ajan asuinpaikka talon- ja kellarinraunioineen, Tervalamin viljelysryykkiöt sekä Korteniemen painanne, joka saattaa olla ajoitukseltaan esihistoriallinenkin.

Raportin rakenne

Raportissa kohteet on jaoteltu muinaisjäännösrekisterin mukaisesti kolmeen ryhmään: kiinteisiin muinaisjäännöksiin, irtolöytöpaikkoihin ja tentatiivikohteisiin. Tentatiivikohteissa ovat mm. tervahaudat, kuopat ym. historiallisen ajan ja epämääräiset kohteet. Tämän raportin kohteiden järjestysnumerointi pätee vain tässä kertomuksessa. Lisäksi kohteilla on muinaisjäännösrekisterin numerointi, joka on kunkin kohteen yksilöllinen tunnus. Pyhäselän kohteilla on sekä vanhan tyyppisiä, kolmiosaisia numerointeja (esim. 632-01-0002) ja uuden tyyppisiä, yksiosaisia numerointeja (esim. 1000001119). Vanhassa numeroinnissa ensimmäinen numero ilmaisee kunnan, toinen muinaisjäännöksen lajin (1= kiinteä muinaisjäännös, 4= irtolöytöpaikka, 0= tentatiivikohte) ja kolmas kohteen juoksevan numeron kunnan sisällä. Uudessa numeroinnissa ei ole kunta- ja lajitunnusta, vaan koko Suomen kohteet ovat samassa juoksevassa numeroinnissa, jossa on lähdetty liikkeelle luvusta 1000000001. Yleiskartoissa esitetään Pyhäselän kiinteät muinaisjäännökset (kartta s. 11), inventointikertomuksen paikannettavissa olevat irtolöytöpaikat (kartta s. 12) ja tentatiivikohteet (kartta s. 13).

Kukin kohde esitellään raportissa omana kokonaisuutenaan ja kunkin kohteen perässä on ao. peruskarttaote. Kohteista esitetään perustiedot, joihin kuuluvat kylä-, kiinteistö-, peruskartta- ja koordinaattitiedot, löytö- ja tutkimustiedot sekä lyhyt kohteen kuvaus.

Raportissa esitetään aiemmat tutkimuskertomukset joko referaattina tai suorana lainauksena. Tämän jälkeen seuraa myös vuoden 2003 inventointikertomus, johon kuuluvat liitteet on mainittu kohdekuvauksen lopuksi. Inventoinnissa kerätyt löydöt on luettelointi Kansallismuseon kokoelmiin päänumeroille KM 34192-34211. Valokuvat on luettelointi Pohjois-Karjalan museon kokoelmiin, diat ovat numeroilla 87: 580-608 ja negatiivit numeroilla 21160: 475-503. Diojen kaksoiskappaleet on luettelointi Museoviraston arkeologian osaston kokoelmiin numeroilla 51880-51908. Inventointiraportin lopussa on mustavalkokuvia vedoksina kuvatauluissa. Alkuperäinen löytöluettelo on Museoviraston arkeologian osaston arkistossa.

Kiinteät muinaisjäännökset on luokiteltu vakiintuneen tavan mukaan kolmeen rauhoitusluokkaan, jotka ovat:

1. Niin arvokas muinaisjäännös, että sen säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa. Tieteellisesti tai maisemallisesti merkittävä jäännös. Hyvä tyyppinsä edustaja.
2. Muinaisjäännöksen luonnetta tai ajoitusta ei voi selvittää ilman tarkempia tutkimuksia.
3. Täysin tuhoutunut muinaisjäännös tai kohde, jota tarkastuksen perusteella ei voi pitää rauhoituksen piiriin kuuluvana kiinteänä muinaisjäännöksenä.

Lienee syytä korostaa, että suojelun kannalta luokat 1 ja 2 ovat yhtä arvokkaita. Ainoastaan 3. luokan kohteet eivät ole rauhoitettuja, mutta niidenkin suhteen lopullisesta luokituksesta päättää Museovirasto. Irtolöytökohteisiin ja tentatiivikohteisiin luokittelua ei ole käytetty.

Helsingissä 16.2.2004

Petro Pesonen, FL

Pyhäselän inventointi 2003 Kiinteät muinaisjäännökset

Mk. 1:200 000

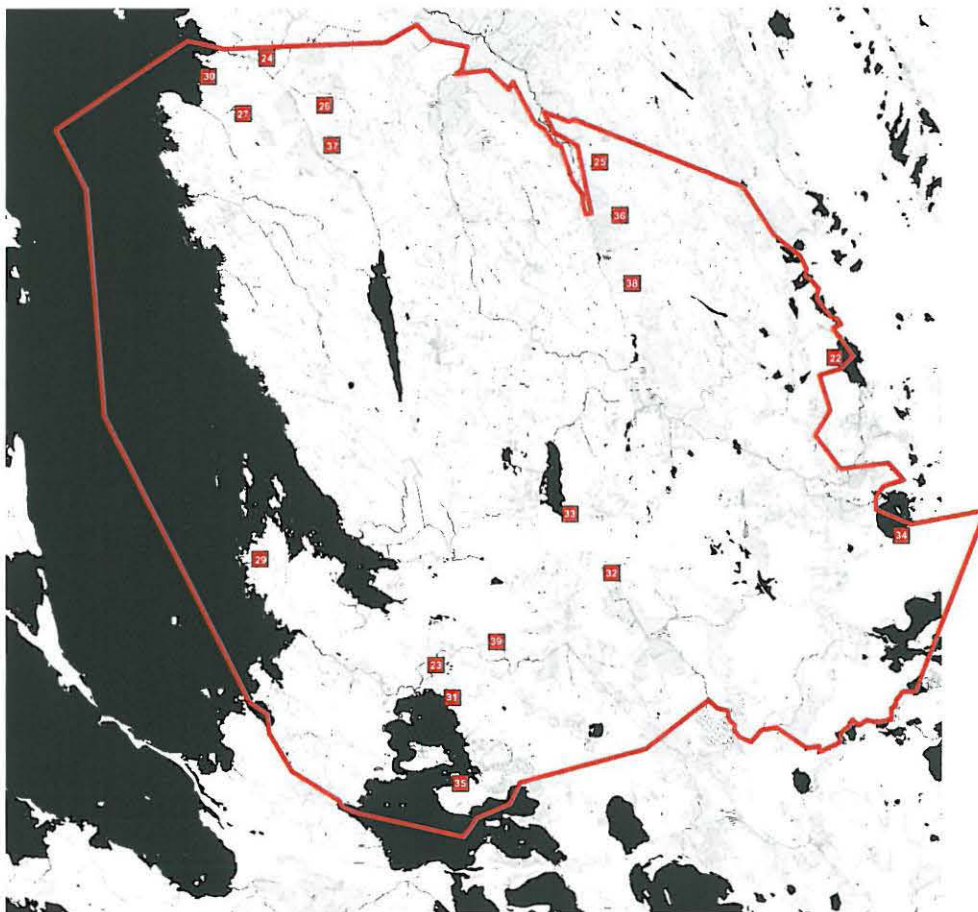
Kohteiden numerointi vastaa inventointikertomuksen numerointia

Pyhäselän inventointi 2003 Irtolöytöpaikat

Mk. 1:200 000

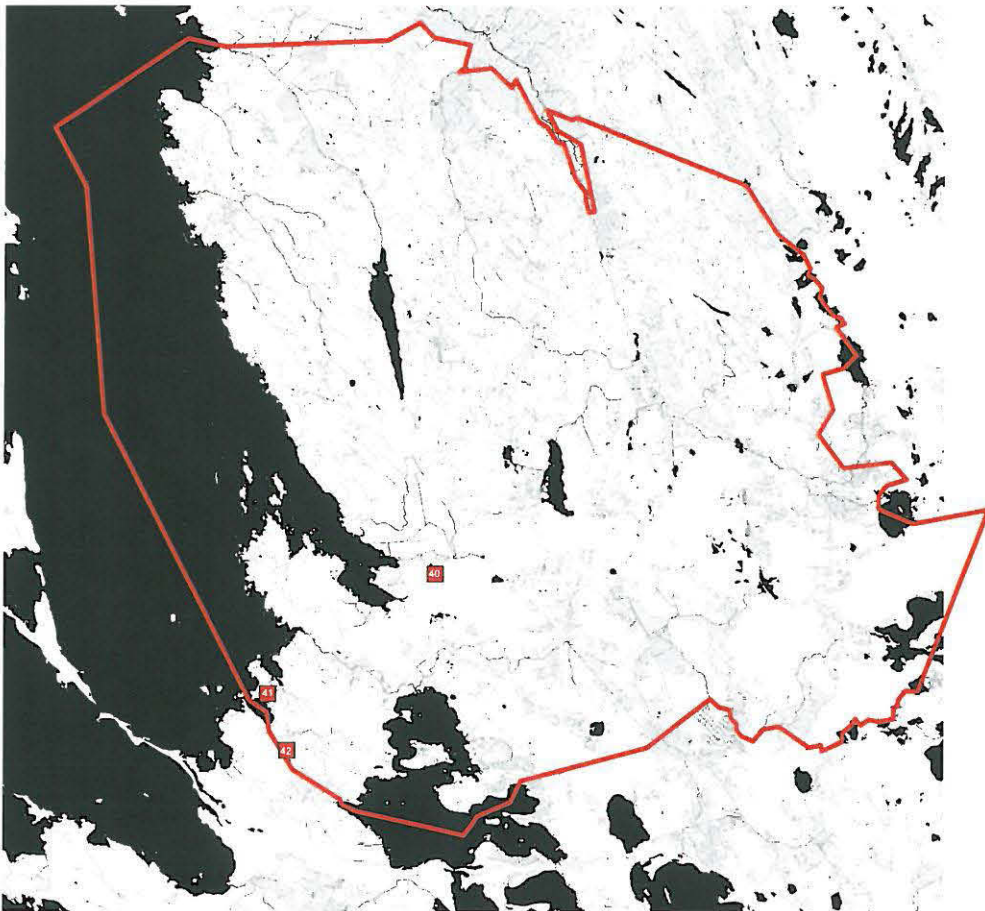
Kohteiden numerointi vastaa inventointikertomuksen numerointia

Pyhäselän inventointi 2003 Tentatiivikohteet

Mk. 1:200 000

Kohteiden numerointi vastaa inventointikertomuksen numerointia

Suojelukohdeluettelo

1. Pyhäselkä Saviniemi

632010001

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka, asumuspainanteita
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1/2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 421412 Kompakka
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6923140-6923210, i= 3650160-3650380
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 8 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-87-8
 632-401-87-18

Tutkimukset ja löydöt:

Irtolöytö Sipoon suomalainen kansakoulu, Nikkilä, saviastian reunapala
 Tuomas Björkman 1959, tarkastus KM 14979: 1-3 saviastian paloja 2 kpl, kvartsia 2 kpl
 Eino Korhonen 1959, irtolöytö KM 21084: 1-8 saviastian paloja 72 kpl
 Tuomas Björkman 1960, tarkastus
 Tuomas Björkman 1960, kaivaus KM 15125: 1-110 kaivauslöytöjä
 C.F. Meinander 1961, kaivaus KM 15339: 1-107 kaivauslöytöjä
 Pirjo Lahtiperä 1967, inventointi
 Matti Huurre 1975, tarkastus
 Kari Korhonen 1989, irtolöytö KM 25194 saviastian pala
 Mika Lavento 1993, inventointi KM 28234: 1-2 saviastian paloja 15 kpl, kvartsi-iskoksia 2 kpl
 Petro Pesonen 2003, inventointi

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pienen Onkamon länsipuolella Saviniemen tyvessä, rannasta noin 200 m:n päässä ja Peltolan talosta 200-400 m itään. Alue on kivikkoista mäntykangasta. Alueen halki kulkee rantamökeille vievä tie. Asuinpaikka-alueella on 3-5 asumuksenpohjaa, joiden halkaisija on noin 4,5 m. Ne näkyvät maastossa matalina painaumina. Asuinpaikalla on suoritettu tutkimuksia vuosina 1960 ja 1961 ja tutkittu yhteensä 139 m². Vuoden 1961 kaivauksissa on tutkittu yksi punamultahauta. Asuinpaikkaa on kutsuttu myös Rinkumäeksi.

2. Pyhäselkä Porolahti

632010002

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6924180-6924340, i= 3650340-3650400
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 7 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-97-108

Tutkimukset ja löydöt:

Pirjo Lahtiperä 1967, inventointi
 Osmo Malinen 1967, irtolöytö KM 17299: 1-2 kiviesineen katkelma, tasataltta
 Matti Huurre 1967, tarkastus
 Mika Lavento 1992, inventointi KM 27565: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, rautakuonaa 17 kpl
 Mika Lavento 1995, inventointi KM 28235: 1-4 saviastian paloja 3 kpl, rautakuonaa 9 kpl
 Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34192: 1-2 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 34 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pienen Onkamon länsirannalla, Suuren Porolahden pohjukassa olevalla rantapellolla, joka on Porolahden talosta kaakkoon. Paikalta on löytynyt varhaismetallikautista keramiikkaa, kvartsia ja rautakuonaa.

3. Pyhäselkä Kaskiniemi

632010003

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 424101 Rauansalo
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6927020-6927040, i= 3663560-3663660
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 11 km kaakkoon
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-876-1-0

Tutkimukset ja löydöt:

Maarit Lönnberg 1972, tarkastus

Artturi Hänninen 1973, irtolöytö KM 19080: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, kvartsia 5 kpl

Petro Pesonen 2003, inventointi

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Rauansalon koulusta noin 1,5 km itäkoilliseen, Rauanjärven länsirannalla olevan Kaskiniemen etelälaidassa, kesämökkialueella. Asuinpaikka-alue on hiekaista mäntykangasta.

4. Pyhäselkä Tuohimäki

632010004

Muinaisjäänöstyyppi: kiviröykkiöitä
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 3

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6925780-6946040, i= 3651950-3652080
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 5 km etelälounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-61-13

Tutkimukset ja löydöt:

Pirjo Lahtiperä 1967, inventointi

Matti Huurre 1975, tarkastus

Petro Pesonen 2003, inventointi

Lyhyt kohdekuvaus: Pienen Onkamon pohjoispuolella, Tikkalaan vievän tien ja järven välillä, Lotokanjoesta noin 500 m itään, peltoalueen laidalla on kolme kiviröykkiötä, joista yhden halkaisija on noin 15 m, toisen koko noin 25 x 10 x 2-3 ja kolmannen 6 x 4 x 1,5 m. Röykkiöiden päällä kasvaa puita. Röykkiöt lienevät viljelysraunioita.

5. Pyhäselkä Nivanjoki

632010005

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6926020-6926200, i= 3649030-3649320
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 6.2 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-100-2
 632-401-136-0

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 1996, tarkastus KM 29721: 1-5 saviastian pala, kvartsia 23 kpl, palanutta luuta 1 kpl
 Petro Pesonen 1998, tarkastus KM 31071: 1-3 saviastian pala, kvartsia 17 kpl, palanutta luuta 7 kpl
 Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34193: 1-4 tasataltta, hiotun kiviesineen katkelma, kvartsi-iskoksia 22 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pieni-Onkamosta Pyhäselkään laskevan Nivanjoen pohjoisrannalla, harjun rinteellä, Hammaslahdentien itäpuolella. Asuinpaikalla on kolme löytökeskittymää vajaan 400 metrin pituisella alueella pellon pohjoisreunalla. Löydöt ovat pellon ojaleikkauksesta ja pellon pinnalta.

6. Pyhäselkä Alttinakivi**632010006**

Muinaisjäänöstyyppi: tarinakivi
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6924010, i= 3654250
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 5 km etelään
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-63-15

Tutkimukset ja löydöt:

Pirjo Lahtiperä 1967, inventointi
 Petro Pesonen 2003, inventointi

Lyhyt kohdekuvaus: Alttinakivi sijaitsee Alttinan talon ja Tikkalaaan johtavan tien eteläpuolella, aivan riihen vieressä. Se on 4,5 x 5 x 2 m kooltaan ja sen kerrotaan olleen uhri- tai kärjäkivi. Myös kauppaa on käyty sen luona. Tähän viittaa käsite alttinaraha.

7. Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela**632000001**

Muinaisjäänöstyyppi: ortodoksikalmisto, tsasounanpaikka ja kätkölöytöpaikka
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1/2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6931620-6831780, i= 3653670-3653810
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 1 km koilliseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-29-37

Tutkimukset ja löydöt:

Pirjo Lahtiperä 1967, inventointi
 Petro Pesonen 2003, inventointi

Lyhyt kohdekuvaus: Ortodoksikalmisto on tullut esille 1920-1930 -luvulla hiekkaa ajettaessa. Silloin alueelta löytyi 60-70 cm syvältä useita vainajia. 1960-luvun lopussa on ollut nähtävissä luita hiekkakuopassa. Viljelyspellon kohdalla on ollut nähtävissä aikoinaan kuopanteita ja myös pelloilta on tullut ihmisen luita. Muutaman sadan metrin päässä on ollut tsasouna. Se on ollut alueen korkeimmalla kohdalla. Lisäksi alueelta on 1700-luvun rahojen kätkölöytö.

8. Pyhäselkä Haavanpää 2 Pylölä

63200002

Muinaisjäännöstyyppi: ortodoksikalmisto
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6931840, i= 3653540
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 1 km koilliseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-29-63

Tutkimukset ja löydöt:
 Pirjo Lahtiperä 1967, inventointi
 Petro Pesonen 2003, inventointi

Lyhyt kohdekuvaus: Ortodoksikalmisto sijaitsee entisen Sintsojärven rannalla. Kohde löytyi 1940-luvulla hiekkaa otettaessa. Tällöin tuli esille useita vainajia. Sijainti ei ole täysin varma, mutta todennäköisesti kalmiston paikka on noin 200 metriä Saarelan talosta pohjoiseen.

9. Pyhäselkä Kosola

1000001075

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422311 Niittyalahti
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6936220-6936280, i= 3649920-3649980
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 6,3 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt:
 632-402-18-79

Tutkimukset ja löydöt:
 Kalervo Jurvanen 1968, irtolöytö KM 17737 itäkarjalainen tasataltta
 Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34194: 1-4 kvartsikaapimia 2 kpl, kvartsi-iskoksia 39 kpl, palanutta luuta 2 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven itärannalla, perunapellolla. Paikalta on aiemmin löytynyt itäkarjalainen tasataltta.

10. Pyhäselkä Suhmuran pururata

1000001115

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6932690, i= 3650460
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 3,8 km luoteeseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-163-1

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34195 kvartsi-iskoksia 7 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven eteläpuolelta aukeavan laakson (muinaisen järvenpohjan) länsirannalla, Suhmuran peruskoulusta noin 400 metriä pohjoisluoteeseen. Löydöt ovat metsänäestyslaikuista.

11. Pyhäselkä Törisevänäpuro

1000001117

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6932430-6932520, i= 3650900-3650920
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 3,2 km luoteeseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-93-67

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34196: 1-3 kvartsiesine, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 36 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven eteläpuolella olevan laakson (muinaisen järvenpohjan) itärannalla, Törisevänäpuron itäpuolella. Löydöt on kerätty vanhan hiekkakuopan reunasta Lähdekumpuun johtavan tien itäpuolelta pusikoituneen kuopan yläreunasta n. 50-60 metrin matkalta.

12. Pyhäselkä Hölhönsärkkä 1

1000001118

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 424101 Rauansalo
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6924960-6925000, i= 3657590-3657640
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 7,3 km kaakkoon
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-5-17

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34197: 1-3 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 21 kpl, palanutta luuta 1 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Onkamojärven laskevan Särkijoen varrella olevalla Hölhönsärkkän alueella, joesta noin 100 metriä pohjoiseen. Paikalta tuli löytöjä noin 30 metrin matkalta kankaan läpi (Sarakankaalta VT 6:lle) kulkevan metsätien reunasta, jota oli hieman kuorittu. Löytöjä oli punaisessa hienossa hiekassa. Joitakin löytöjä oli lisäksi voimalinjan alla metsään johtavan polun myllerretyllä pinnalla.

13. Pyhäselkä Hölhönsärkkä 2

1000001119

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 424101 Rauansalo
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6924860, i= 3657610
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 7,3 km kaakkoon
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-5-17

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34198: 1-5 saviastian paloja 8 kpl, kvartsi-iskoksia 5 kpl, asbestia 1 kpl, palanutta luuta 21 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Onkamojärveen laskevan Särkijoen varrella olevalla Hölhönsärkän alueella, joen pohjoisrannalta särkän niemenkärjessä. Löytöjä on vanhan metsätien leikkauksesta sekä metsälaikusta.

14. Pyhäselkä Matolahti

1000001120

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka, asumuspainanne
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6923520-6923580, i= 3650440-3650560
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 8 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-111-4
 632-401-97-51

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34199: 1-6 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 24 kpl, palanutta luuta 5 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Nivansalossa, Onkamojärven rannalla, vanhastaan tunnettujen Saviniemen ja Porolahden asuinpaikkojen välissä. Asuinpaikka on Matolahden talosta 200-300 metriä itäkaakkoon ja Onkamojärven nykyrannasta 140-220 metriä länteen. Asuinpaikkalöytöjä on kerätty tienleikkauksesta. Lisäksi paikalla on asumuspainanne, mitoiltaan noin 10 x 7 metriä.

15. Pyhäselkä Poroniemi

1000001121

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivi- ja varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422310 Pyhäselkä
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6924570-6924640, i= 3650740-3650800
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 7 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:
 632-401-97-108

Tutkimukset ja löydöt:
 Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34200: 1-4 saviastian paloja 2 kpl, kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 8 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Onkamojärven Poroniemen länsirannalla, saaren ja mantereen muinoin erottaneen salmen itärannalla. Paikalta on löytöjä kahdelta selvästi eri korkeustasolta, joista alemmaa (n. 79-80 mmpy) asuinpaikkaa on pidettävä varhaismetallikautisena ja ylempää (n. 82-83 mmpy) taas kivikautisena. Löydöt ovat hiekkakuopista ja tienleikkauksesta.

16. Pyhäselkä Sillankorva

1000001123

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 424102 Heinävaara
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6939170-6939280, i= 3654570-3654670
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 8,5 km pohjoiskoilliseen
Rekisterikylä: Vouvinkylä
Kiinteistöt:
 632-403-1-20

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34201: 1-4 saviastian paloja 2 kpl, kvartsiveitsi, kvartsi-iskoksia 28 kpl, palanutta luuta 24 kpl

Lyhyt kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Särkivaaraan johtavan tien varrella, välittömästi Sillankorvan talon länsipuolella olevalla peltoniemekkeellä ainakin 100 x 100 metrin kokoisella alueella. Sillankorvan talo on Iiksenjoen varrella, aivan joen ylittävän sillan länsirannalla. Maaperä on asuinpaikalla hiekkaa. Paikka on varsin runsaslöytöinen.

17. Pyhäselkä Saunakallio

1000001124

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 424102 Heinävaara
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6939500-6939660, i= 3655190-3655280
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 9 km koilliseen
Rekisterikylä: Vouvinkylä
Kiinteistöt:
 632-403-3-4
 632-403-1-7

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34202: 1-5 saviastian paloja 15 kpl, kvartsi-iskoksia 80 kpl, palanutta luuta 1 kpl, asbestia 1 kpl

Lyhyt kohdekuvaus:

Asuinpaikka sijaitsee Satulavaaran ja Särkivaaran tienristeyksen luoteispuolella laikutetulla metsänhakuuukolla. Topografialtaan asuinpaikka on matalalla, loivalla rannalla ja se on särkkämäisellä muinaisrantaterassilla. Maasto laskee paikalla länteen, kohti Iiksenjokea, joka on asuinpaikasta lähimmillään noin 300 metrin päässä. Maaperä on hienoa hiekkaa, löytöjä on noin 160 x 60 metrin alueella ja paikka lienee tätäkin laajempi.

18. Pyhäselkä Haapajoki

1000001125

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422311 Niittylahti
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6938980-6939020, i= 3648880-3648960
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 9,1 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt:
 632-402-23-11

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34203 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahdelta, Särkivaaraan johtavan tien eteläpuolella, Tuomaalan talosta 200 metriä lounaaseen. Asuinpaikkalöydöt on kerätty pellolta, joka on joen pohjoispuolella.

19. Pyhäselkä Mattila 1**1000001126**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422311 Niittylahti
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6939830-6939920, i= 3648150-3648200
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 10,4 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt:
 632-402-8-7

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34204 palanutta luuta 74 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahden itärannalla, pellolla Mattilan talosta 50-100 metriä lounaaseen.

20. Pyhäselkä Mattila 2**1000001127**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta: 422311 Niittylahti
Yhtenäiskoordinaatit: p= 6939630-6939680, i= 3648080-3648130
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 10,3 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt:
 632-402-8-7
 632-402-8-6

Tutkimukset ja löydöt:

Petro Pesonen 2003, inventointi KM 34205 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahden itärannalla, pellolla Mattilan talosta 300 metriä lounaaseen.

Löytöluettelo

Kokoelma	Päänumero	Ala-numero	Löytöhaalitus	Inventointinumero	Kohde
KM	1901		tasatalta	21	Hammaslahti
KM	1917	14	piinuolenkärki	22	Kuusjärvi
KM	9805		talta	23	Lotokanhovi
KM	11043		poikkikirves	23	Lotokanhovi
KM	14979	1	3 saviastian paloja 2 kpl, kvartsia 2 kpl	1	Saviniemi
KM	15039		hioin (historiallinen)	24	Turpeisenlahti
KM	15125	1	110 kaivauslöydöt (T. Björkman 1960)	1	Saviniemi
KM	15267		itäkarjalainen tasatalta	23	Lotokanhovi
KM	15339	1	107 kaivauslöydöt (C.F. Meinander 1961)	1	Saviniemi
KM	17026		reikäkivi	25	Kalliola
KM	17299	1	2 kiviesineen katkelma, tasatalta	2	Porolahti
KM	17737		itäkarjalainen tasatalta	9	Kosola
KM	19080	1	3 saviastian paloja 3 kpl, kvartsia 5 kpl	3	Kaskiniemi
KM	21084	1	8 saviastian paloja 72 kpl	1	Saviniemi
KM	23473		ilomantsin kirves	26	Mäntylä
KM	23583		reenjalaksen kanta	27	Hernesuo
KM	24544		kiviesine	28	Niittylahti
KM	25191		piinuolenkärki	29	Nurmikumpu
KM	25194		saviastian pala	1	Saviniemi
KM	27565	1	3 saviastian paloja 3 kpl, rautakuonaa 17 kpl	2	Porolahti
KM	28234	1	2 saviastian paloja 15 kpl, kvartsi-iskoksia 2 kpl	1	Rinkumäki
KM	28235	1	3 saviastian paloja 3 kpl, rautakuonaa 9 kpl	2	Porolahti
KM	29721	1	5 saviastian pala, kvartsia 23 kpl, palanutta luuta 1 kpl	5	Nivanjoki
KM	31071	1	3 saviastian pala, kvartsia 17 kpl, palanutta luuta 7 kpl	5	Nivanjoki
KM	34192	1	2 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 34 kpl	2	Porolahti
KM	34193	1	4 tasatalta, hiotun kiviesineen katkelma, kvartsi-iskoksia 22 kpl	5	Nivanjoki
KM	34194	1	4 kvartsikaapimia 2 kpl, kvartsi-iskoksia 39 kpl, palanutta luuta 2 kpl	9	Kosola
KM	34195		kvartsi-iskoksia 7 kpl	10	Suhmuran pururata
KM	34196	1	3 kvartsiesine, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 36 kpl	11	Törisevänpuro
KM	34197	1	3 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 21 kpl, palanutta luuta 1 kpl	12	Höhlönsärkkä 1
KM	34198	1	5 saviastian paloja 8 kpl, kvartsi-iskoksia 5 kpl, asbestia 1 kpl, palanutta luuta 21 kpl	13	Höhlönsärkkä 2
KM	34199	1	6 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 24 kpl, palanutta luuta 5 kpl	14	Matolahti
KM	34200	1	4 saviastian paloja 2 kpl, kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 8 kpl	15	Poroniemi
KM	34201	1	4 saviastian paloja 2 kpl, kvartsi-iskoksia 28 kpl, palanutta luuta 24 kpl	16	Sillankorva
KM	34202	1	5 saviastian paloja 15 kpl, kvartsi-iskoksia 80 kpl, palanutta luuta 1 kpl, asbestia 1 kpl	17	Saunakallio
KM	34203		kvartsi-iskoksia 8 kpl	18	Haapajoki
KM	34204		palanutta luuta 74 kpl	19	Mattila 1
KM	34205		kvartsi-iskoksia 8 kpl	20	Mattila 2
KM	34206		kvartsi-iskos	23	Lotokanhovi
KM	34207		kvartsi-iskoksia 2 kpl	38	Murtojärvi
KM	34208		kvartsi-iskoksia 2 kpl	40	Suonranta
KM	34209		kvartsi-iskos	41	Mattila 3
KM	34210		kvartsi-iskos	42	Ponkila
KM	34211		kaksoistalalta, kehdonjalaksen muotoisen kirveen katkelma	43	Sierasuo
Joensuun tyttölyseo			rombimainen reikäkivi	30	Haapaniemi
Sipoon suomalainen kansakoulu			saviastian pala	1	Saviniemi
ei tallessa			ukontalalta	33	Koivuranta
ei tallessa			kivikirves	32	Honkavaara
ei tallessa			reikäkivi	31	Lotokka
ei tallessa			kivitalta	39	Riihiniemi

Kuva- ja negatiiviluettelo

Kuvaaja Petro Pesonen 2003

PKM = Pohjois-Karjalan museon kuvanumerointi

PKM	Kuva	Kohde	Aihe	Pvm
21160:475	10	Pyhäselkä Törisevänpuro	Pusikoitunut hiekkakuoppa tien oikealla laidalla. SW-NE.	29.9.2003
21160:476	11	Pyhäselkä Hölhönsärkkä	Asuinpaikka etualan tasanteella. E-W.	30.9.2003
21160:477	12	Pyhäselkä Hölhönsärkkä	Asuinpaikka tasanteella, niemenkärjessä. E-W.	30.9.2003
21160:478		Pyhäselkä Korteniemi	Epämääräinen painanne rantavallilla. N-S.	1.10.2003
21160:479	23	Pyhäselkä Tervalampi	Peltoraunioita. NE-SW.	1.10.2003
21160:480	13	Pyhäselkä Matolahti	Löydöt tien vasemmasta leikkauksesta. W-E.	1.10.2003
21160:481	1	Pyhäselkä Porolahti	Kivikirveen löytöpaikka näillä pelloilla. NW-SE.	1.10.2003
21160:482	14	Pyhäselkä Poroniemi	Alemman asuinpaikan eteläpuolinen hiekkakuoppa näkyy kuvassa, ylempi asuinpaikka törmän päällä. SW-NE.	1.10.2003
21160:483	5	Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kirkkomäki, tsaouna ollut peltokumpareella. NW-SE.	2.10.2003
21160:484		Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kalmistomäki, nykyään hiekkakuoppana. NW-SE. Panoraama (1/2).	2.10.2003
21160:485		Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kalmistomäki, nykyään hiekkakuoppana. NW-SE. Panoraama (2/2).	2.10.2003
21160:486	6	Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kalmistomäki. SW-NE.	2.10.2003
21160:487	7	Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kirkkomäki. SW-NE.	2.10.2003
21160:488	8	Pyhäselkä Kosola	Löytöpaikka peltoniemellä. N-S.	2.10.2003
21160:489	9	Pyhäselkä Kosola	Asuinpaikka perunapellossa. SW-NE.	2.10.2003
21160:490	15	Pyhäselkä Sillankorva	Asuinpaikka peltoniemellä. SW-NE.	2.10.2003
21160:491	20	Pyhäselkä Kalliola	KM 17026 löytöpaikka pellon nurkassa vasemmassa reunassa. W-E.	2.10.2003
21160:492	16	Pyhäselkä Saunakallio	Asuinpaikka laikutusalueella. SE-NW. Panoraama (1/2).	2.10.2003
21160:493	16	Pyhäselkä Saunakallio	Asuinpaikka laikutusalueella. SE-NW. Panoraama (2/2).	2.10.2003
21160:494	19	Pyhäselkä Kuusjärvi	KM 1917:14 löytöpaikka järven rantaniityllä. W-E. Panoraama (1/2).	3.10.2003
21160:495	19	Pyhäselkä Kuusjärvi	KM 1917:14 löytöpaikka järven rantaniityllä. W-E. Panoraama (2/2).	3.10.2003
21160:496	2	Pyhäselkä Kaskiniemi	Asuinpaikka mökkien pihoilla. W-E.	3.10.2003
21160:497	4	Pyhäselkä Alttinakivi	Aitta purettu kiven edestä. E-W.	3.10.2003
21160:498	21	Pyhäselkä Riihiniemi	Viljelysraunioita. E-W.	3.10.2003
21160:499		Pyhäselkä Lotokanhovi	KM 15267 löydetty joesta talon edustalta.	3.10.2003
21160:500	17	Pyhäselkä Mattila 1	Luukeskittymä pellon reunan kumpareella. S-E.	4.10.2003
21160:501	18	Pyhäselkä Mattila 2	Asuinpaikka ladon oikealla puolella. E-W.	4.10.2003
21160:502	22	Pyhäselkä Sierasuo	Löytöpaikka istutuskuusikossa pellon takana. NE-SW.	6.10.2003
21160:503	3	Pyhäselkä Nivanjoki	Löytöpaikka a paalien takana. NE-SW.	6.10.2003

Dialuettelo

Kuvaaja Petro Pesonen 2003

PKM = Pohjois-Karjalan museo, MV = Museovirasto (kuvat molemmissa kokoelmissa)

PKM	MV	Kohde	Aihe	Pvm
87:580	51880	Pyhäselkä Porolahti	Kivikirveen löytöpaikka näillä pelloilla.	1.10.2003
87:581	51881	Pyhäselkä Kaskiniemi	Asuinpaikka mökkien piholla. W-E.	3.10.2003
87:582	51882	Pyhäselkä Nivanjoki	Löytöpaikka a paalien takana. NE-SW.	6.10.2003
87:583	51883	Pyhäselkä Nivanjoki	Taltoa.	
87:584	51884	Pyhäselkä Alttinakivi	Aitta purettu kiven edestä. E-W.	3.10.2003
87:585	51885	Pyhäselkä Haavanpää 1	Saarela Kirkkomäki, tsasouna ollut peltokumpareella. NW-SE.	2.10.2003
87:586	51886	Pyhäselkä Haavanpää 1	Saarela Kalmistomäki, nykyään hiekkakuoppa. NW-SE.	2.10.2003
87:587	51887	Pyhäselkä Haavanpää 1	Saarela Kalmistomäki. SW-NE.	2.10.2003
87:588	51888	Pyhäselkä Haavanpää 1	Saarela Kirkkomäki. SW-NE.	2.10.2003
87:589	51889	Pyhäselkä Kosola	Löytöpaikka peltoniemellä. N-S.	2.10.2003
87:590	51890	Pyhäselkä Kosola	Asuinpaikka perunapellossa. SW-NE.	2.10.2003
87:591	51891	Pyhäselkä Törisevänpuro	Pusikoitunut hiekkakuoppa tien oikealla laidalla. SW-NE.	29.9.2003
87:592	51892	Pyhäselkä Hölhönsärkkä	Asuinpaikka etualan tasanteella. E-W.	30.9.2003
87:593	51893	Pyhäselkä Hölhönsärkkä	Asuinpaikka tasanteella, niemenkärjessä. E-W.	30.9.2003
87:594	51894	Pyhäselkä Matolahti	Löydöt tien vasemmasta leikkauksesta. W-E.	1.10.2003
87:595	51895	Pyhäselkä Poroniemi	Alemman asuinpaikan eteläpuolinen hiekkakuoppa näkyy kuvassa, ylempi asuinpaikka törmän päällä. SW-NE.	1.10.2003
87:596	51896	Pyhäselkä Sillankorva	Asuinpaikka peltoniemellä. SW-NE.	2.10.2003
87:597	51897	Pyhäselkä Saunakallio	Asuinpaikka laikutusalueella. SE-NW.	2.10.2003
87:598	51898	Pyhäselkä Mattila 1	Luukesittymä pellon reunan kumpareella. S-E.	4.10.2003
87:599	51899	Pyhäselkä Mattila 2	Asuinpaikka ladon oikealla puolella. E-W.	4.10.2003
87:600	51900	Pyhäselkä Kuusjärvi	KM 1917:14 löytöpaikka järven rantaniityllä. W-E.	3.10.2003
87:601	51901	Pyhäselkä Lotokanhovi	KM 15267 löydetty joesta talon edustalta. SE-NW.	3.10.2003
87:602	51902	Pyhäselkä Kalliola	KM 17026 löytöpaikka pellon nurkassa vasemmassa reunassa. W-E.	2.10.2003
87:603	51903	Pyhäselkä Riihiniemi	Viljelysraunioita. E-W.	3.10.2003
87:604	51904	Pyhäselkä Sierasuo	Löytöpaikka istutuskuusikossa pellon takana. NE-SW.	6.10.2003
87:605	51905	Pyhäselkä Sierasuo	Kaksoistaltoa.	
87:606	51906	Pyhäselkä Sierasuo	Kehdonjalaksen muotoisen kirveen katkelma.	
87:607	51907	Pyhäselkä Korteniemi	Epämääräinen painanne rantavallilla. N-S.	1.10.2003
87:608	51908	Pyhäselkä Tervalampi	Peltoraunioita. NE-SW.	1.10.2003

Luettelo kohteista peruskarttalehdittäin

Kiinteät muinaisjännökset

4214 12 KOMPAKKA	1	(1)
4223 07 TIKANSAARI		
4223 08 KASKESNIEMI		
4223 10 PYHÄSELKÄ	2, 4-8, 10-11, 14-15	(10)
4223 11 NIITTYLAHTI	9, 18-20	(4)
4232 03 ONKAMO		
4241 01 RAUANSALO	3, 12-13	(3)
4241 02 HEINÄVAARA	16-17	(2)
4241 04 VIESIMO		

Irtolöytöpaikat

4214 12 KOMPAKKA	35	(1)
4223 07 TIKANSAARI		
4223 08 KASKESNIEMI		
4223 10 PYHÄSELKÄ	23, 29, 31, 39	(4)
4223 11 NIITTYLAHTI	24, 26-28, 30, 37	(6)
4232 03 ONKAMO		
4241 01 RAUANSALO	32-34	(3)
4241 02 HEINÄVAARA	22, 25, 36, 38	(4)
4241 04 VIESIMO		

Tentatiivikohteet

4214 12 KOMPAKKA		
4223 07 TIKANSAARI		
4223 08 KASKESNIEMI		
4223 10 PYHÄSELKÄ	40-42	(3)
4223 11 NIITTYLAHTI		
4232 03 ONKAMO		
4241 01 RAUANSALO		
4241 02 HEINÄVAARA		
4241 04 VIESIMO		

Kohdehakemisto

Nro	Tunnus	Kohdenimi	Tyyppi	Ajoitus	PK	Sivu
1	632010001	Saviniemi	asuinpaikka	kivikautinen	421412	27
2	632010002	Porolahti	asuinpaikka	kivi- ja varhaismetallikautinen	422310	30
3	632010003	Kaskiniemi	asuinpaikka	kivikautinen	424101	33
4	632010004	Tuohimäki	kiviröykkiöitä	ajoittamaton	422310	35
5	632010005	Nivanjoki	asuinpaikka	kivikautinen	422310	37
6	632010006	Alttinakivi	tarinakivi	ajoittamaton	422310	40
7	632000001	Haavanpää 1 Saarela	ortodoksikalmisto ym.	historiallinen	422310	42
8	632000002	Haavanpää 2 Pylölä	ortodoksikalmisto	historiallinen	422310	45
9	1000001075	Kosola	asuinpaikka	kivikautinen	422311	47
10	1000001115	Suhmuran pururata	asuinpaikka	kivikautinen	422310	49
11	1000001117	Törisevänpuro	asuinpaikka	kivikautinen	422310	51
12	1000001118	Höyhösärkkä 1	asuinpaikka	kivikautinen	424101	53
13	1000001119	Höyhösärkkä 2	asuinpaikka	kivikautinen	424101	55
14	1000001120	Matolahti	asuinpaikka	kivikautinen	422310	57
15	1000001121	Poroniemi	asuinpaikka	kivi- ja varhaismetallikautinen	422310	59
16	1000001123	Sillankorva	asuinpaikka	kivikautinen	424102	61
17	1000001124	Saunakallio	asuinpaikka	kivikautinen	424102	63
18	1000001125	Haapajoki	asuinpaikka	kivikautinen	422311	65
19	1000001126	Mattila 1	asuinpaikka	kivikautinen	422311	67
20	1000001127	Mattila 2	asuinpaikka	kivikautinen	422311	69
21	1000001128	Hammaslahti	irtolöytöpaikka	kivikautinen		71
22	1000001130	Kuusjärvi	irtolöytöpaikka	kivikautinen	424102	72
23	1000001131	Lotokanhovi	irtolöytöpaikka	kivikautinen	422310	74
24	1000001132	Turpeisensaari	irtolöytöpaikka	historiallinen	422311	77
25	1000001133	Kalliola	irtolöytöpaikka	kivikautinen	424102	79
26	1000001138	Mäntylä	irtolöytöpaikka	kivikautinen	422311	81
27	1000001139	Hernesuo	irtolöytöpaikka	kivikautinen	422311	83
28	1000001141	Niittylahti	irtolöytöpaikka	kivikautinen		85
29	1000001142	Nurmikumpu	irtolöytöpaikka	kivikautinen	422310	86
30	1000001143	Haapaniemi	irtolöytöpaikka	kivikautinen	422311	88
31	1000001144	Lotokka	Löytöpaikat	kivikautinen	422310	90
32	1000001145	Honkavaara	Löytöpaikat	kivikautinen	422311	92
33	1000001147	Koivuranta	Löytöpaikat	kivikautinen	424101	94
34	1000001148	Murtojärvi	irtolöytöpaikka	kivikautinen	424101	96
35	1000001149	Riihiniemi	irtolöytöpaikka	kivikautinen	421412	98
36	1000001150	Suonranta	irtolöytöpaikka	kivikautinen	424102	100
37	1000001151	Mattila 3	irtolöytöpaikka	kivikautinen	422311	102
38	1000001152	Ponkila	irtolöytöpaikka	kivikautinen	424102	104
39	1000001154	Sierasuo	irtolöytöpaikka	kivikautinen	422310	206
40	1000001155	Kontkasenlammit	talonpohjia	historiallinen	422310	108
41	1000001156	Korteniemi	painanne	ajoittamaton	422310	110
42	1000001157	Tervalampi	viljelysraunioita	historiallinen	422310	112

1 Pyhäselkä Saviniemi**632010001****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 1/2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 421412 KOMPAKKA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6923140-6923210, i= 3650160-3650380, z= 83-87
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 8 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-87-8
 632-401-87-18

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pienen Onkamon länsipuolella Saviniemen tyvessä, rannasta noin 200 m:n päässä ja Peltolan talosta 200-400 m itään. Alue on kivikkoista mäntykangasta. Alueen halki kulkee rantamökeille vievä tie. Asuinpaikka-alueella on 3-5 asumuksen pohjaa, joiden halkaisija on noin 4,5 m. Ne näkyvät maastossa matalina painaumuksina. Asuinpaikalla on suoritettu tutkimuksia vuosina 1960 ja 1961 ja tutkittu yhteensä 139 m². Vuoden 1961 kaivauksissa on tutkittu yksi punamultahauta. Asuinpaikkaa on kutsuttu myös Rinkumäeksi.

Tutkimukset

Irtolöytö. Löydetty Pyhäselän Hammaslahden asuinpaikalta. Löydöt: Sipoon suomalainen kansakoulu, Nikkilä, saviastian reunapala.

Eino Korhonen, irtolöytö 1959. Alun perin KM 14661. Löydöt numeroitu uudelleen numerolla KM 21084. Palaset on löydetty Pyhäselän kunnan Hammaslahden kylän Savilahden talon maalta. Ovat olleet myös Pohjois-Karjalan museossa numerolla PKM 3339. Löydöt: KM 21084: 1-8 saviastian paloja 72 kpl.

Tuomas Björkman, tarkastus 1959. Löytöpaikan tarkastus tapahtui 8.9.1959 Eino Korhosen opastuksella, joka oli löytänyt ensimmäiset löydöt asuinpaikalta huvilatietä rakentaessaan. Björkman kaivoi paikalle muutamia koekuoppia, mutta tarkastus jäi lyhyeksi. Löydöt ovat painanteista. Löydöt: KM 14979:1-3 saviastian paloja 2 kpl, kvartsia 2 kpl.

Tuomas Björkman, kaivaus 1960. Tutkimusalueen laajuus 25 m², joka tehtiin hiekkakuopan ympärille. Löytöinä tuli pääasiassa keramiikkaa. Löydöt: KM 15125: 1-110 kaivauslöytöjä.

Tuomas Björkman, tarkastus 1960. Elokuun 26 päivänä ilmoitti metsäteknikko Eino Korhonen allekirjoittaneelle löytäneensä yhdessä mv. V. Piispasen kanssa läheltä Rinkumäen kivikautista asuinpaikkaa muodostuman, jonka hän oletti kodan pohjaksi. Paikan keskeltä hän oli löytänyt lisäksi saviastian palasen. Korhosen pyynnöstä Björkman tutki paikan, joka osoittautui samaksi, kuin mihin hän oli kiinnittänyt huomiota kaivauksen kuluessa suoritetun maastotutkimuksen yhteydessä jättäen sen kuitenkin tulevana kesänä tutkittavaksi. Muodostuma oli noin 6 metriä halkaisijaltaan oleva pyöreä, padanpohjan muotoinen painuma, täysin kivistä puhdistettu. Mahdollisesti on siis kysymyksessä juuri kodan pohja. Lopullisen selvityksen antakoon asiaan tuleva tutkimus. Tästä kohdasta noin 10 metriä kaivauspaikkaan päin sijaitsee vielä kaksi samantapaista, joskaan ei yhtä selväpiirteistä painaumaa. Erotuksena ensin mainittuun huomautettakoon, että nämä olivat hyvin kivisiä. Toisesta näistä löytyi pieni saviastian palanen ja kvartsia.

C.F. Meinander, kaivaus 1961. Tutkimusalueen laajuus 114 m². Kaivaus oli jatkoa Björkmanin vuonna 1960 aloittamille kaivauksille. Kaivausalue I liittyi välittömästi Björkmanin kaivaukseen ja kaivausalueet II ja III sijoitettiin Björkmanin havaitsemiin painanteisiin. Kaivausalue II oli täysin löydötön eikä sitä ole merkitty edes yleiskartalle. Sen sijaan kaivausalueen III painanne osoittautui asumuspainanteeksi, jossa oli vahva kulttuurimaakerros ja mahdollisia paalunsijoja. Lisäksi kaivausalueelle sattui punamultahauta, jonka keskeltä löytyi kivikirves. Löydöt: KM 15339: 1-107 kaivauslöytöjä.

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Asuinpaikka sijaitsee noin 8 kilometriä lounaaseen Pyhäselän kirkosta ja noin 200 metriä länteen Pienestä Onkamojärvestä. Maasto on kumpuilevaa. Asuinpaikka noudattelee 80-metrin korkeuskäyrää. Kyseessä on laaja ja kauan käytössä ollut asuinpaikka. Asuttu alue käsittää noin kilometrin pituisen alueen, jonka leveys on noin 40 metriä. Sieltä on löydetty kymmenkunta kodanpohjaa. Niiden läpimitta on 4,5 metriä ja syvyys on 1-11,5 metriä. Niiden lähelle on kaivettu noin 1,5 x 0,5 metriä suuruinen suorakaiteen muotoinen syvennys, joka voi olla hauta. Muuten maasto on kivistä, mutta kodanpohjat on raivattu vapaiksi kivistä. Alueen löysi vuonna 1959 metsäteknikko Eino Korhonen, kun hänen kesämökilleen tehtiin tietä. Hän ilmoitti asiasta Kansallismuseoon ja maisteri T. Björkman suoritti kaivauksen. Myöhemmin kävi C.F. Meinander kaivamassa Puustisen ja Pölläsen rajalla olevaa kodan pohjaa.

Matti Huurre, tarkastus 1975. Ei tarkastuskertomusta.

Kari Korhonen, irtolöytö 1989. Saviastian pala, väriltään vaalenruskea. Saviaines kovaa ja tiivistä, sekoitteena on kiillettä. Koristeena kampaleimarivejä. Saviastian pala on löytynyt kesällä 1962 Pyhäselän Hammaslahdelta Onkamojärven rannalta. Sen on "koulun kokoelmiin" luovuttanut Kari Korhonen IV. Löytö on tullut Pertti Nummelaan kautta, joille joku tuttava oli sen antanut. Löytöpaikka on ilmeisesti Pyhäselän Saviniemi. Löydöt: KM 25194 saviastian pala.

Mika Lavento, inventointi 1993. Kohde on sijainnut Pienen Onkamojärveen pistävällä metsäisellä niemikkeellä, joka on suojainen luoteen, pohjoisen ja koillisen suuntaan. Rinne avautuu eteläänpäin. Pintapöimintä viittaa siihen, että asuinpaikan alaraja olisi jonkin verran Meinanderin ilmoittamaa korkeutta alempana. Kohteella suoritettiin pintapöimintää C.F. Meinanderin kaivausalueiden alapuolella, pellon edessä olevan hiekkasaarekkeen päällä. Löydöt: KM 28234: 1-2 saviastian paloja 15 kpl, kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Saviniemen asuinpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 1.10.2003. Koska paikalla on mainittu olevan jopa kymmenkunta asumuspainannetta, pyrittiin nämä paikantamaan ja samalla hahmottamaan asuinpaikan laajuutta. Tämä osoittautui hankalaksi, sillä paikalta löytyi vain kolme asumuspainannetta, joista ainoastaan yksi jokseenkin selvä. Tämä painanne on halkaisijaltaan noin 7 metriä ja se sijaitsee kohdassa p= 6923146, i= 3650202. Painanteen läpi menee piikkilanka-aita ja mitä ilmeisimmin se on Meinanderin v. 1961 kaivama painanne. Tästä noin 20 metriä itään on toinen painanne, joka on halkaisijaltaan noin 8 metriä ja se sijaitsee kohdassa p= 6923156, i= 3650216. Kolmas painanne on edellisestä noin 40 metriä itään, halkaisijaltaan noin 5 metriä. Sen sijainti on p= 6923162, i= 3650218. Tämän lähellä on vielä pieni noin 1,5 -metrinen kuopanne. Mahdollisesti kankaalla on muitakin painanteita, mutta ne ovat niin epäselviä että ainakaan vallitsevissa olosuhteissa niiden luokittelu asumuspainanteiksi olisi vaatinut enemmän mielikuvitusta. Muuta asuinpaikalla ei havaittu, joten koordinaattien esittävä rajausta perustuu pääasiassa vanhoihin havaintoihin ja karttamerkintöihin.

Löydöt

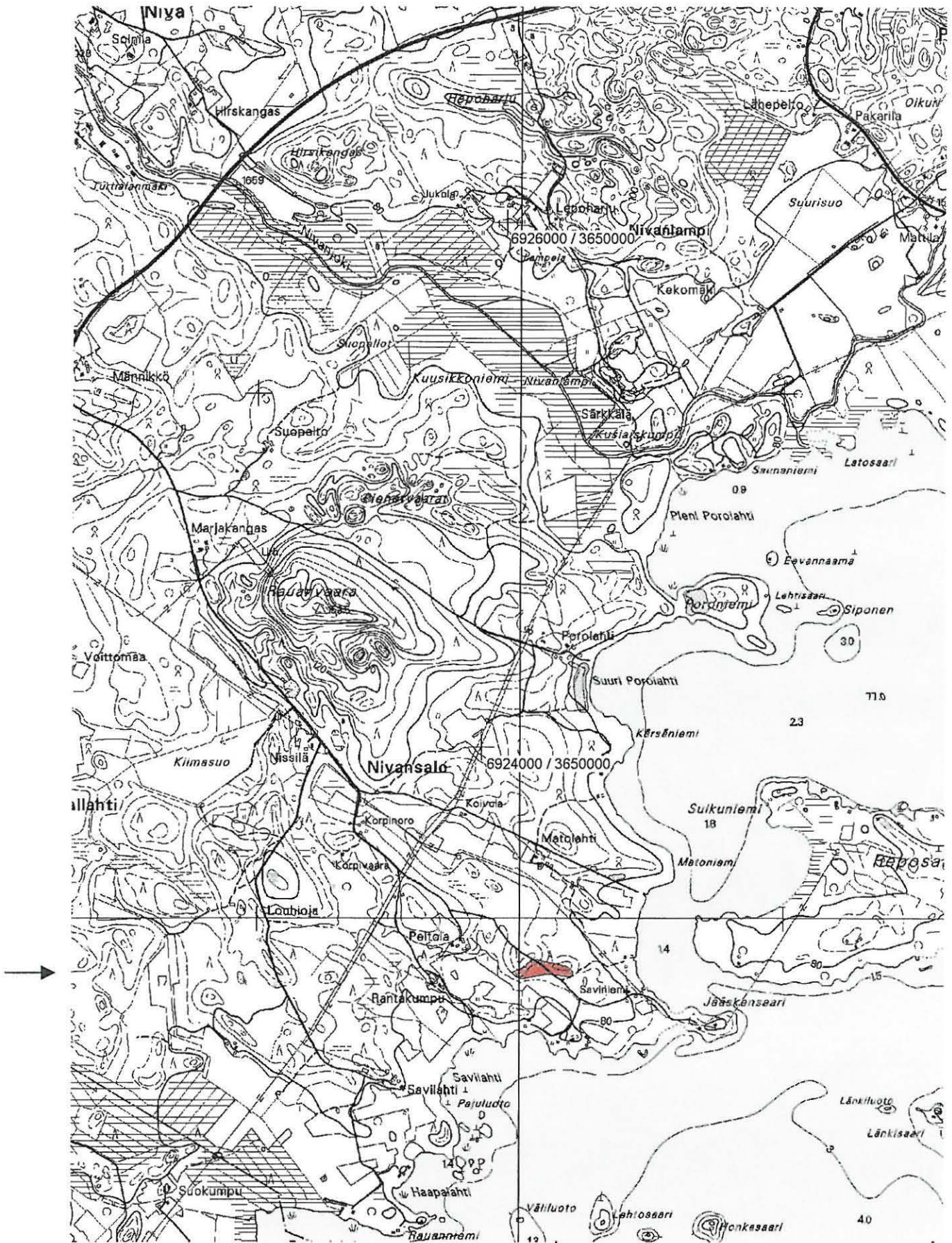
KM 14979: 1-3 saviastian paloja 2 kpl, kvartsia 2 kpl
 KM 15125: 1-110 kaivauslöydöt (T. Björkman 1960)
 KM 15339: 1-107 kaivauslöydöt (C.F. Meinander 1961)
 KM 21084: 1-8 saviastian paloja 72 kpl
 KM 25194 saviastian pala
 KM 28234: 1-2 saviastian paloja 15 kpl, kvartsi-iskoksia 2 kpl
 Sipoon suomalainen kansakoulu saviastian pala

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Saviniemi - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartoista 4214 12 KOMPAKKA ja 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

2 Pyhäselkä Porolahti

632010002

Perustiedot

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6924180-6924340, i= 3650340-3650400, z= 79-81
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 7 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-97-108

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pienen Onkamon länsirannalla, Suuren Porolahden pohjukassa olevalla rantapellolla, joka on Porolahden talosta kaakkoon. Paikalta on löytynyt varhaismetallikautista keramiikkaa, kvartsia ja rautakuonaa.

Tutkimukset

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Asuinpaikka sijaitsee noin 7 kilometriä Pyhäselän kirkosta lounaaseen ja noin 100 metriä Onkamojärven Porolahden rannasta luoteeseen. Paikka on noin 1,3 kilometriä pohjoiseen Savilahden Rinkumäen asuinpaikasta. Viime keväänä (1968) löysi maanviljelijä Malisen poika Osmo kaksi kiviesinettä - kourutaltan ja Ilomantsin mallisen kirveen. Kivilaji-iskennäisiä on myös löydetty, mutta ne on heitetty takaisin peltoraunioihin. Löydöt tulivat esiin pellon pinnasta. Lisäksi paikalta on joskus löydetty keramiikanpaloja, mutta ne on heitetty menemään, koska niihin ei ole osattu kiinnittää huomiota. Pelto on etelään viettävää rinnettä lähellä 80 metrin korkeuskäyrää. Peltoa on hiljakkoin raivattu katepillarilla, niin että kiinteitä muinaisjäänöksiä tuskin on enää havaittavissa. Varsinaisia kodanpohjia ei maanviljelijä Malinen ole tavannut alueeltaan.

Osmo Malinen, irtolöytö 1967. Esineet on löytänyt hra Osmo Malinen mv. Samuli Malisen omistamalta maalta. Löydöt: KM 17299: 1-2 kiviesineen katkelma, tasataltta.

Matti Huurre, tarkastus 1967. Ei tarkastuskertomusta.

Mika Lavento, inventointi 1992. Muinais-Saimaa -projektin vaaitustutkimukset kesällä 1992. Kohteen osalta ei ole erillistä tarkastuskertomusta. Löydöt: KM 27565: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, rautakuonaa 17 kpl.

Mika Lavento, inventointi 1995. Asuinpaikka sijaitsee Porolahden rannalla noin 9 km Hammaslahden kirkosta eteläluoteeseen. Kohde sijaitsee kapeassa suojaisessa järveen saakka ulottuvassa laaksossa. Laakson leveys on noin 100 metriä, paikoin vähemmän. "Laakso" kohoaa järven rannan tuntumassa loivasti, mutta nousu jyrkkenee ylemmäksi mentäessä. Varhaismetallikauteen viittaavat havainnot on tehty asuinrakennuksen ja navetan alapuolelta. Löydöt on saatu navettarakennuksen ja järven rannan väliseltä pellolta. Löydöt koostuvat keramiikasta, rautakuonasta ja palaneesta luusta. Asuinrakennuksen tasalla on toinen selvä terassi, josta kuitenkin toistaiseksi ei ole tehty löytöjä. Tätä terassia ylempänä pellolla sijaitsee kivilajin löytöpaikka. Kohteessa tehtiin fosforianalyysi. Löydöt: KM 28235: 1-4 saviastian paloja 3 kpl, rautakuonaa 9 kpl.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Porolahden asuinpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 1.10 ja 6.10.2003. Ensimmäisellä kerralla varsinainen asuinpaikka eli rantapello ei ollut vielä kynnettyä, mutta toisella käynnillä sitä oltiin juuri kyntämässä. Täältä saattoikin kerätä kvartsilöytöjä koko pellon mitalta noin 20-30 metriä leveältä vyöhykkeeltä rannasta laskien. Maaperä on hiekkaista multamaata. Myös talon yläpuolella olevat pellot oli kynnetty, mutta sieltä en tehnyt mitään havaintoja. Aiempiin havaintoihin viitaten, täällä saattaa kuitenkin olla kivikautinen asuinpaikka. Löydöt: KM 34192: 1-2 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 34 kpl.

Löydöt

KM 17299: 1-2 kiviesineen katkelma, tasataltta
 KM 27565: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, rautakuonaa 17 kpl
 KM 28235: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, rautakuonaa 9 kpl
 KM 34192: 1-2 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 34 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

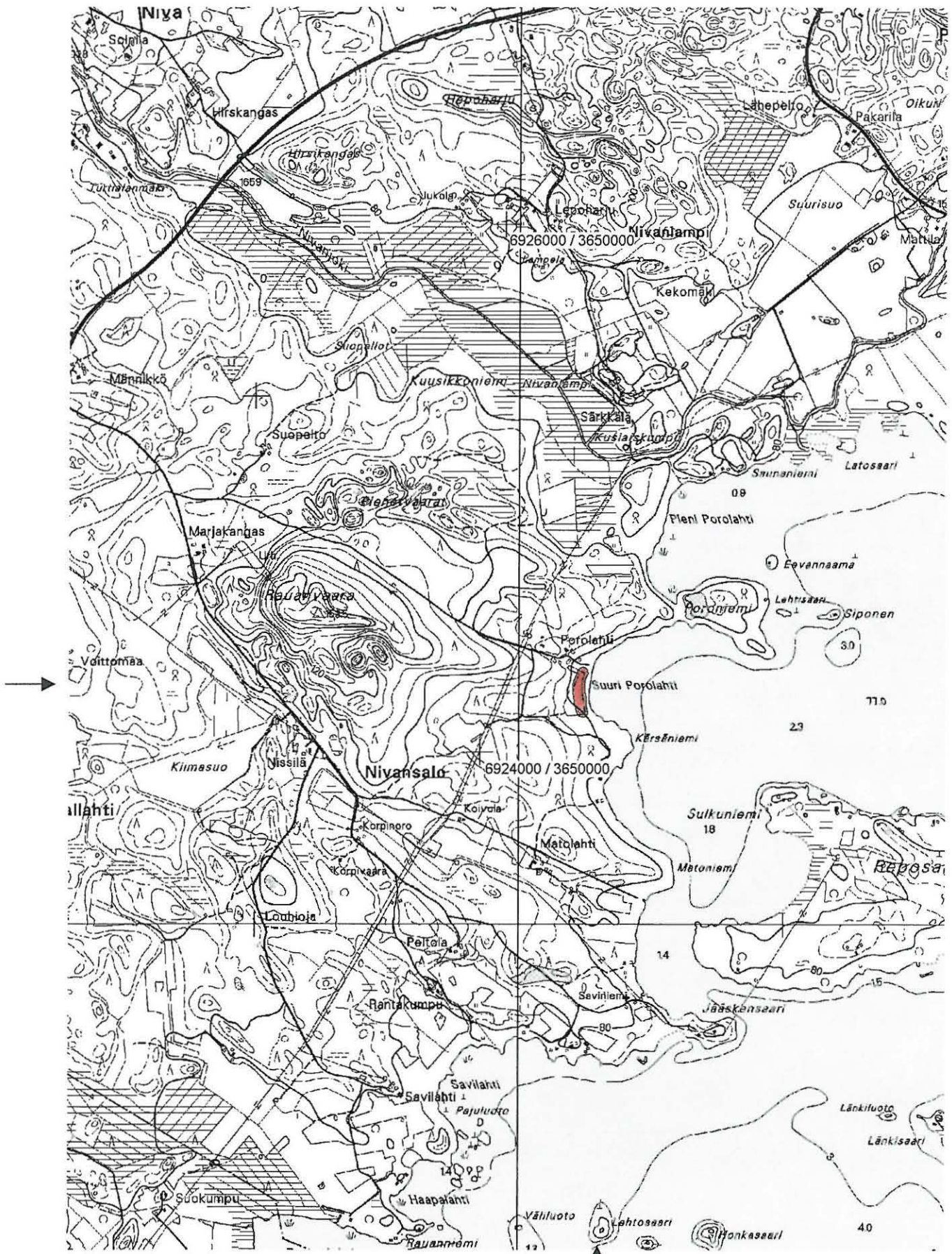
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:481 1 Pyhäselkä Porolahti Kivikirveen löytöpaikka näillä pelloilla, NW-SE. 1.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:580 51880 Pyhäselkä Porolahti Kivikirveen löytöpaikka näillä pelloilla. 1.10.2003

Pyhäselkä Porolahti - kivi- ja varhaismetallikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartoista 4214 12 KOMPAKKA ja 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

3 Pyhäselkä Kaskiniemi**632010003****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppe: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 424101 RAUANSALO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6927020-6927040, i= 3663560-3663660, z= 102-105
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 11 km kaakkoon
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-876-1-0

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Rauansalon koulusta noin 1,5 km itäkoilliseen, Rauanjärven länsirannalla olevan Kaskiniemen etelälaidassa, kesämökkialueella. Asuinpaikka-alue on hiekkaisista mäntykangasta.

Tutkimukset

Maarit Lönnberg, tarkastus 1972. Löytöpaikka sijaitsee Pyhäselän kunnassa, Rauansalon kylässä olevan Rauanjärven länsirannalla. Pyhäselän luterilaisesta kirkosta on sinne matkaa noin 10,8 km linnuntietä itäkaakkoon. Nimi Kaskiniemi on annettu paikalle noin seitsemän vuotta sitten, joten se ei esiinny kartoissa. Kaskiniemen kasvillisuus on varvikkopohjaista mäntymetsää. Maaperä on hiekkaa. Hännisen mökin kohdalla ranta on melko loivasti nouseva ja muodostaa selvän, laajan tasanteen. Sen sijaan Helenin mökin kohdalla rantatörmä on korkea ja jyrkkä. Maasto on paikalla loivasti terassimainen. Saviastianpalat löytyivät Åke ja Mirjam Helenin noin 17 metrin päässä rannasta olevan mökin nurkalta Åke Helenin tasoittaessa pihaa. Palat paljastuivat levitetystä hiekasta ja ne olivat ilmeisesti olleet vajaan lapion syvyydessä. Artturi Hännisen kertoman mukaan maa löytöpaikalla oli ruskeaa ja siinä oli hiiltä aivan turpeen alla. Samoin hänen mökkinsä pohjaa kaivettaessa havaittiin hiekan olevan punaruskeaa, ns. kulttuurimaan näköistä. Kierrellessäni Kaskiniemellä löysin sekä Hännisen että Helenin tonteilta kvartsi-iskoksia.

Artturi Hänninen, irtolöytö 1973. Saviastian palat ovat toim. Artturi Hännisen löytämiä Rauanjärven länsirannalta, Pyhäselän kunnan omistamalta maalta. Artturi Hänninen sekä Åke ja Mirjam Helen ovat vuokranneet paikalta kesämökkintontit, joilta palat ovat löytyneet. Löydöt: KM 19080: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, kvartssia 5 kpl.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Kaskiniemen kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 3.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Asuinpaikkalöydöt ovat peräisin mökkirannoista, joita Rauanjärven rannalla onkin runsaasti. Vaikka rantoja kierreltiin ahkerasti ja periaatteessa mökkien hiekkaisia leikkauksia paikalla olisikin paljon, ei mitään kuitenkaan löydetty sen paremmin täältä kuin muualtakaan järven rannoilta. Potentiaalista maastoa täällä kyllä on.

Löydöt

KM 19080: 1-3 saviastian paloja 3 kpl, kvartssia 5 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

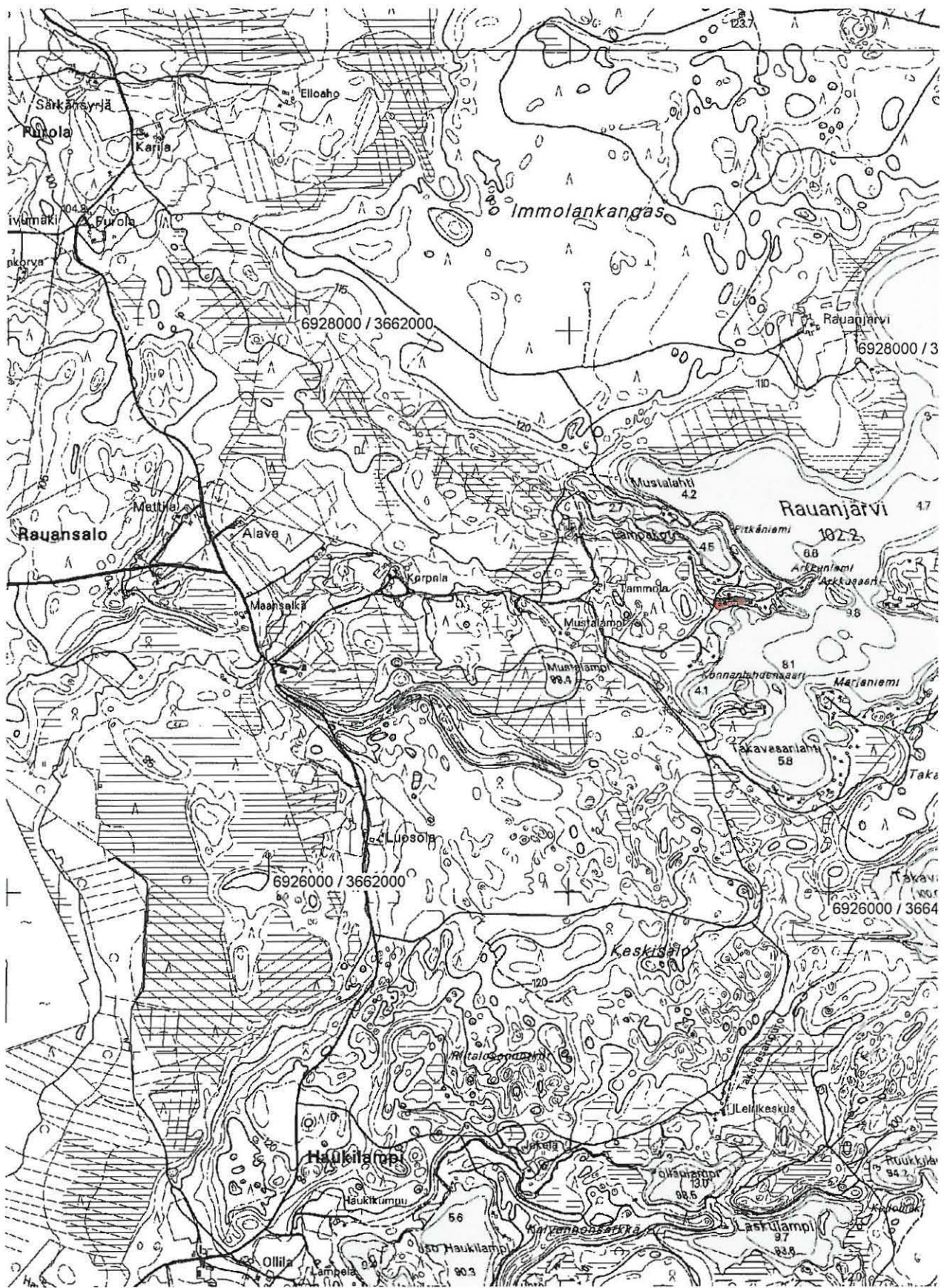
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:496 2 Pyhäselkä Kaskiniemi Asuinpaikka mökkien pihalla. W-E. 3.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:581 51881 Pyhäselkä Kaskiniemi Asuinpaikka mökkien pihalla. W-E. 3.10.2003

Pyhäselkä Kaskiniemi - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartasta 4241 01 RAUANSALO (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

4 Pyhäselkä Tuohimäki

632010004

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: kiviröykkiöitä
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 3

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6925780-6946040, i= 3651950-3652080, z= 82-85
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 5 km etelälounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-61-13

Lyhyt kohdekuvaus: Pienen Onkamon pohjoispuolella, Tikkalaan vievän tien ja järven välillä, Lotokanjoesta noin 500 m itään, peltoalueen laidalla on kolme kiviröykkiötä, joista yhden halkaisija on noin 15 m, toisen koko noin 25 x 10 x 2-3 ja kolmannen 6 x 4 x 1,5 m. Röykkiöiden päällä kasvaa puita. Röykkiöt lienevät viljelysraunioita.

Tutkimukset

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Lotokan alueella on kolme kivikumpua, jotka voivat olla pelto- tai kaskiraunioita. Ensimmäinen kumpu on noin 6 metriä pitkä, 4 metriä leveä ja 1,5 metriä korkea. Kivikumpu sijaitsee noin 4,9 kilometriä Pyhäselän kirkosta lounaaseen. Kumpu on soikeahko ja kasvaa tällä hetkellä runsaasti aluskasvillisuutta ja pihlajaa. Se on pellon ja tien välissä. Toinen kumpu on noin 25 metriä pitkä, 10 metriä leveä ja 2-3 metriä korkea. Kumpu sijaitsee edellisestä kummusta noin 150 m päässä etelään keskellä peltoa. Sen etäisyys Pyhäselän kirkosta on noin 5 kilometriä. Kumpu on tehty tasasuurista kivistä. Se on suunnilleen itä-länsisuunnassa. Siellä kasvaa voimakas aluskasvillisuus ja koivuja. Kolmas kumpu on pyöreä, halkaisija noin 15 metriä ja korkeus noin 4-5 metriä. Kumpu sijaitsee noin 5,4 kilometriä Pyhäselän kirkosta lounaaseen. Se on noin 250 metrin päässä ensimmäisestä kummusta. Se on pellon keskellä oleva kartiomainen kumpu, jonka reunalla on melko säännöllinen isoista kivistä muodostunut kivikehä. Itse kumpu on tasasuurista kivistä tehty. Huipulla kasvoi iso kuusi. Läheisyydessä oli useita nauriskuoppia.

Matti Huurre, tarkastus 1975. Ei tarkastuskertomusta.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Tuohimäen kiviröykkiökohde tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 3.10.2003. Mukana inventoimassa oli arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Tuohimäen peltojen tuntumassa on vanhojen tietojen mukaan kolme eri kiviröykkiötä. Röykkiöitä haeskeltiin, mutta lähimpänä tietä olevaa ei tiheän vitakon vuoksi löydetty. Toinen röykkiö on keskellä peltoa ja kolmas etelämpänä rantaan johtavan tien varrella. Ainakin nyt havaitut lienevät viljelysraunioita eivätkä siten välttämättä kiinteitä muinaisjäännöksiä.

Löydöt

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Tuohimäki - ajoittamattomia kiviroykkiöitä.

Ote peruskartasta 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

5 Pyhäselkä Nivanjoki

632010005

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6926020-6926200, i= 3649030-3649320, z= 81-83
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 6.2 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-100-2
 632-401-136-0

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pieni-Onkamosta Pyhäselkään laskevan Nivanjoen pohjoisrannalla, harjun rinteellä, Hammaslahdentien itäpuolella. Asuinpaikalla on kolme löytökeskittymää vajaan 400 metrin pituisella alueella pellon pohjoisreunalla. Löydöt ovat pellon ojaleikkauksesta ja pellon pinnalta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, tarkastus 1996. Asuinpaikka sijaitsee Hammaslahden kirkosta 6,2 km lounaaseen, Pieni-Onkamosta Pyhäselkään laskevan Nivanjoen pohjoisrannalla, harjun rinteellä. Harjun ja joen välissä on noin 80 metriä leveä pelto- ja 30-40 metriä leveä rantakaistale. Uusi Hammaslahdentie Rasivaaran ja Hammaslahden välillä on noin 100 metrin päässä idässä. Harjulla kasvaa lähinnä kuusta. Asuinpaikka löytyi sattumalta ohiajaessani 30.8.1996. Löytökohta 1 on peltoa reunustavan ojan noin 1,5 metriä korkeaa törmää, jossa maaperä oli hienoa hiekkaa. Löytöjä tällä kohdalla oli noin 50 metrin matkalla ja törmässä oli myös runsaasti palaneita kiviä ja kulttuuri/likamaata. Kvartsia oli niin paljon, etten kerännyt talteen kuin pienen osan. Löytökohta 2 on saman pellon reunaa edellisestä kohdasta noin 220 metriä kaakkoon. Tässä kohdassa pelto nousee hieman korkeammalle ennen metsänreunaa. Ilmeisesti asuinpaikka-alue jatkuu tällä pellolla. Asiaa en kuitenkaan viljelyksessä olevan kauran vuoksi voinut tarkemmin todeta. Asuinpaikka lienee kaikkiaan varsin laaja ja tämä keräily antoi vain osviittaa. Topografian perusteella asuinpaikka jatkunee sekä länteen että itään joensuuntaisena vyöhykkeenä. Asuinpaikalta löydetty keramiikka lienee lähinnä Pöljän keramiikkaa. Löydöt: KM 29721: 1-5 saviastian pala, kvartsia 23 kpl, palanutta luuta 1 kpl.

Petro Pesonen, tarkastus 1998. Ei tarkastuskertomusta. Löydetty löytökohdasta 1, josta on suurin osa aiemmistakin löydöistä. Löydöt: KM 31071: 1-3 saviastian pala, kvartsia 17 kpl, palanutta luuta 7 kpl.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Nivanjoen kivikautinen asuinpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 6.10.2003. Vanhalta löytöpaikalta, pellon ojan leikkauksesta (1) löytyi kvartsia ja kivitaltta sekä kiviesineen katkelma. Ojanleikkaus on kasvanut sen verran umpeen, että hiekkaa oli näkyvissä vain noin 10 metrin matkalla. Vanha löytöpaikka 2 oli kasvanut kokonaan umpeen, joten sieltä ei tullut löytöjä. Yritin tehdä koekuoppia löytötörmän yläpuoliselle tasanteelle metsään ja sain aikaiseksi tiukan kivikon vuoksi löytöpaikan 1 yläpuolelle vain yhden kuopan, jossa oli ehkä hieman likamaata nähtävissä. Löytöpaikan 1 luoteispuolella mäelle lähtee traktoriura, jonka pinnasta löysin yhden kvartsi-iskoksen. Löytöpaikan 2 eteläpuolelta, läheltä pienen metsäkumpareen pohjoisreunaa löysin yhden kvartsin saviselta pellolta heinänkorsien välistä ja nimesin löytöpaikan 3:ksi. Löytöpaikan koordinaatit: p= 6926015, i= 3649310. Löydöt: KM 34193: 1-4 tasataltta, hiotun kiviesineen katkelma, kvartsi-iskoksia 22 kpl.

Löydöt

KM 29721: 1-5 saviastian pala, kvartsia 23 kpl, palanutta luuta 1 kpl
 KM 31071: 1-3 saviastian pala, kvartsia 17 kpl, palanutta luuta 7 kpl
 KM 34193: 1-4 tasataltta, hiotun kiviesineen katkelma, kvartsi-iskoksia 22 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

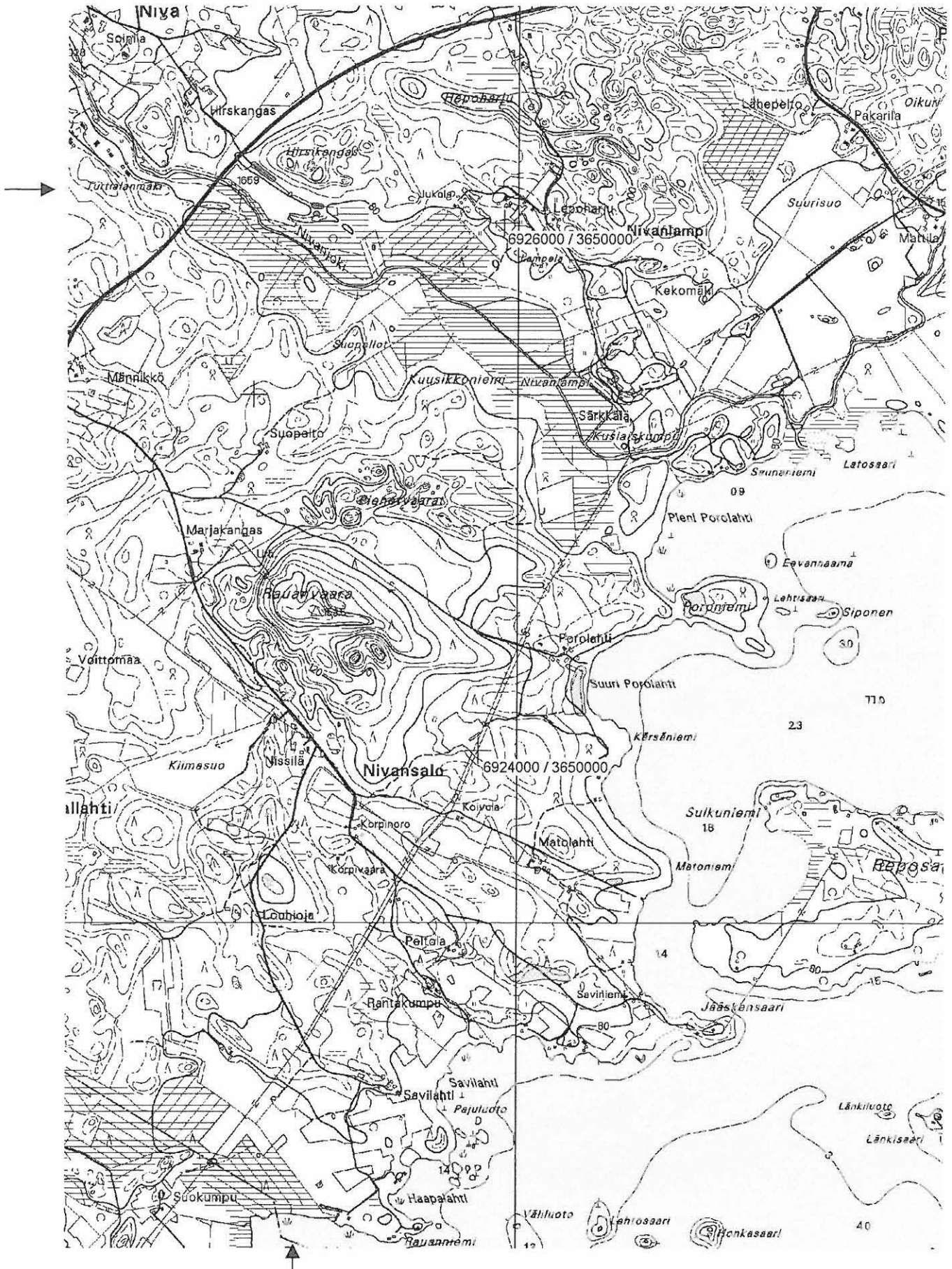
21160:503	3	Pyhäselkä Nivanjoki	Löytöpaikka a paalien takana. NE-SW	6.10.2003
-----------	---	---------------------	-------------------------------------	-----------

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:582	51882	Pyhäselkä Nivanjoki	Löytöpaikka a paalien takana. NE-SW.	6.10.2003
--------	-------	---------------------	--------------------------------------	-----------

87:583	51883	Pyhäselkä Nivanjoki	Taltoa.	
--------	-------	---------------------	---------	--

Pyhäselkä Nivanjoki - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartoista 4214 12 KOMPAKKA ja 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

6 Pyhäselkä Alttinakivi**632010006****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: tarinakivi
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6924010, i= 3654250, z= 90
Koordinaattien selite: GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 5 km etelään
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-63-15

Lyhyt kohdekuvaus: Alttinakivi sijaitsee Alttinan talon ja Tikkalaan johtavan tien eteläpuolella, aivan riihen vieressä. Se on 4,5 x 5 x 2 m kooltaan ja sen kerrotaan olleen uhri- tai kärjäkivi. Myös kauppaa on käyty sen luona. Tähän viittaa käsite alttinaraha.

Tutkimukset

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Alttikivi sijaitsee 5,6 kilometriä etelään Pyhäselän kirkosta. Kiveen liittyy perimätieto, jonka mukaan sen kerrotaan olleen uhri- tai kärjäkivi. Myös kauppaa on käyty sen luona - tähän viittaa käsite alttiraha. Kivi oli niin korkea, etten päässyt sen päälle ja toisaalta se oli sammaleen peitossa. Näin ollen en siis voinut todeta oliko siinä uhrikuoppia vai ei.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Alttinakivi tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 3.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Kivi sijaitsee Tikkalan tien varrella, Alttinan talon ja tien eteläpuolella. Nyt kiven vieressä on enää yksi rakennus (riihi), kun siinä on aiemmin niitä ollut kaksi. Toisen, puretun rakennuksen kivijalka ja muita rippeitä on vielä kiven kupeessa. Kivi on varustettu laatalla, jossa kerrotaan että se on rauhoitettu luonnon muistomerkki. Kiven sijainti mitattiin GPS-paikantimella.

Löydöt**Kertomuksen liitteet:**

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:497 4 Pyhäselkä Alttinakivi Aitta purettu kiven edestä. E-W. 3.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:584 51884 Pyhäselkä Alttinakivi Aitta purettu kiven edestä. E-W. 3.10.2003

Pyhäselkä Alttinakivi - historiallisen ajan tarinapaikka.

Ote peruskartoista 4214 12 KOMPAKKA ja 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: ortodoksikalmisto, tsasouanpaikka ja kätkölöytöpaikka
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 1/2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6931620-6831780, i= 3653670-3653810, z= 105-110
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 1 km koilliseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-29-37

Lyhyt kohdekuvaus: Ortodoksikalmisto on tullut esille 1920-1930 -luvulla hiekkaa ajettaessa. Silloin alueelta löytyi 60-70 cm syvältä useita vainajia. 1960-luvun lopussa on ollut nähtävissä luita hiekkakuopassa. Viljelyspellon kohdalla on ollut nähtävissä aikoinaan kuopanteita ja myös pellolta on tullut ihmisen luita. Muutaman sadan metrin päässä on ollut tsasouna. Se on ollut alueen korkeimmalla kohdalla. Lisäksi alueelta on 1700-luvun rahojen kätkölöytö.

Tutkimukset

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Kalmisto sijaitsee noin kilometrin päässä Pyhäselän kirkosta koilliseen. Se tuli esiin noin 30 vuotta sitten hiekkaa ajettaessa. Silloin löytyi useita vainajia noin 60-70 cm syvyydestä. Vieläkin oli nähtävissä ihmisen luita hiekkakuopassa. Myös pellossa on ollut nähtävissä aikoinaan kuopanteita ja on tullut esiin ihmisen luita. Tämä paikka on vaarassa jäädä uuden Rääkkylä-Rasivaara -tien alle nykyisen tiesuunnitelman mukaan. Muutaman sadan metrin päässä metsikössä on ollut tsasouna. Se on ollut alueen korkeimmalla kohtaa ja rinne on viettänyt länteen.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Saarelan ortodoksikalmiston ja tsasouan paikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 2.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Oppaana toimi Saarelan tilan omistaja Heikki Eronen. Saarela sijaitsee kuivatun Sintsojärven itärannalla, Sintson ja Hammasjärven välisellä kannaksella. Ennen laskemistaan Sintson korkeus lienee ollut n. 102,5 m mpy. Saarelan tilan ympäristö on kaunista peltoaukeaa. Ortodoksikalmiston paikka sijaitsee Saarelan tilustien varressa, tien eteläpuolella, 200 metriä talosta itäkoilliseen. Nykyään paikalla on laaja hiekkakuoppa, josta on otettu hiekkaa mm. Pyhäselän kirkkoa tehtäessä 1920-luvulla ja tässä yhteydessä löytyi ihmisen luita. 1930-luvulla kuopasta ajettiin hiekkaa myös tientekoon ja sotien jälkeen kuopan hiekkaa käytettiin erilaisiin rakentamistarpeisiin. Vielä 1960-luvulla VT 6:n tekijät koekuopittivat seutua, mutta eivät ottaneet hiekkaa tientekoon, myös tällöin koekuopista löytyi luita. Heikki Eronen on jo vuosia sitten kieltänyt hiekanoton kuopasta. Koskaan ei kaivuun yhteydessä ole löytynyt esineitä, mutta luiden lisäksi kyllä arkunnauloja ja arkun jäännöksiä. Erosen havaintojen mukaan vainajat on haudattu alle metrin syvyydelle, n. 60-70 cm:n syvyyteen. Muut kalmistosta löytyneet naulat lienevät hävinneet, mutta Yrjö Ruuskanen Kontiolahden Paiholasta otti muutaman naulan mukaansa ja hänellä niitä saattaa vielä olla tallella. Erosen mukaan myös Toivalan isäntä Toivo Soininen on löytänyt luita pellostaan. Toivalan pellot sijaitsevat kalmistosta 200 metriä kaakkoon, Saarenkyläntien varrella. Ortodoksikalmistolle on pystytetty hiljakkoin ns. matkamiehen risti. Tsasouan paikka eli Kirkkomäki on merkitty nykyiselle peruskartallekin. Se on ympäristön korkein peltokumpare, jossa ei nykyään ole näkyvissä mitään rakennukseen viittaavaa, mutta paikka on hyvin kyläläisten tiedossa ja suojeluksessa. Tarinan mukaan tsasouan kellot on upotettu Sintsojärveen. Tsasouan paikka sijaitsee Saarelan talosta 200 metriä itäkaakkoon. Kolmas kylän historiaan liittyvä muinaisjäännös on kätkölöytöpaikka, joka sijaitsee Saarelan talosta 140 metriä koilliseen, ladon ja metsän välillä pellolla. Täältä löydettiin 1940-luvulla yhdessä nipussa kuusi rahaa, joista ainakin kolme oli Ruotsin äyreyä, yhdessä vuosiluku 1724 ja toisessa 1730. Yksi rahoista oli ehkä venäläinen. Yksi tai kaksi rahoista meni jo aikoinaan rengin mukana jonnekin, mutta muut ovat Erosen hallussa. Hänellä on lisäksi kalmiston luota löytynyt riippulukko sekä tsasouan luota löytynyt mahdollinen verkonpaino (tai luonnonkivi). Jostain pelloilta on myös Erkki Soininen Rääkkylän Niemisestä löytänyt aikoinaan hopearistin. Kaikkienensa Saarelan alueella on mielenkiintoinen seudun vanhasta ortodoksiasutuksesta kertova kokonaisuus, joka olisi lähemmänkin tutkimuksen arvoinen.

Löydöt**Kertomuksen liitteet:**

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:483	5	Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kirkkomäki, tsasouna ollut peltokumpareella. NW-SE.	2.10.2003
21160:484		Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kalmistomäki, nykyään hiekkakuoppa. NW-SE. Panoraama (1/2).	2.10.2003
21160:485		Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kalmistomäki, nykyään hiekkakuoppa. NW-SE. Panoraama (2/2).	2.10.2003
21160:486	6	Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kalmistomäki. SW-NE.	2.10.2003
21160:487	7	Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela	Saarela Kirkkomäki. SW-NE.	2.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:585	51885	Pyhäselkä Haavanpää 1	Saarela Kirkkomäki, tsasouna ollut peltokumpareella. NW-SE.	2.10.2003
87:586	51886	Pyhäselkä Haavanpää 1	Saarela Kalmistomäki, nykyään hiekkakuoppa. NW-SE.	2.10.2003
87:587	51887	Pyhäselkä Haavanpää 1	Saarela Kalmistomäki. SW-NE.	2.10.2003
87:588	51888	Pyhäselkä Haavanpää 1	Saarela Kirkkomäki. SW-NE.	2.10.2003

Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela - historiallisen ajan ortodoksikalmisto.

Ote peruskartoista 4223 10 PYHÄSELKÄ ja 4241 01 RAUANSALO (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

8 Pyhäselkä Haavanpää 2 Pylölä

632000002

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: ortodoksikalmisto
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6931840, i= 3653540, z= 105
Koordinaattien selite: +/- 200 metriä
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 1 km koilliseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-29-63

Lyhyt kohdekuvaus: Ortodoksikalmisto sijaitsee entisen Sintsojärven rannalla. Kohde löytyi 1940-luvulla hiekkaa otettaessa. Tällöin tuli esille useita vainajia. Sijainti ei ole täysin varma, mutta todennäköisesti kalmiston paikka on noin 200 metriä Saarelan talosta pohjoiseen.

Tutkimukset

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Kalmisto sijaitsee noin kilometrin päässä Pyhäselän kirkosta koilliseen ja noin 400 metrin päässä edellisestä kalmistosta nk. Sintsin rannalla. Löytyi noin 20 vuotta sitten hiekkaa käytettäessä. Silloin löytyi useita vainajia.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Haavanpään Pylölän ortodoksikalmistoa pyrittiin tarkastamaan Pyhäselän inventoinnissa 2.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Jostain syystä allekirjoittanut oli saanut käsityksen, että kalmisto sijaitsisi Pylölän talon luona. Siellä käytiinkin, mutta talon ympäristössä ei näkynyt mitään vanhaan löytöpaikkakuvaukseen viittaavaakaan. Hammasjärven vanha ranta kyllä erottui maastossa matalana törmänä n. 102,5 m mpy korkeudella. Myöskään talon asukkaat eivät tieneet kalmistosta mitään. Myöhemmin karttoja katsottaessa kävikin ilmi, että kalmisto onkin lännempänä Sintsojärven vanhalla rannalla. Pirjo Lahtiperän inventointikertomuksen kartallakin kalmiston merkki on selvästi Sintson rannalla, Saarelan tilan pohjoispuolella. Koska tämä paikka jäi tarkastamatta inventoinnissa, on paikan koordinaatit ilmoitettu 200 metrin tarkkuudella. Todennäköisesti paikka kuitenkin on peltoalueen luoteiskulman tuntumassa, sillä tämä alue on eri rekisterinumerolla kuin Saarelan tila ja ehkä kuulunut aiemmin Pylölän tilaan.

Löydöt**Kertomuksen liitteet:**

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Haavanpää 2 Pylölä - historiallisen ajan ortodoksikalmito.

Ote peruskartoista 4223 10 PYHÄSELKÄ ja 4241 01 RAUANSALO (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

9 Pyhäselkä Kosola

1000001075

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422311 NIITTYLAHTI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6936220-6936280, i= 3649920-3649980, z= 81-84
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 6,3 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt: 632-402-18-79

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven itärannalla, perunapellolla. Paikalta on aiemmin löytynyt itäkarjalainen tasatalta.

Tutkimukset

Kalervo Jurvanen, irtolöytö 1968. Esine löytyi tilan perunapellosta perunannostossa, noin 100 metrin päästä Haapajärvi-nimisestä järvestä (etelään). Esine oli löydettyessä ruokamullassa noin 30 cm syvyydellä. Löydön lähetti Kansallismuseoon Paavo Heinaro. Löydöt: KM 17737 itäkarjalainen tasatalta.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Kosolan kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 2.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven pohjoispäässä, järven itärannalla, Kosolan talosta 60-120 metriä lounaaseen. Paikalta on 1960-luvulla löydetty itäkarjalainen tasatalta (KM 17737), joka todennäköisesti on juuri samalta paikalta. Asuinpaikkalöytöjä kerättiin hiekkaiselta perunapelloilta, joka on tasanteella pari metriä Haapajärven pintaa ylempänä. Perunapeltoa oli avattu vain noin 20 metriä leveä kaistale poikittain rantaan nähden ja tältä pellolta tuli runsaasti löytöjä noin 40 metrin levyiseltä vyöhykkeeltä tasanteen reunasta lähtien sisämaahan, talolle päin. Hyvin todennäköisesti asuinpaikka jatkuu rannansuuntaisena vyöhykkeenä sekä etelään että pohjoiseen, mutta täällä maastoa ei ollut avoinna tarkastushetkellä. Löydöt: KM 34194: 1-4 kvartsikaapimia 2 kpl, kvartsi-iskoksia 39 kpl, palanutta luuta 2 kpl.

Löydöt

KM 17737 itäkarjalainen tasatalta
 KM 34194: 1-4 kvartsikaapimia 2 kpl, kvartsi-iskoksia 39 kpl, palanutta luuta 2 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:488	8	Pyhäselkä Kosola	Löytöpaikka peltoniemellä. N-S.	2.10.2003
21160:489	9	Pyhäselkä Kosola	Asuinpaikka perunapellossa. SW-NE.	2.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:589	51889	Pyhäselkä Kosola	Löytöpaikka peltoniemellä. N-S.	2.10.2003
87:590	51890	Pyhäselkä Kosola	Asuinpaikka perunapellossa. SW-NE.	2.10.2003

Pyhäselkä Kosola - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartasta 4223 11 NIITYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

10 Pyhäselkä Suhmuran pururata**1000001115****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6932690, i= 3650460, z= 84-85
Koordinaattien selite: GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 3,8 km luoteeseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-163-1

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven eteläpuolelta aukeavan laakson (muinaisen järvenpohjan) länsirannalla, Suhmuran peruskoulusta noin 400 metriä pohjoisluoteeseen. Löydöt ovat metsänäestyslaikuista.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Suhmuran pururadan kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 29.9.2003. Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven eteläpuolelta aukeavan laakson (muinaisen järvenpohjan) länsirannalla, Suhmuran peruskoulusta noin 400 metriä pohjoisluoteeseen. Asuinpaikkalöydöt tulivat metsänäestysalueelta pururadan alapuolella olevalta hakkuuaukealta, jossa on louhikkoisia muinaisrantaterasseja. Löytöpaikka on ympäristöönsä hieman vähäkivisempi eikä siinä ollut koneen murskaamaa kvartsiä kuten muualla ympäristössä siellä täällä on. Löydöt olivat parissa laikussa, löytöalueen laajuus on alle 10 x 10 metriä. Löydöt: KM 34195 kvartsi-iskoksia 7 kpl.

Löydöt

KM 34195 kvartsi-iskoksia 7 kpl

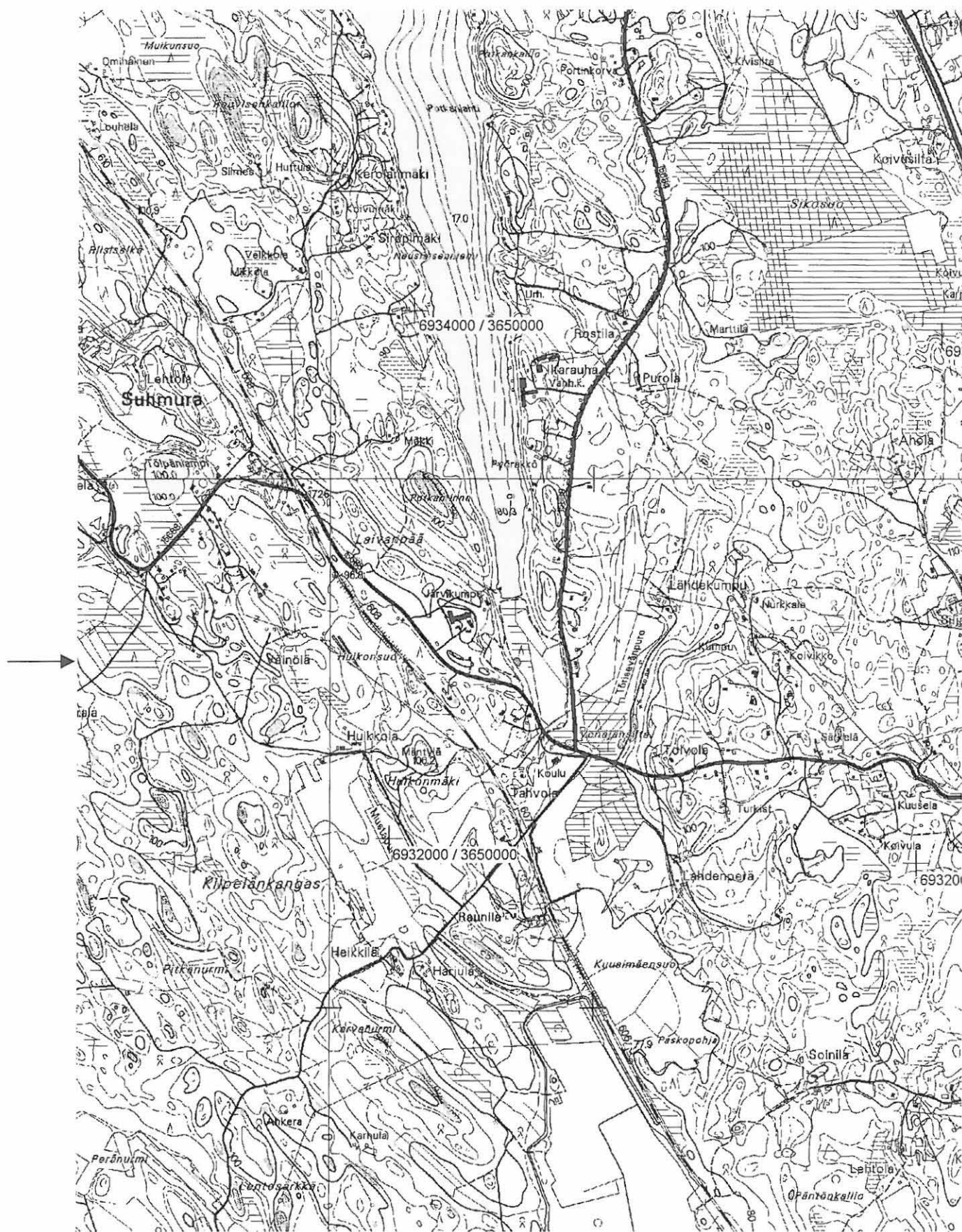
Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Suhmuran pururata - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartoista 4223 10 PYHÄSELKÄ ja 4223 11 NIITYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

11 Pyhäselkä Törisevännpuro

1000001117

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6932430-6932520, i= 3650900-3650920, z= 85-90
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 3,2 km luoteeseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-93-67

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven eteläpuolella olevan laakson (muinaisen järvenpohjan) itärannalla, Törisevännpuron itäpuolella. Löydöt on kerätty vanhan hiekkakuopan reunasta Lähdekumpuun johtavan tien itäpuolelta pusikoituneen kuopan yläreunasta n. 50-60 metrin matkalta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Törisevännpuron kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 29.9.2003. Asuinpaikka sijaitsee Haapajärven eteläpuolella olevan laakson (muinaisen järvenpohjan) itärannalla, Törisevännpuron itäpuolella. Löydöt on kerätty vanhan hiekkakuopan reunasta Lähdekumpuun johtavan tien itäpuolelta pusikoituneen kuopan yläreunasta n. 50-60 metrin matkalta. Maaperä on kivensekaista hiekkaa, löydöt ovat tummanruskeasta, välillä punertavastakin hiekkasta. Hiekkakuoppa lienee syönyt suuren osan asuinpaikasta, sillä yläreunan takana muinaisrantaterassia on jäljellä vain metri pari ennen kuin rinne taas nousee jyrkähkösti ylemmäs. Kuopan reunalla on osin sortuneena halkaisijaltaan noin 3-metrinen painanne, jossa on hieman vallia ympärillä. Se on pieni asumuspainanteeksi eikä tällä kohdalla hiekkakuopan reunassa juuri ollut löytöjääkään. Todennäköisesti kyseessä on pyyntikuoppa. Kvartsia oli kuopan reunassa niin paljon, ettei kaikkea kerätty talteen, varsinkaan kuopan eteläosasta. Löydöt: KM 34196: 1-3 kvartsiesine, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 36 kpl.

Löydöt

KM 34196: 1-3 kvartsiesine, kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 36 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

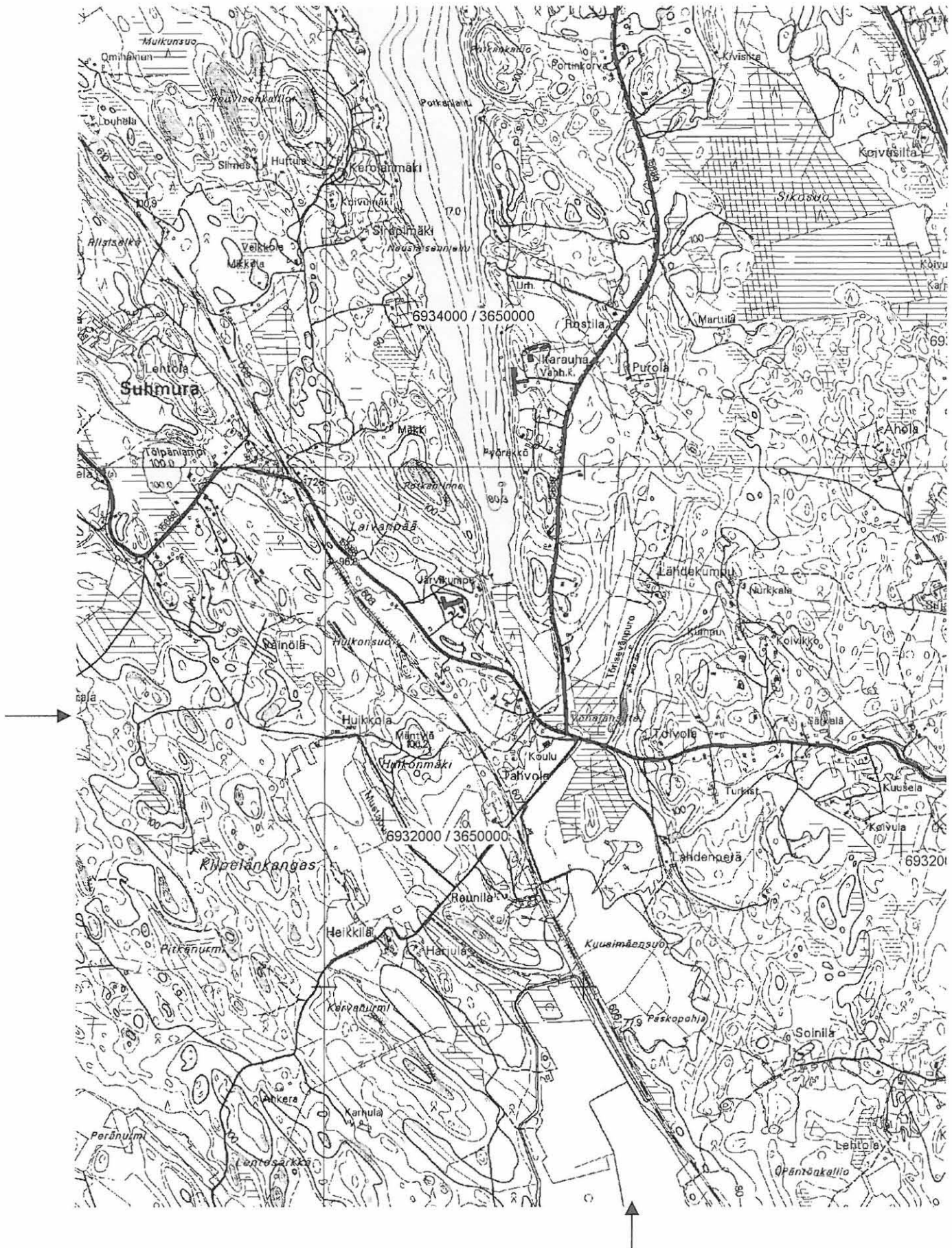
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:475 10 Pyhäselkä Törisevännpuro Pusikoitunut hiekkakuoppa tien oikealla laidalla. 29.9.2003
SW-NE.

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:591 51891 Pyhäselkä Törisevännpuro Pusikoitunut hiekkakuoppa tien oikealla laidalla. SW-NE. 29.9.2003

Pyhäselkä Törisevänpuro - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartoista 4223 10 PYHÄSELKÄ ja 4223 11 NIITYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

12 Pyhäselkä Hölhönsärkkä 1**1000001118****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 424101 RAUANSALO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6924960-6925000, i= 3657590-3657640, z= 83-84
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 7,3 km kaakkoon
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-5-17

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Onkamojärveen laskevan Särkijoen varrella olevalla Hölhönsärkän alueella, joesta noin 100 metriä pohjoiseen. Paikalta tuli löytöjä noin 30 metrin matkalta kankaan läpi (Sarakankaalta VT 6:lle) kulkevan metsätien reunasta, jota oli hieman kuorittu. Löytöjä oli punaisessa hienossa hiekassa. Joitakin löytöjä oli lisäksi voimalinjan alla metsään johtavan polun myllerretyllä pinnalla.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Hölhönsärkän kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 30.9.2003. Asuinpaikka sijaitsee Onkamojärveen laskevan Särkijoen varrella olevalla Hölhönsärkän alueella, joesta noin 100 metriä pohjoiseen. Paikalta tuli löytöjä noin 30 metrin matkalta kankaan läpi (Sarakankaalta VT 6:lle) kulkevan metsätien reunasta, jota oli hieman kuorittu. Löytöjä oli punaisessa hienossa hiekassa. Joitakin löytöjä oli lisäksi voimalinjan alla metsään johtavan polun myllerretyllä pinnalla. Asuinpaikka suuntautunee lähinnä etelään kosteikolle, myös pohjoisen puolella on suota ja jonkin matkan päässä myös turvetuotantoalue. Ympäristö on avointa hakkuuaukeaa. Asuinpaikka saattaa olla laajempikin, koska ympäristö on aika ehjää eikä avointa pintaa ole kovin paljon. Jos asuinpaikka on ollut Muinais-Saimaan rannalla, on se sijainnut maksimirannan yläpuolella. Löydöt: KM 34197: 1-3 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 21 kpl, palanutta luuta 1 kpl.

Löydöt

KM 34197: 1-3 kvartsikaavin, kvartsi-iskoksia 21 kpl, palanutta luuta 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

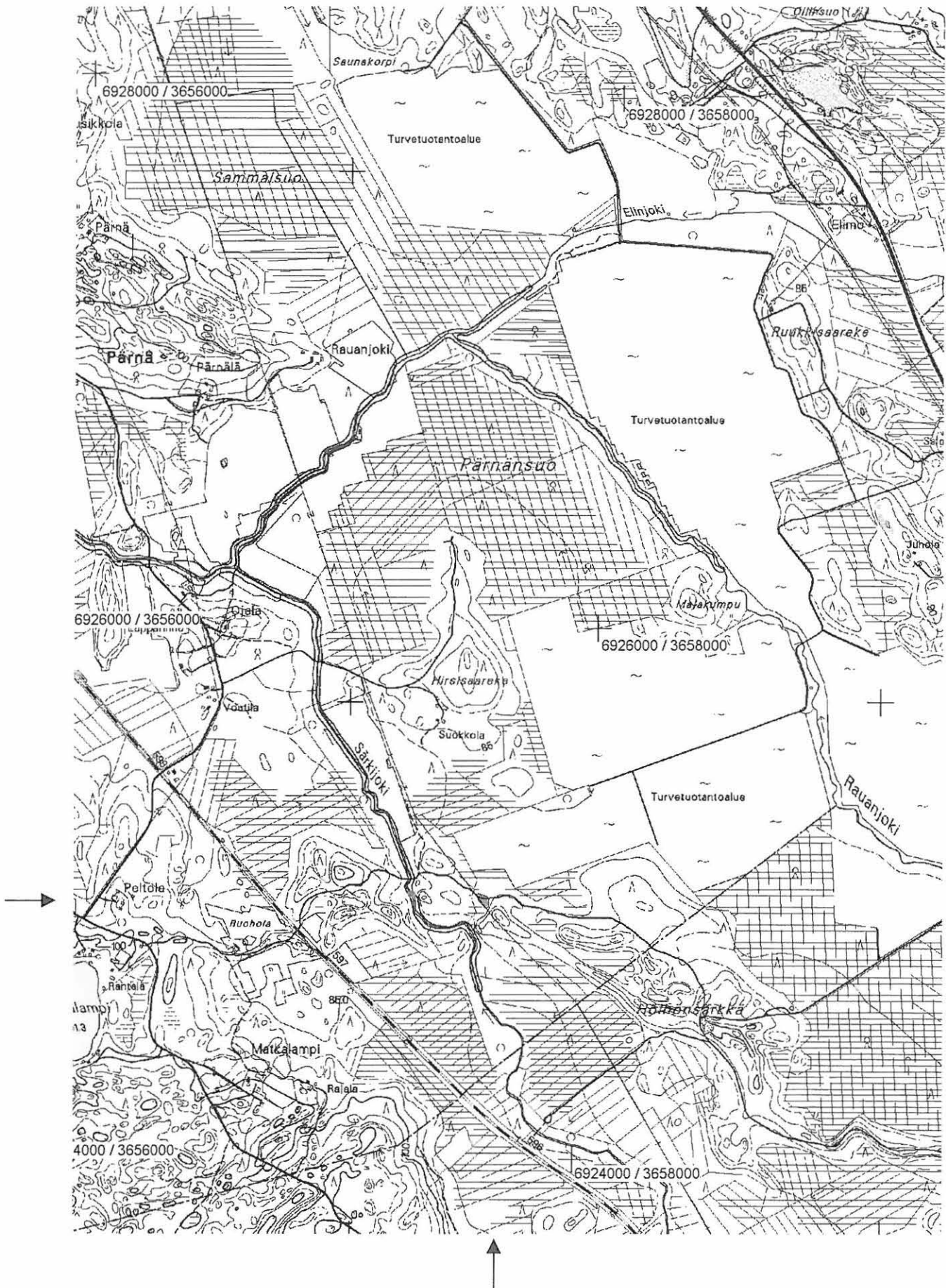
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:476 11 Pyhäselkä Hölhönsärkkä Asuinpaikka etualan tasanteella. E-W. 30.9.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:592 51892 Pyhäselkä Hölhönsärkkä Asuinpaikka etualan tasanteella. E-W. 30.9.2003

Pyhäselkä Hölhönsärkkä 1 - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartasta 4241 01 RAUANSALO (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

13 Pyhäselkä Hölhönsärkkä 2

1000001119

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 424101 RAUANSALO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6924860, i= 3657610, z= 84-85
Koordinaattien selite: GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 7,3 km kaakkoon
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-5-17

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Onkamojärveen laskevan Särkijoen varrella olevalla Hölhönsärkän alueella, joen pohjoisrannalta särkän niemenkärjessä. Löytöjä on vanhan metsätien leikkauksesta sekä metsälaikusta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Hölhönsärkän kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 30.9.2003. Asuinpaikka sijaitsee Onkamojärveen laskevan Särkijoen varrella olevalla Hölhönsärkän alueella, joen pohjoisrannalta särkän niemenkärjessä. Paikalla on laaja hakkuuaukea, jossa maaperää ei vielä oltu käsitelty juurikaan millään tavalla. Löydöt tulivat niemenkärjen kumpareen halki leikatun kärrytien leikkauksesta hyvin ruskeasta maasta. Löytöjä oli paikalla leikkauksessa noin 15-20 metrin matkalla. Leikkauksesta n. 20 metriä itään tuli löytöjä vanhasta laikusta, joka oli jo lähes umpeenkasvanut. Hyvin todennäköisesti asuinpaikka on paljon laajempi ja jatkuu etenkin itään, jossa topografia on asuinpaikalle sopiva ja maaperäkin hiekkaa. Löydöt: KM 34198: 1-5 saviastian paloja 8 kpl, kvartsi-iskoksia 5 kpl, asbestia 1 kpl, palanutta luuta 21 kpl.

Löydöt

KM 34198: 1-5 saviastian paloja 8 kpl, kvartsi-iskoksia 5 kpl, asbestia 1 kpl, palanutta luuta 21 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

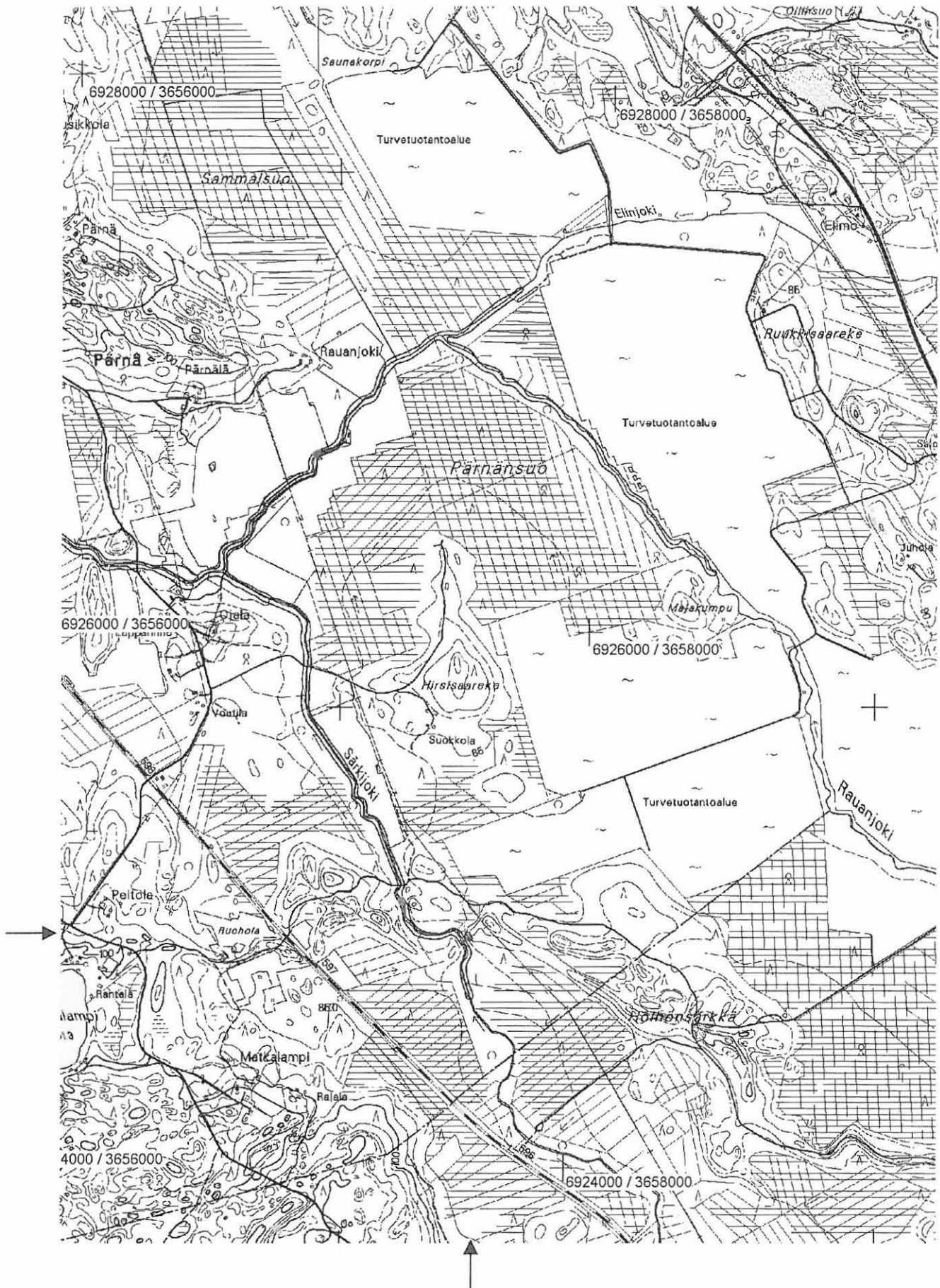
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:477 12 Pyhäselkä Hölhönsärkkä Asuinpaikka tasanteella, niemenkärjessä. E-W. 30.9.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:593 51893 Pyhäselkä Hölhönsärkkä Asuinpaikka tasanteella, niemenkärjessä. E-W. 30.9.2003

Pyhäselkä Hölhönsärkkä 2 - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartasta 4241 01 RAUANSALO (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

14 Pyhäselkä Matolahti

1000001120

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 1
 Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
 Yhtenäiskoordinaatit p= 6923520-6923580, i= 3650440-3650560, z= 80-85
 Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
 Sijainti: Pyhäselän kirkosta 8 km lounaaseen
 Rekisterikylä: Hammaslahti
 Kiinteistöt: 632-401-111-4
 632-401-97-51

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Nivansalossa, Onkamojärven rannalla, vanhastaan tunnettujen Saviniemen ja Porolahden asuinpaikkojen välissä. Asuinpaikka on Matolahden talosta 200-300 metriä itäkaakkoon ja Onkamojärven nykyrannasta 140-220 metriä länteen. Asuinpaikkalöytöjä on kerätty tienleikkauksesta. Lisäksi paikalla on asumuspainanne, mitoiltaan noin 10 x 7 metriä.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Matolahden kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 1.10.2003. Asuinpaikka sijaitsee Nivansalossa, Onkamojärven rannalla, vanhastaan tunnettujen Saviniemen ja Porolahden asuinpaikkojen välissä. Asuinpaikka on Matolahden talosta 200-300 metriä itäkaakkoon ja Onkamojärven nykyrannasta 140-220 metriä länteen. Ensimmäinen löytöpaikka on Matolahden venerantaan johtava tienleikkaus, jossa tie leikkaa useitakin rantaan laskevia muinaisrantatörmä. Törmistä alimman selvän törmän (n. 81-82 mmpy) kohdalla on lähes metrin korkea hiekkaleikkaus, josta tuli löytöjä runsaan 10 metrin matkalta törmän taitteesta lukien leikkauksessa olevalle suurelle kiville saakka. Löytökohdan takana sekametsässä on selvä asumuspainanne terassilla, kooltaan noin 10 x 7 metriä, tiestä vain noin 7 metrin päässä. Painanteen takana maasto muuttuu pian kiviseksi ja oletettavasti asuinpaikka ei ulotu tiestä 20-30 metriä kauemmaksi. Tein painanteeseen pari koekuoppaa, joista ensimmäisen keskelle: pinnalla oli tummanharmaa maannos (lehtimetsän maannos) n. 10 cm, sitten 7-10 cm tummanruskea likamaa ja pohjalla vaaleanruskea hiekka. Kuopasta löytyi kolme kvartsiä. Toisen koekuopan tein lähelle rannanpuoleista reunaa lähes nurkkaan. Tummanharmaan maannoksen alareunassa oli nähtävissä vähän podsolimaannoksen A-horisonttia (huuhtoutunutta kerrosta), joka viittaa paikalla olleen joskus havumetsää. Sitten tuli punertavantummanruskeaa likamaata noin 10 cm ja pohjalla vaaleanruskea puhdas maa. Kuopasta löytyi kvartsiä ja palanutta luuta. Toinen löytökohta asuinpaikalla on seuraavaksi ylemmällä terassilla, josta tienleikkauksesta löytyi muutama kvartsi louhikkoisen hiekan seasta n. 85 mmpy korkeudelta. Kaikki löydöt ovat tien pohjoispuolen leikkauksesta. Asumuspainanteen vuoksi kohde tulisi rauhoittaa ensimmäisen luokan muinaisjäännöksenä. Löydöt: KM 34199: 1-6 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 24 kpl, palanutta luuta 5 kpl.

Löydöt

KM 34199: 1-6 pii-iskos, kvartsi-iskoksia 24 kpl, palanutta luuta 5 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

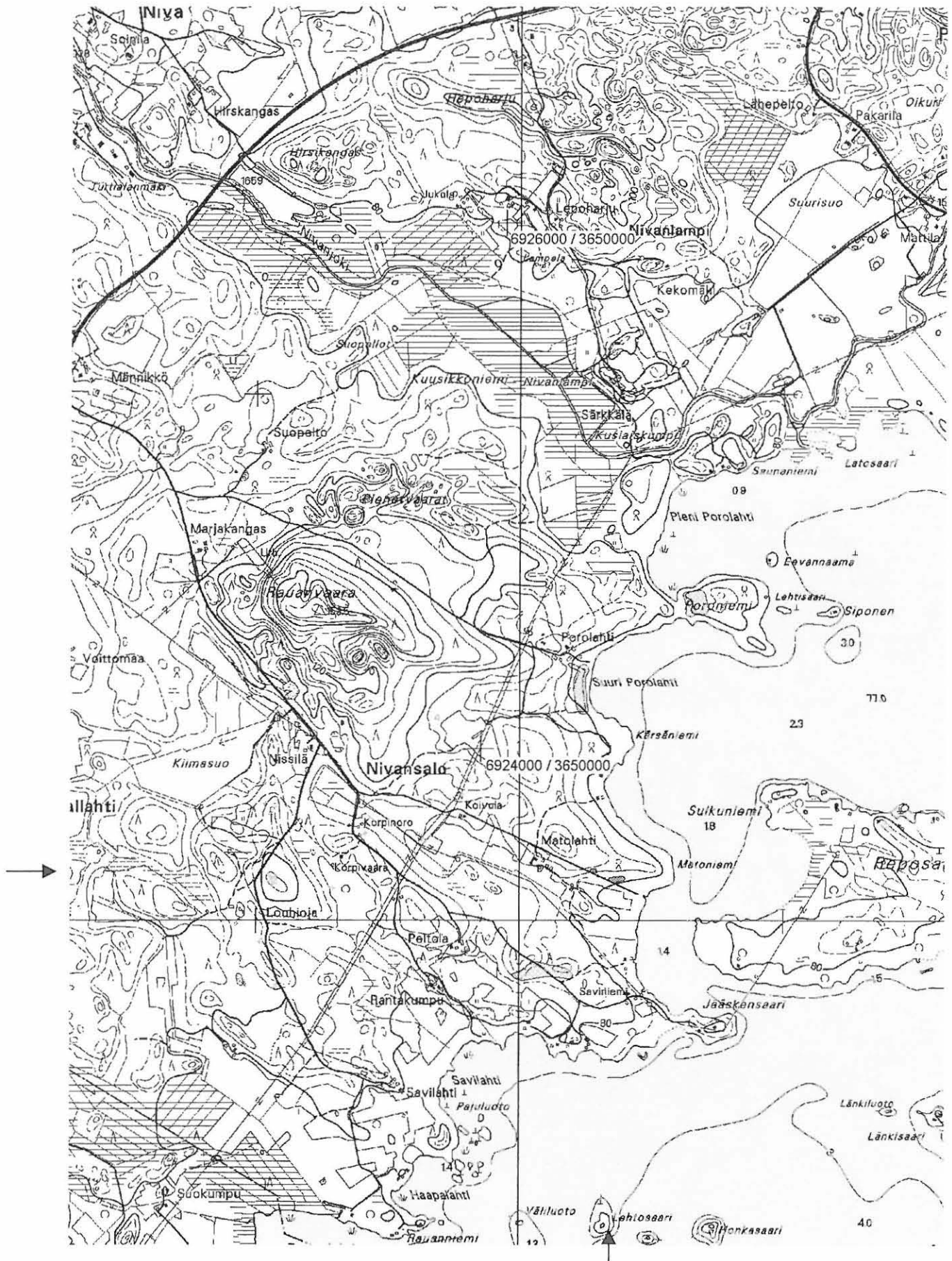
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:480 13 Pyhäselkä Matolahti Löydöt tien vasemmasta leikkauksesta. W-E. 1.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:594 51894 Pyhäselkä Matolahti Löydöt tien vasemmasta leikkauksesta. W-E. 1.10.2003

Pyhäselkä Matolahti - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartoista 4214 12 KOMPAKKA ja 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

15 Pyhäselkä Poroniemi**1000001121****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivi- ja varhaismetallikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6924570-6924640, i= 3650740-3650800, z= 79-83
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 7 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt: 632-401-97-108

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Onkamojärven Poroniemen länsirannalla, saaren ja mantereen muinoin erottaneen salmen itärannalla. Paikalta on löytöjä kahdelta selvästi eri korkeustasolta, joista alempaa (n. 79-80 mmpy) asuinpaikkaa on pidettävä varhaismetallikautisena ja ylempää (n. 82-83 mmpy) taas kivikautisena. Löydöt ovat hiekkakuopista ja tienleikkauksesta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Poroniemen kivi- ja varhaismetallikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 1.10.2003. Asuinpaikka sijaitsee Onkamojärven Poroniemen länsirannalla, saaren ja mantereen muinoin erottaneen salmen itärannalla. Paikalta on löytöjä kahdelta selvästi eri korkeustasolta, joista alempaa (n. 79-80 mmpy) asuinpaikkaa on pidettävä varhaismetallikautisena ja ylempää (n. 82-83 mmpy) taas kivikautisena. Varhaismetallikautisen asuinpaikan löytöjä on Poroniemeen johtavan tien kahdella puolen olevien pienten hiekkakuoppien yläreunoista. Molemmissa maa on tummanruskeaa likamaahiekkää. Hiekkakuopat lienevät syöneet tässä olleesta asuinpaikkatasanteesta noin puolet pois. Kuopista otettua hiekkää on ilmeisesti käytetty tien päällysteeksi, sillä matkalla oli siellä täällä iskoksen näköisiä kvartseja, joita en luonnollisestikaan kerännyt talteen. Kivikautisen asuinpaikan löydöt ovat niemeen menevän tien leikkauksista ylempää, 20-30 metriä em. kuopista itään n. 10-20 metrin pituiselta alueelta. Maa on tummanruskeaa likamaata. Oletettavasti asuinpaikka on tässä paljon laajempi, sillä ympäristö on niemessä täysin ehjää. Uskoakseni asuinpaikka suuntautuu länteen samoin kuin varhaismetallikautinenkin asuinpaikka. Löydöt: KM 34200: 1-4 saviastian paloja 2 kpl, kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 8 kpl.

Löydöt

KM 34200: 1-4 saviastian paloja 2 kpl, kvartsiesine, kvartsi-iskoksia 8 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

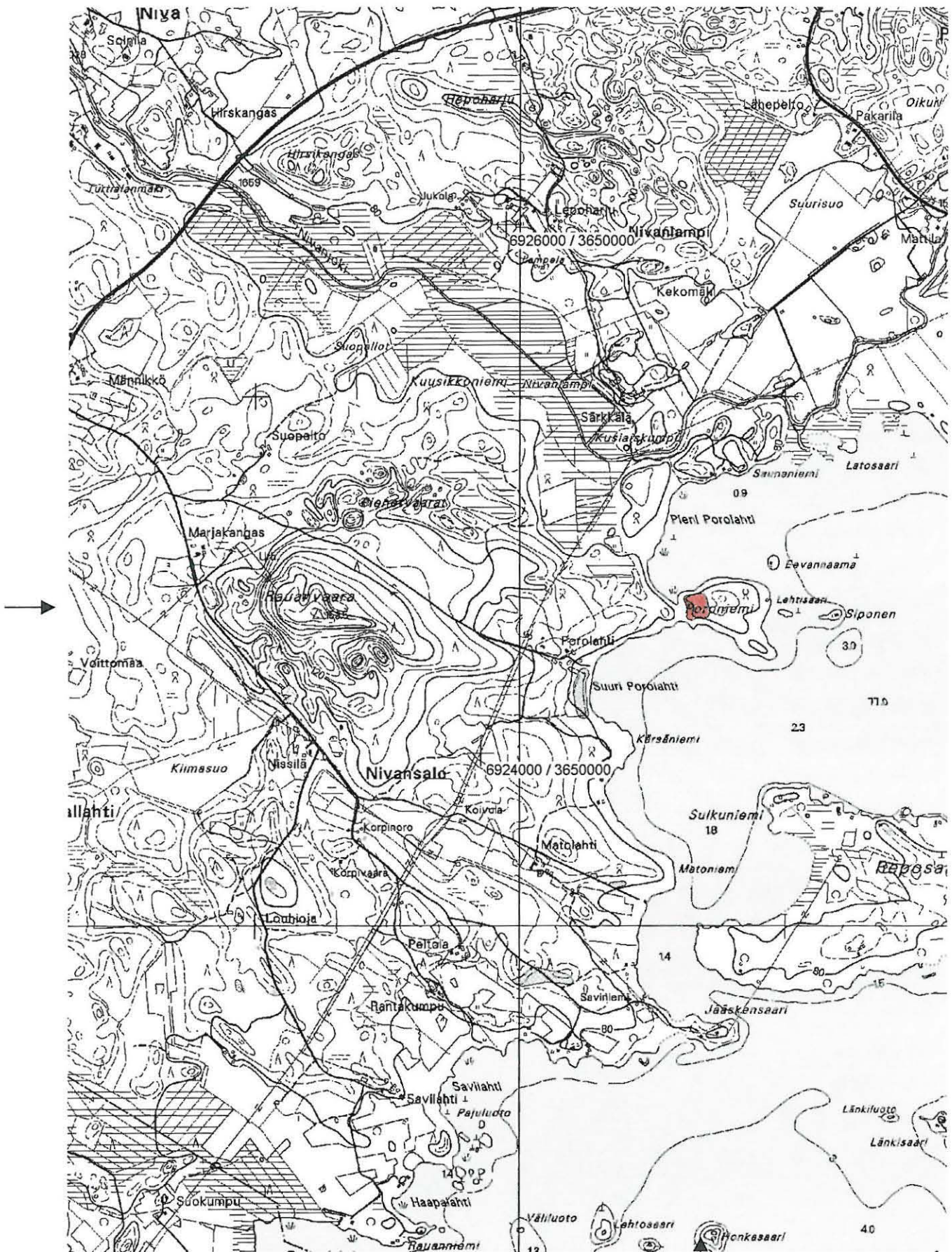
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:482	14	Pyhäselkä Poroniemi	Alemman asuinpaikan eteläpuolinen hiekkakuoppa näkyy kuvassa, ylempi asuinpaikka törmän päällä. SW-NE.	1.10.2003
-----------	----	---------------------	--	-----------

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:595	51895	Pyhäselkä Poroniemi	Alemman asuinpaikan eteläpuolinen hiekkakuoppa näkyy kuvassa, ylempi asuinpaikka törmän päällä. SW-NE.	1.10.2003
--------	-------	---------------------	--	-----------

Pyhäselkä Poroniemi - kivi- ja varhaismetallikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartoista 4214 12 KOMPAKKA ja 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

16 Pyhäselkä Sillankorva**1000001123****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 424102 HEINÄVAARA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6939170-6939280, i= 3654570-3654670, z= 80-83
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 8,5 km pohjoiskoilliseen
Rekisterikylä: Vouvinkylä
Kiinteistöt: 632-403-1-20

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Särkivaaraan johtavan tien varrella, välittömästi Sillankorvan talon länsipuolella olevalla peltoniemekkeellä ainakin 100 x 100 metrin kokoisella alueella. Sillankorvan talo on Iiksenjoen varrella, aivan joen ylittävän sillan länsirannalla. Maaperä on asuinpaikalla hiekkaa. Paikka on varsin runsaslöytöinen.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Sillankorvan kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 2.10.2003. Mukana inventoimassa oli arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Asuinpaikka sijaitsee Särkivaaraan johtavan tien varrella, välittömästi Sillankorvan talon länsipuolella olevalla peltoniemekkeellä ainakin 100 x 100 metrin kokoisella alueella. Sillankorvan talo on Iiksenjoen varrella, aivan joen ylittävän sillan länsirannalla. Maaperä on asuinpaikalla hiekkaa. Paikka on varsin runsaslöytöinen. Peltoja viljelevä isäntä kertoi, että joku hänen naapureistaan on kysellyt juuri tästä palstaa omakotitontiksi. Hänelle kerrottiin paikalla olevasta muinaisjäännöksestä. Löydöt: KM 34201: 1-4 saviastian paloja 2 kpl, kvartsiveitsi, kvartsi-iskoksia 28 kpl, palanutta luuta 24 kpl.

Löydöt

KM 34201: 1-4 saviastian paloja 2 kpl, kvartsiveitsi, kvartsi-iskoksia 28 kpl, palanutta luuta 24 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

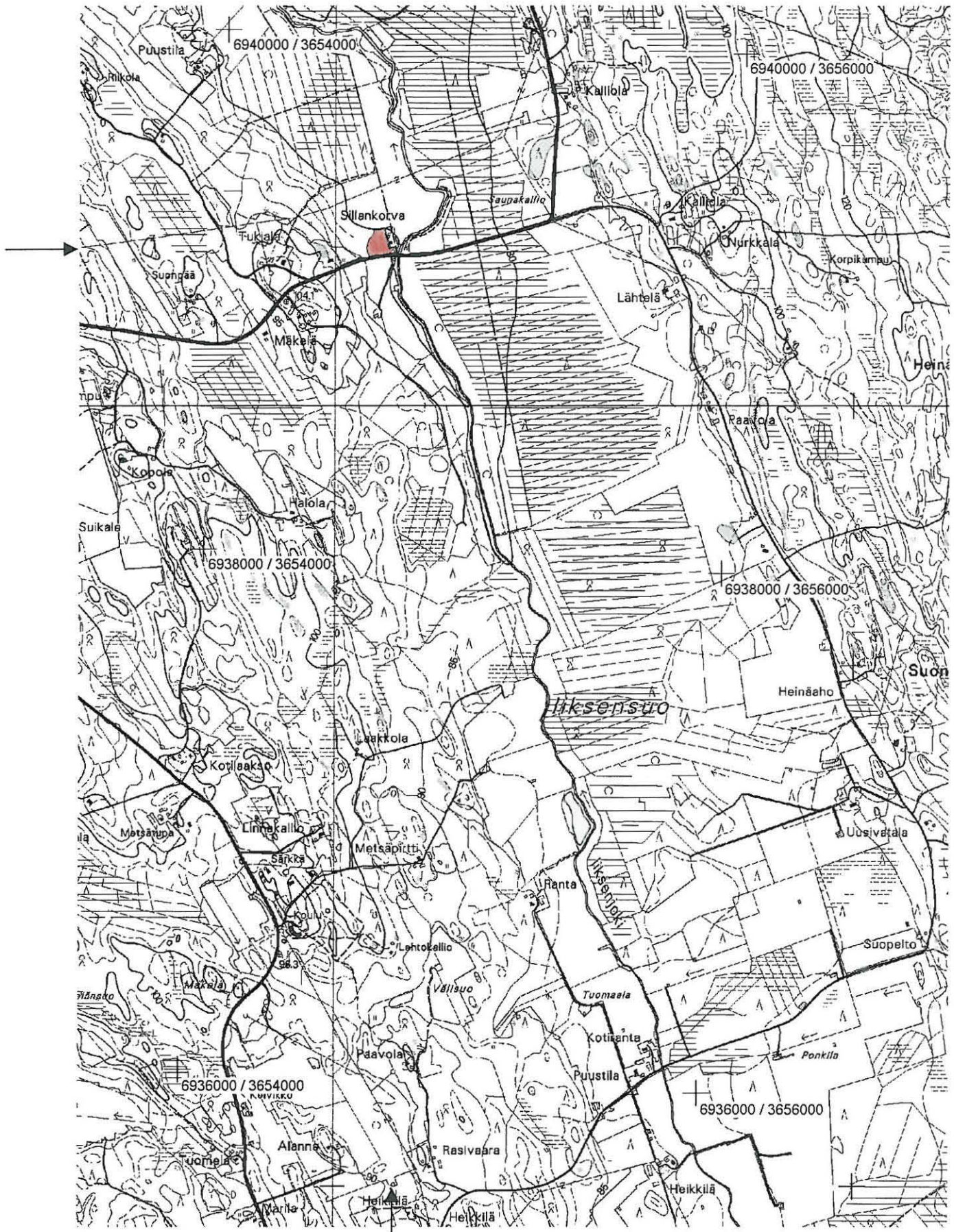
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:490 15 Pyhäselkä Sillankorva Asuinpaikka peltoniemellä. SW-NE. 2.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:596 51896 Pyhäselkä Sillankorva Asuinpaikka peltoniemellä. SW-NE. 2.10.2003

Pyhäselkä Sillankorva - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartoista 4223 11 NIITTYLAHTI ja 4241 02 HEINÄVAARA (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

17 Pyhäselkä Saunakallio**1000001124****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
 Ajoitus: kivikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1

Peruskartta 424102 HEINÄVAARA
 Yhtenäiskoordinaatit p= 6939500-6939660, i= 3655190-3655280, z= 82-84
 Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
 Sijainti: Pyhäselän kirkosta 9 km koilliseen
 Rekisterikylä: Vouvinkylä
 Kiinteistöt: 632-403-3-4
 632-403-1-7

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Satulavaaran ja Särkivaaran tienristeyksen luoteispuolella laikutetulla metsänhakuuukolla. Topografialtaan asuinpaikka on matalalla, loivalla rannalla ja se on särkkämäisellä muinaisrantaterassilla. Maasto laskee paikalla länteen, kohti Iiksenjokea, joka on asuinpaikasta lähimmillään noin 300 metrin päässä. Maaperä on hienoa hiekkaa, löytöjä on noin 160 x 60 metrin alueella ja paikka lienee tätäkin laajempi.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Saunakallion kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 2.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Asuinpaikka sijaitsee Satulavaaran ja Särkivaaran tienristeyksen luoteispuolella metsänhakuuukolla, joka oli hiljattain laikutettu. Topografialtaan asuinpaikka on matalalla, loivalla rannalla ja se on särkkämäisellä muinaisrantaterassilla. Maasto laskee paikalla länteen, kohti Iiksenjokea, joka on asuinpaikasta lähimmillään noin 300 metrin päässä. Maaperä on hienoa hiekkaa. Löytöjä kerättiin lähes kauttaaltaan koko laikutusalueelta, etelämpänä kuitenkin tielle oli lähimmistä löydöistä vajaa 50 metriä. Löytöalue on noin 160 x 60 metriä. Hyvin todennäköisesti asuinpaikka jatkuu etelässä nuoreen koivikkoon, jossa maanpintaa ei ollut lainkaan auki. Pohjoisessa, idässä ja lännessä asuinpaikka rajautuu selvästi siihen mihin löydöt loppuvat. Ajoitukseltaan asuinpaikka on tyyppillisen kampakeramiikan aikainen. Löydöt: KM 34202: 1-5 saviastian paloja 15 kpl, kvartsi-iskoksia 80 kpl, palanutta luuta 1 kpl, asbestia 1 kpl.

Löydöt

KM 34202: 1-5 saviastian paloja 15 kpl, kvartsi-iskoksia 80 kpl, palanutta luuta 1 kpl, asbestia 1 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

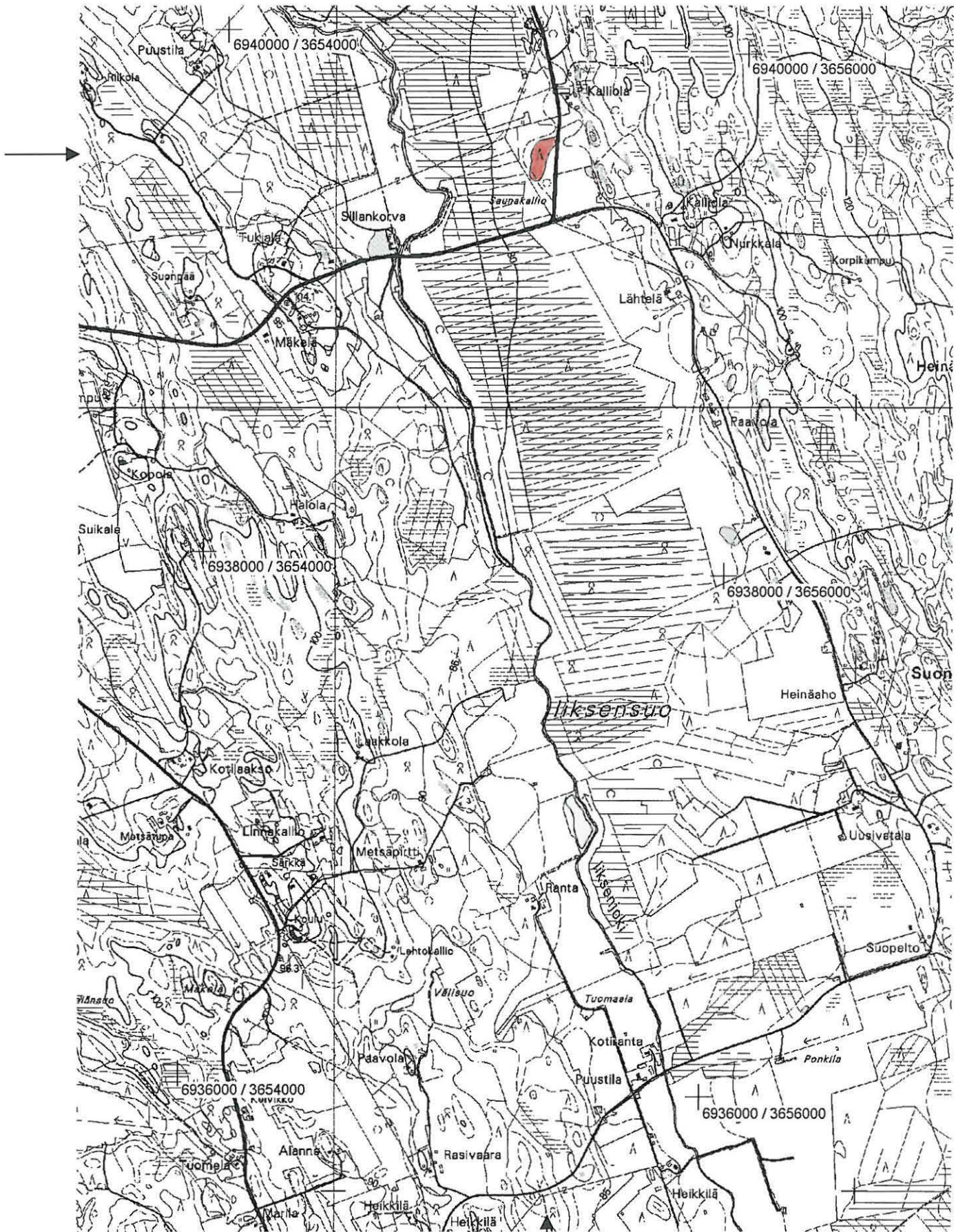
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:492	16	Pyhäselkä Saunakallio	Asuinpaikka laikutusalueella. SE-NW. Panoraama (1/2).	2.10.2003
21160:493	16	Pyhäselkä Saunakallio	Asuinpaikka laikutusalueella. SE-NW. Panoraama (2/2).	2.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:597	51897	Pyhäselkä Saunakallio	Asuinpaikka laikutusalueella. SE-NW.	2.10.2003
--------	-------	-----------------------	--------------------------------------	-----------

Pyhäselkä Saunakallio - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartoista 4223 11 NIITTYLAHTI ja 4241 02 HEINÄVAARA (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

18 Pyhäselkä Haapajoki

1000001125

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422311 NIITTYLAHTI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6938980-6939020, i= 3648880-3648960, z= 81-84
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 9,1 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt: 632-402-23-11

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahdessa, Särkivaaraan johtavan tien eteläpuolella, Tuomaalan talosta 200 metriä lounaaseen. Asuinpaikkalöydöt on kerätty pellolta, joka on joen pohjoispuolella.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Haapajoen kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 4.10.2003. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahdessa, Särkivaaraan johtavan tien eteläpuolella, Tuomaalan talosta 200 metriä lounaaseen. Asuinpaikkalöydöt on kerätty pellolta, joka on joen pohjoispuolella. Löytöjä oli lähinnä pellon hiekkaisessa yläosassa, alaosa pellostä on savea. Löytöjä oli kuitenkin myös alempana, jossa maa oli paikoin turpeista, mustaa, osin soraista ja kivistä. Pellon yläpuolelta on leikattu rinnettä, jolloin siellä ollut tasanne on lähes hävinnyt. On mahdollista, että pelloilla oleva hiekka, kivet ja sora ja siten myös löydöt ovat peräisin tältä entiseltä tasanteelta, joka jatkuu pellostä kaakkoon laikutusalueella hiekkapohjaisena mutta kivisenä, sieltä ei löytynyt mitään. Tarkastushetkellä pelto oli kynnetyinä, joten olosuhteet tarkastukseen olivat suhteellisen hyvät. Löydöt: KM 34203 kvartsi-iskoksia 8 kpl.

Löydöt

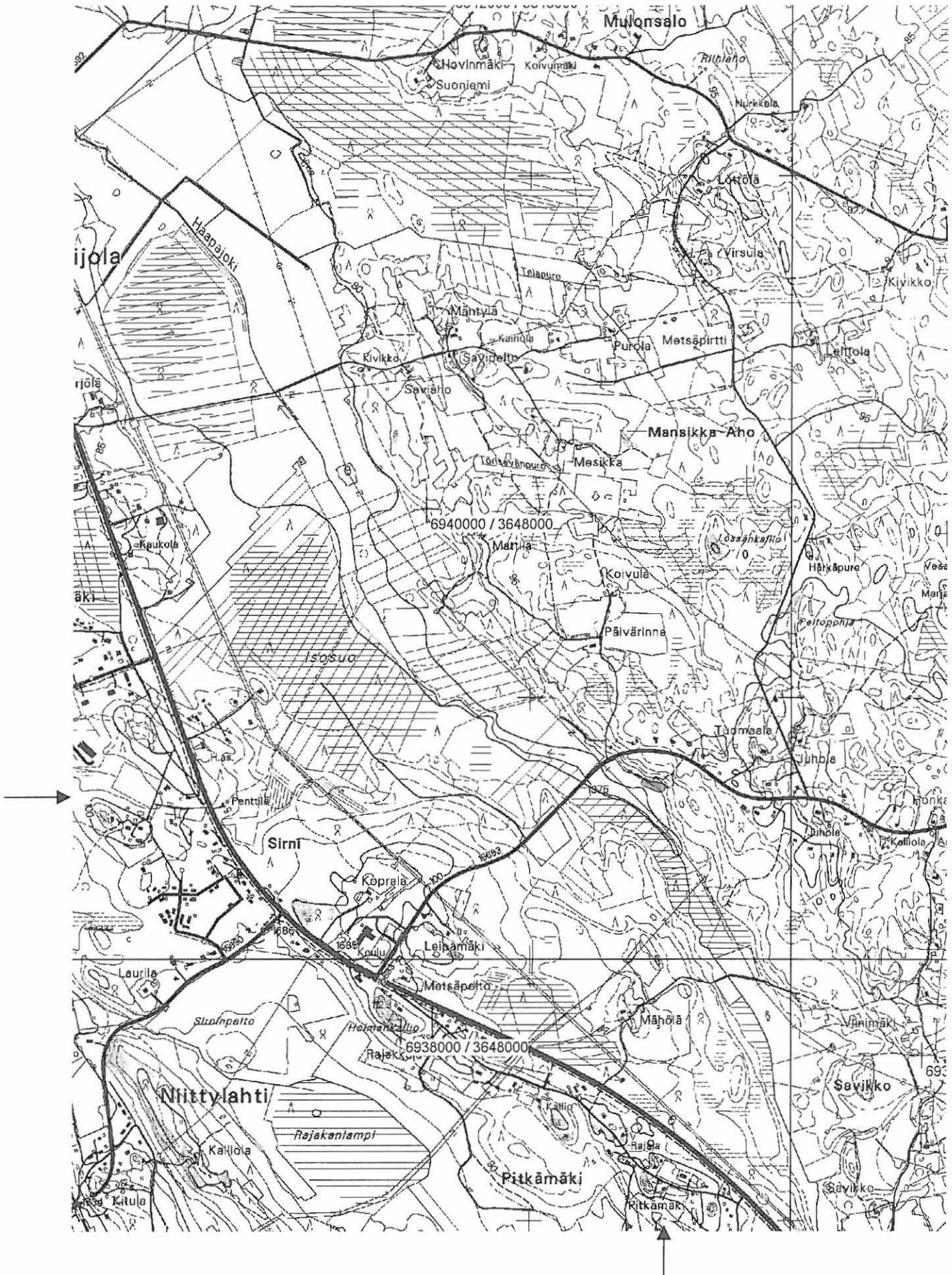
KM 34203 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Haapajoki - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartasta 4223 11 NIITTYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

19 Pyhäselkä Mattila 1

1000001126

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422311 NIITTYLAHTI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6939830-6939920, i= 3648150-3648200, z= 85-87
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 10,4 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt: 632-402-8-7

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahden itärannalla, pellolla Mattilan talosta 50-100 metriä lounaaseen.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Mattilan kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 4.10.2003. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahden itärannalla, pellolla Mattilan talosta 50-100 metriä lounaaseen. Pelto laskee Mattilan talolta länteen tasaisesti ja pellon reuna muodostaa samalla pari metriä korkean törmän, jonka alapuolella on kosteikkoa (mm. lähde). Asuinpaikkalöydöt koostuvat pelkästään palaneesta luusta, jota oli rannan suunnassa noin 20 x 10 metrin kokoisena keskittymänä matalalla kumpareella pellon reunassa talosta 100 metriä etelälounaaseen ja muutamana yksittäisenä palasena 50 metriä talosta lounaaseen. Maaperä on pellolla lähinnä hiesua. Löydöt: KM 34204 palanutta luuta 74 kpl.

Löydöt

KM 34204 palanutta luuta 74 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

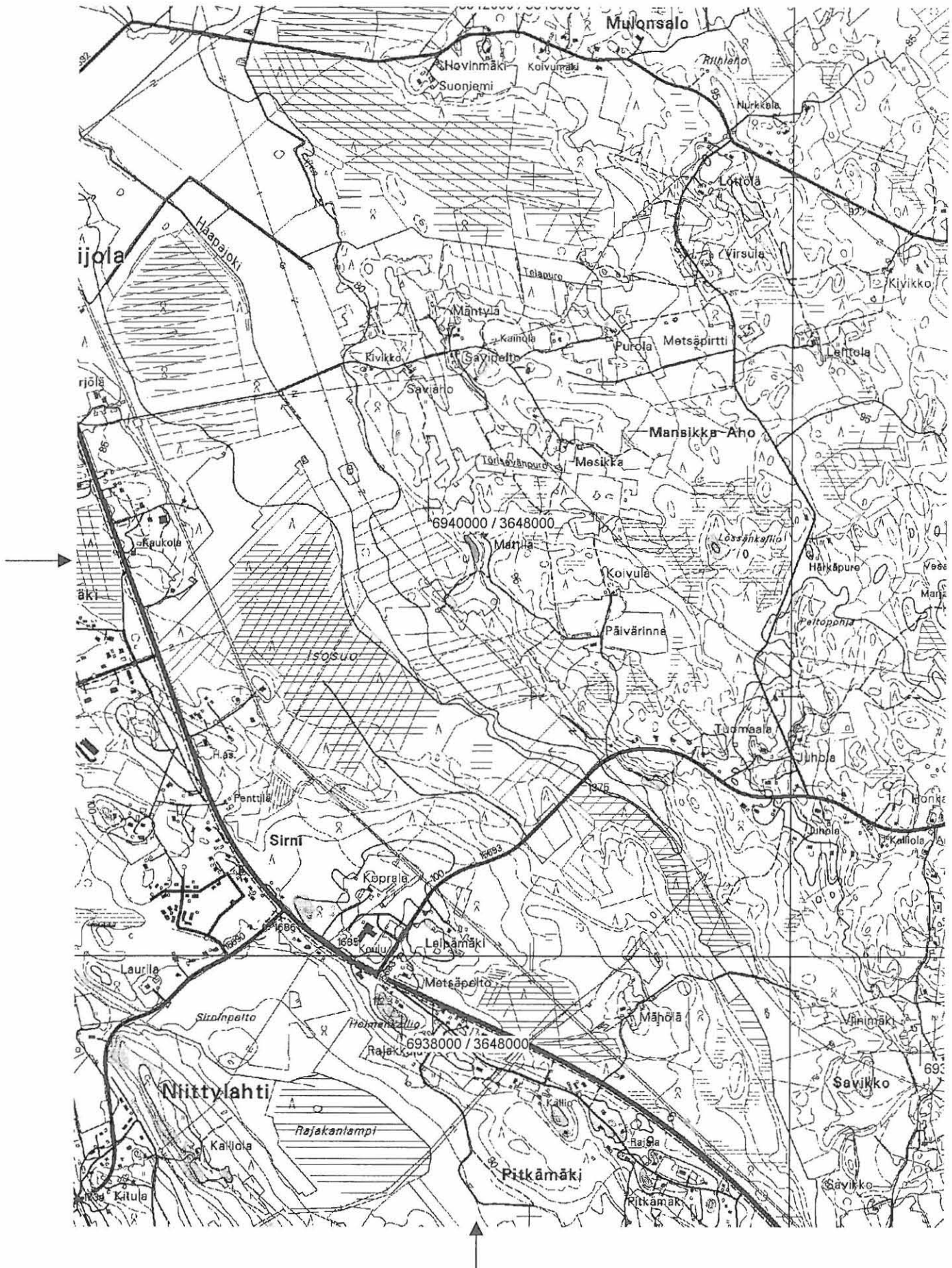
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:500 17 Pyhäselkä Mattila 1 Luukesittymä pellon reunan kumpareella. S-E. 4.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:598 51898 Pyhäselkä Mattila 1 Luukesittymä pellon reunan kumpareella. S-E. 4.10.2003

Pyhäselkä Mattila 1 - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartasta 4223 11 NIITTYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

20 Pyhäselkä Mattila 2

1000001127

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka: 2
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422311 NIITTYLAHTI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6939630-6939680, i= 3648080-3648130, z= 85-86
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 10,3 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt: 632-402-8-7
 632-402-8-6

Lyhyt kohdekuvaus: Asuinpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahden itärannalla, pellolla Mattilan talosta 300 metriä lounaaseen.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Mattilan kivikautinen asuinpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 4.10.2003. Asuinpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahden itärannalla, pellolla Mattilan talosta 300 metriä lounaaseen. Löytöpaikka on pellon kumpare peltoaukean lounaislaidalla ja kumpareen eteläpuolinen pelto. Kumpare sijaitsee aivan voimalinjan alla ja maaperä kumpareella on hiesumoreenia. Pellossa on muutenkin terävsärmäistä kiveä, mutta silti kyseessä lienee kivikautinen asuinpaikka. Löydöt: KM 34205 kvartsi-iskoksia 8 kpl.

Löydöt

KM 34205 kvartsi-iskoksia 8 kpl

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

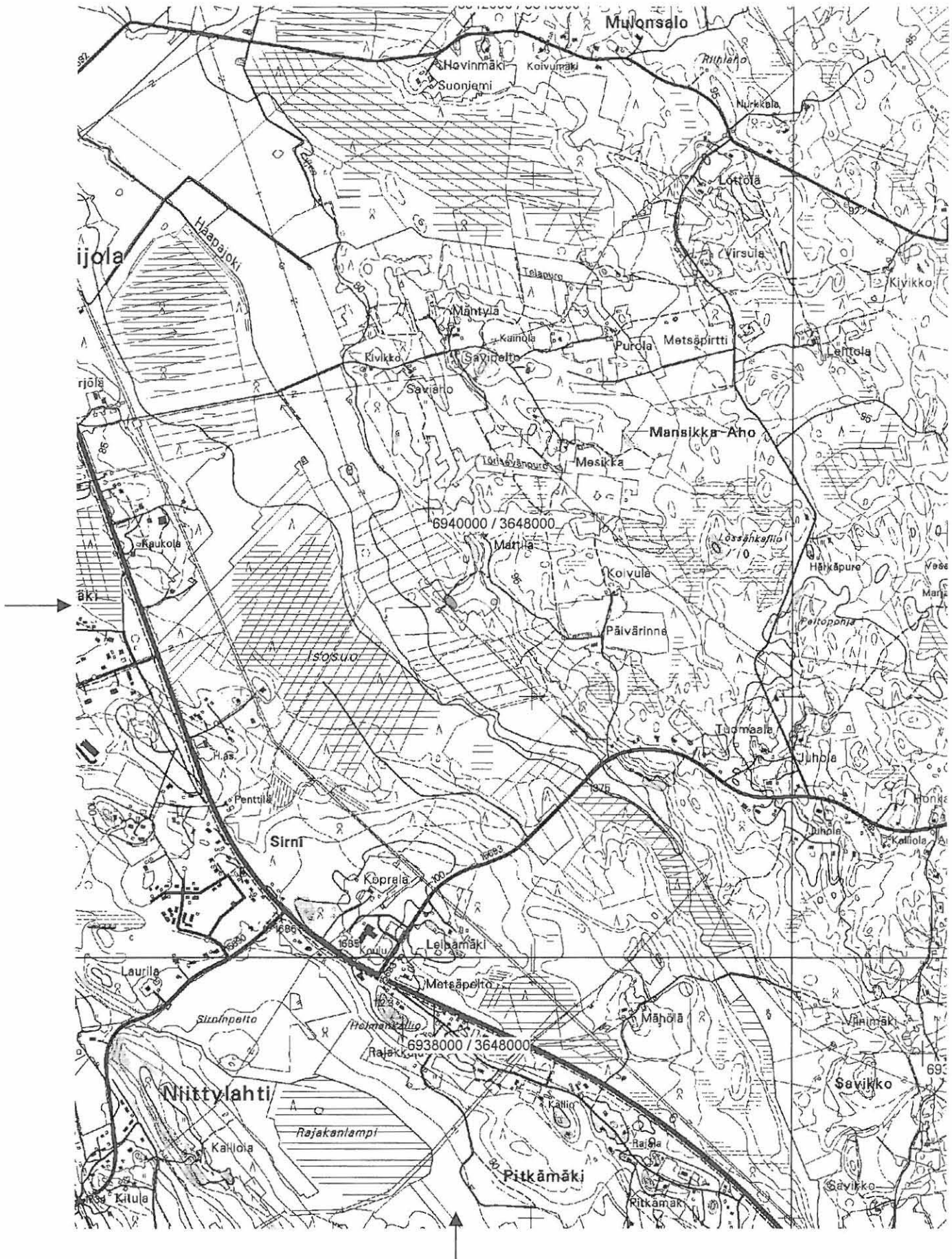
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:501 18 Pyhäselkä Mattila 2 Asuinpaikka ladon oikealla puolella. E-W. 4.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:599 51899 Pyhäselkä Mattila 2 Asuinpaikka ladon oikealla puolella. E-W. 4.10.2003

Pyhäselkä Mattila 2 - kivikautinen asuinpaikka.

Ote peruskartasta 4223 11 NIITTYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty punaisella värillä.

21 Pyhäselkä Hammaslahti

1000001128

Perustiedot*Muinaisjäännöstyyppi:* irtolöytöpaikka*Ajoitus:* kivikautinen*Rauhoitusluokka:**Lukumäärä:****Peruskartta****Yhtenäiskoordinaatit**Koordinaattien selite:* Tarkka sijainti ei ole tiedossa*Sijainti:**Rekisterikylä:**Kiinteistöt:**Lyhyt kohdekuvaus:* KM 1901 tasataltta, löydetty kivirauniosta Hammaslahdesta.***Tutkimukset***

Irtolöytö. Löydetty pellolta kivirauniosta Hammaslahden kylästä Kiihtelysvaarasta. Löydöt: KM 1901 tasataltta.

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Ei lisättävää vanhoihin tietoihin.

Löydöt

KM 1901 tasataltta

Kertomuksen liitteet:*Kartat:**Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):**Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):*

22 Pyhäselkä Kuusjärvi**1000001130****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 424102 HEINÄVAARA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6934640, i= 3661860, z= 107-110
Koordinaattien selite: +/- 100 metriä
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 9,3 km koilliseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: KM 1917: 14 piinuolenkärki, löydetty Kuusjärven rannalta.

Tutkimukset

Irtolöytö. Löydetty Hammaslahden kylästä Kuusjärven talosta. Kansak. op. J. Maukosen keräämä esine. Löydöt: KM 1917: 14 piinuolenkärki.

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Esineen löytöpaikka on 9,5 kilometriä itään Pyhäselän kirkosta Kuusjärven rannalla. Esine on J. Maukosen keräämä ja se on tummanruskeaa piikiveä. Talo on nykyään autiona.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Kuusjärven kivikautinen irtolöytöpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 3.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Pyhäselän puolella Kuusjärven länsirannalla on vain yksi varsinainen talo. Se on nykyään autiona ja taloa ympäröivät pellot ovat niittynä. Maasto on kumpuilevasti järveen laskevaa pienviljelysmaisemaa. Rannassa olevalle niittyniemekkeelle tehtiin joitakin koekuoppia, joissa mullan alla oli podsolimaannos, hiekkaa ja pikkukiveä. Mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei paikalta löydetty, mutta kyseinen niemeke talosta vajaa 200 metriä kaakkoon on topografisesti ehkä kivikautiselle asuinpaikalle sopivin paikka alueella.

Löydöt

KM 1917: 14- piinuolenkärki

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:494	19	Pyhäselkä Kuusjärvi	KM 1917:14 löytöpaikka järven rantaniityllä. W-E. Panoraama (1/2).	3.10.2003
21160:495	19	Pyhäselkä Kuusjärvi	KM 1917:14 löytöpaikka järven rantaniityllä. W-E. Panoraama (2/2).	3.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:600	51900	Pyhäselkä Kuusjärvi	KM 1917:14 löytöpaikka järven rantaniityllä. W-E.	3.10.2003
--------	-------	---------------------	---	-----------

Pyhäselkä Kuusjärvi - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartoista 4241 01 RAUANSALO ja 4241 02 HEINÄVAARA (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

23 Pyhäselkä Lotokanhovi**1000001131****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 4

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6925980-6926350, i= 3651680-3652100, z= 78-85
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 4,6 km etelälounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: KM 9805 itäkarjalainen tasataltta, löydetty jokea ruopattaessa, KM 11043 poikkikirves löydetty pellostä, KM 15267 itäkarjalainen tasataltta, löydetty jokea perattaessa. Lisäksi yksi kvartsi-iskos löydetty tienleikkauksesta.

Tutkimukset

Eero Tyynelä, irtolöytö 1933. Löytänyt Eero Tyynelä marraskuun 9 päivänä 1933 Pyhäselän pitäjän Hammaslahden kylästä Lotokanjoesta, joen länsirannalta, noin 60 metriä Lotokanhovista, Lotokanjoen alkusuusta 1130 metriä ylöspäin, joen laidassa olleen pienen kiviröykkiön kohdalla, joki oli niillä paikoin kivistä. Löytöpaikka, jonka yli noin 80 vuotta sitten rakennettiin silta, on sitä ennen ollut Hammaslahden kyläläisten venevalkama Onkamojärvellä soudettaessa. Löydöt: KM 9805 talta.

Mikko Mustonen, irtolöytö 1934. Löytänyt Mikko Mustonen 1934 Pyhäselän Hammaslahden kylästä Lotokan hovin maalta asuinrakennuksesta noin 300 metriä. Esine löytyi jokea perattaessa joen pohjasta noin 1 m syvyydeltä soran seasta. Löydöt: KM 15267 itäkarjalainen tasataltta.

Vihtori Piispanen, irtolöytö 1939. Löytänyt vuonna 1939 tilanhoitaja Vihtori Piispanen Pyhäselän pitäjän Hammaslahden kylän Lotokan tilan (omistaja J. Cederberg) Kotopellosta noin 300 metriä vuonna 1933 löydetystä samanlaisesta kiviaseesta (KM 9805). Noin 200 metriä Lotokan talosta Metsäkummun kärestä. Sokerijuurikaspeltoa haratessa noin 10 cm syvyydestä. Noin 10 metriä löytöpaikasta on kumpu, joka tuskin on luonnon tekemä. Samanlaisia kumpuja on paikalla useampia. Maa on hiekkamultamaata ja kivisekaa, pellonlaidassa oleva metsäkumpu on välittömässä läheisyydessä. Lotokan joki 20 metriä. Pieni-Onkamo -järvi 500 m päässä löytöpaikasta. Löydöt: KM 11043 poikkikirves.

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Lahtiperällä ei ole lisättävää vanhoihin löytötietoihin. KM 11043 löytöpaikan osalta pellossa todetaan kuitenkin nykyään kasvatettavan perunoita. KM 15267: 1 löytöpaikka on talosta 300 metriä pohjoiseen.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Lotokanhovin irtolöytökohde tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 30.9.2003 ja 3.10.2003, jolloin mukana oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Lotokanhovin ympäristöstä on aikanaan löydetty useita kiviesineitä, joista KM 11043 löytöpaikka lienee Tikkalaan johtavan tien eteläpuolella, jossain harjanteen tuntumassa, KM 9805 Lotokanjoen ylittävän sillan tuntumassa ja KM 15267 löytöpaikka on joessa hovista 200 metriä pohjoiseen. Mitään muuta esihistoriaan vivahtavaa ei paikalta löytynyt, mutta tien pohjoispuolelta, Jokirantaan johtavan tien leikkauksesta löytyi yksi kvartsi-iskos, joka otettiin talteen kohdasta p= 6926080, i= 3652000. Löydöt: KM 34206 kvartsi-iskos.

Löydöt

KM 9805 talta
 KM 11043 poikkikirves
 KM 15267 itäkarjalainen tasataltta
 KM 34206 kvartsi-iskos

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

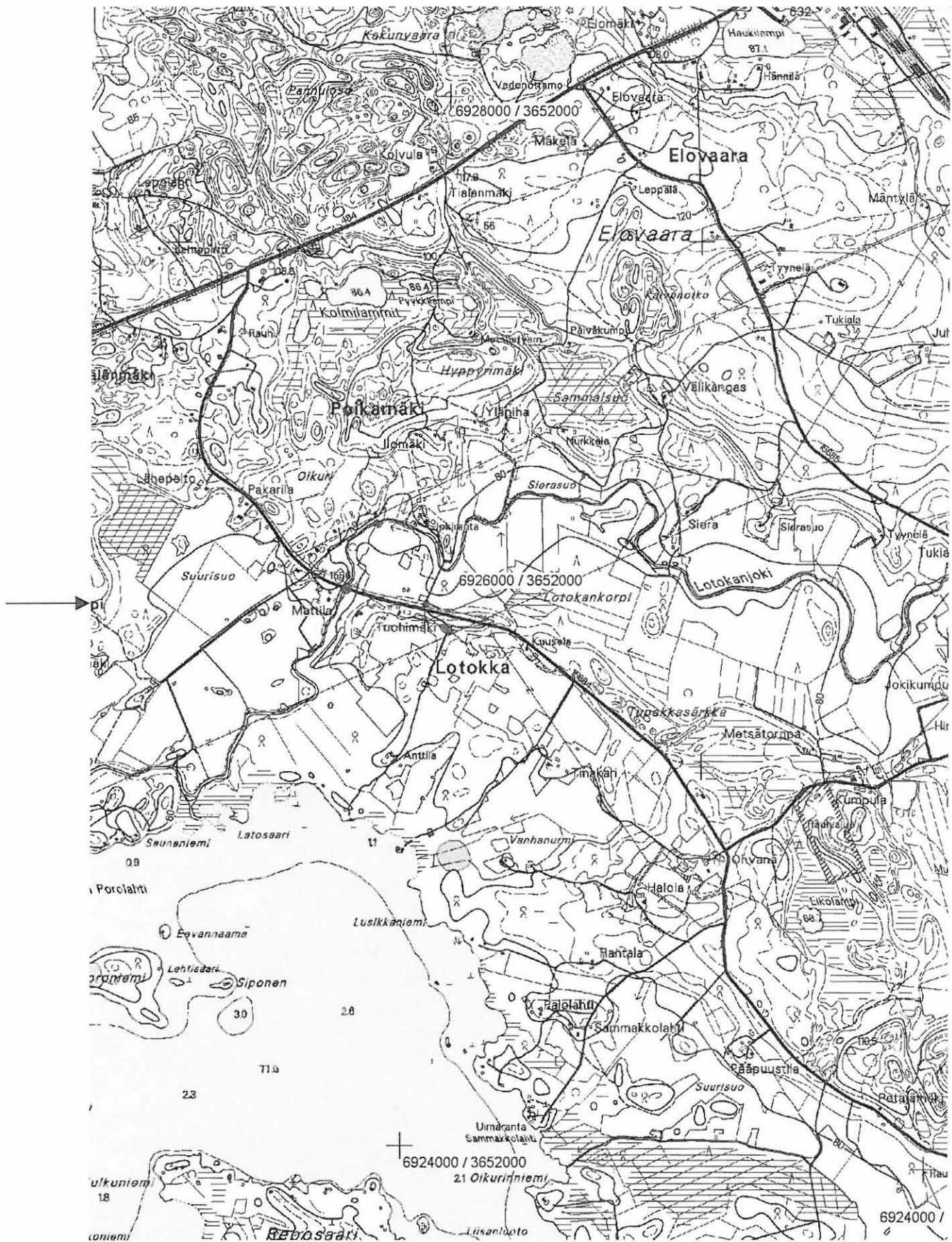
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:499 Pyhäselkä Lotokanhovi KM 15267 löydetty joesta talon edustalta. 3.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:601 51901 Pyhäselkä Lotokanhovi KM 15267 löydetty joesta talon edustalta. 3.10.2003
SE-NW.

Pyhäselkä Lotokanhovi - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

24 Pyhäselkä Turpeisensaari**1000001132****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422311 NIITTYLAHTI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6941890, i= 3646430, z= 78-79
Koordinaattien selite: +/- 50 metriä
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 12,8 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: KM 15039 hioin, löydetty pellostä Turpeisensaaren talosta 200 metriä lounaaseen.

Tutkimukset

Teuvo Numminen, irtolöytö 1960. Esine on löydetty 9.10.1960 Pyhäselän Salossa sijaitsevalta Antti Hyttisen omistamalta Turpeisensaaren tilalta. Se oli noin 200 metrin päässä talosta luoteeseen ja löytyi kynnettäessä noin 30 cm:n syvyydestä savimullasta. Löydöt: KM 15039 hioin (historiallinen).

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Lahtiperällä ei ole lisättävää vanhoihin löytötietoihin.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Turpeisensaaren irtolöytöpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 2.10 ja 4.10.2003. Ensimmäisellä kerralla mukana oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Turpeisensaari on aivan Joensuun rajalla sijaitseva Niittylahden-Reijolan tasangolta nouseva kumpare Haapajoen varrella. Esineen löytötiedoissa on epäselvyyttä, koska löytötiedoissa sen sanotaan löytyneen talosta luoteeseen. Todellisuudessa oikea ilmansuunta on lounas ja näin Turpeisensaaren talon emäntä asian myös allekirjoittaneelle ilmoitti. Kyseinen pelto on täysin tasaista vanhaa järvenpohjaa ja tarkastushetkellä heinäkorrella. Topografia tukee ajatusta, että kyseinen hioin on historiallisen ajan esine eikä kivikautinen hioin.

Löydöt

KM 15039 hioin (historiallinen)

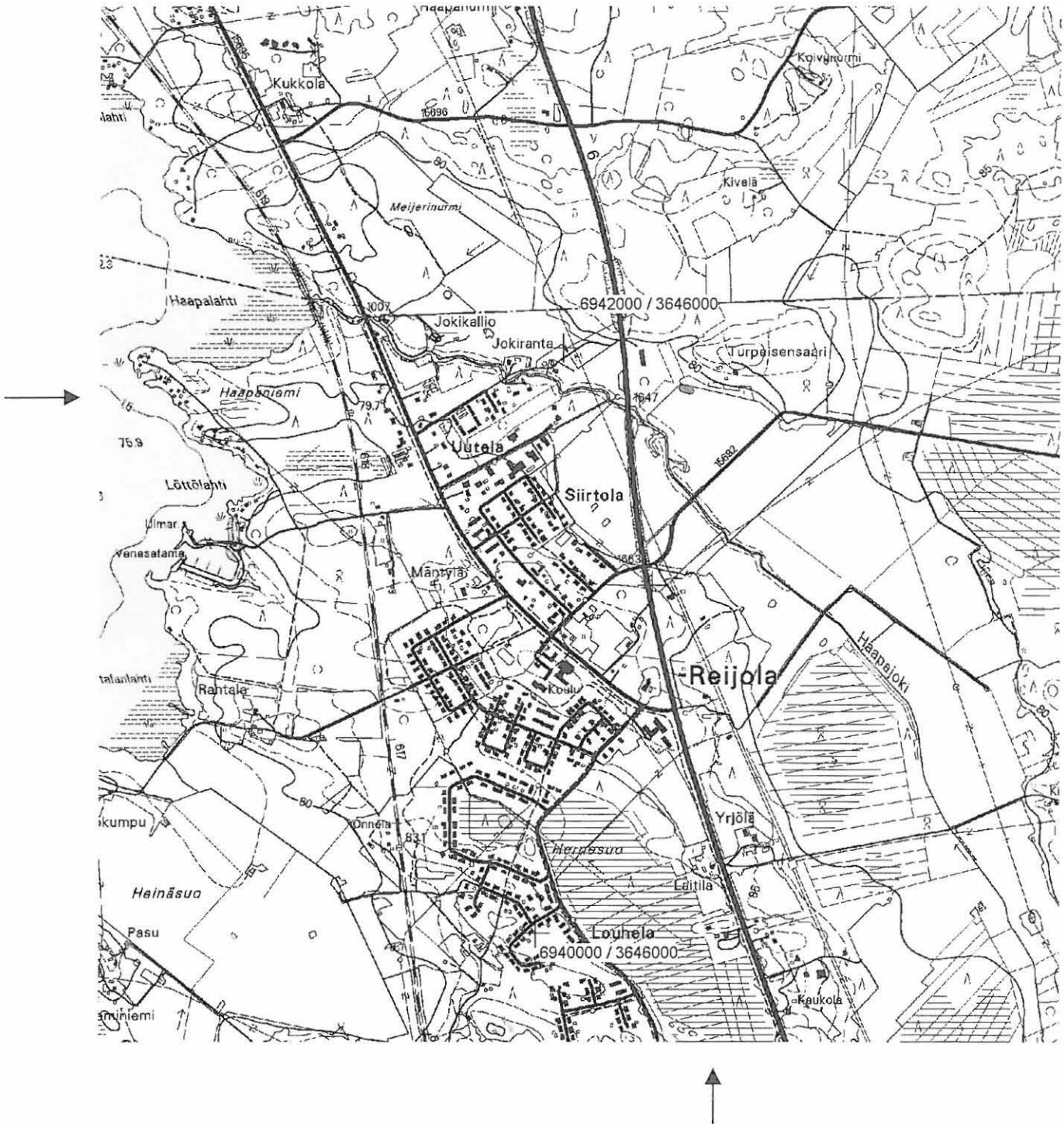
Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Turpeisensaari - historiallisen ajan irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4223 11 NIITYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 424102 HEINÄVAARA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6939540, i= 3655400, z= 83-85
Koordinaattien selite: +/- 50 metriä
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 9,1 km koilliseen
Rekisterikylä: Vouvinkylä
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: KM 17026 reikäkivi, löydetty Iiksenjokeen laskevalta rinnepelloilta.

Tutkimukset

Toivo Hirvonen, irtolöytö 1966. Löysi maanviljelijä Toivo Hirvonen (os. Niittylahti, Kumpu, Suoranta) 17.5.1966 Pyhäselän Voudinkylästä omistamansa Kalliolan talon (RN:o 2:7) maalta Kaitapelloilta tehdessään peltotyötä. Löydöt: KM 17026 reikäkivi.

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Esineen löytöpaikka on 9 kilometriä koilliseen Pyhäselän kirkosta. Esine löytyi peltotyössä multahiesusta. Löytöpaikka on hyvin loivasti Iiksen jokea kohti laskeva rinne. Matkaa löytöpaikasta jokeen on 700 metriä.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Kalliolan kivikautinen irtolöytöpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 2.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Kalliolan talon isäntä näytti kartalta löytöpaikan, joka on Satulavaaran ja Särkivaaran teiden risteyksen koillispuolella, pellonreunassa lähellä kalliota. Tarkastushetkellä heinä oli pellolla niitetty, ja korsien välistä näkyi hieman hiekkaista maaperää pellon reunassa. Pellon reuna kohoaa matalaksi tasanteeksi ennen taustan metsää ja kalliota. Kohde on asuinpaikaksi varsin potentiaalinen, mutta nyt sitä ei pystytty paikalla toteamaan. Hieman alemmalla korkeudella, löytöpaikasta 200 metriä länteen on Saunakallion kivikautinen asuinpaikka, joka löytyi inventoinnissa.

Löydöt

KM 17026 reikäkivi

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

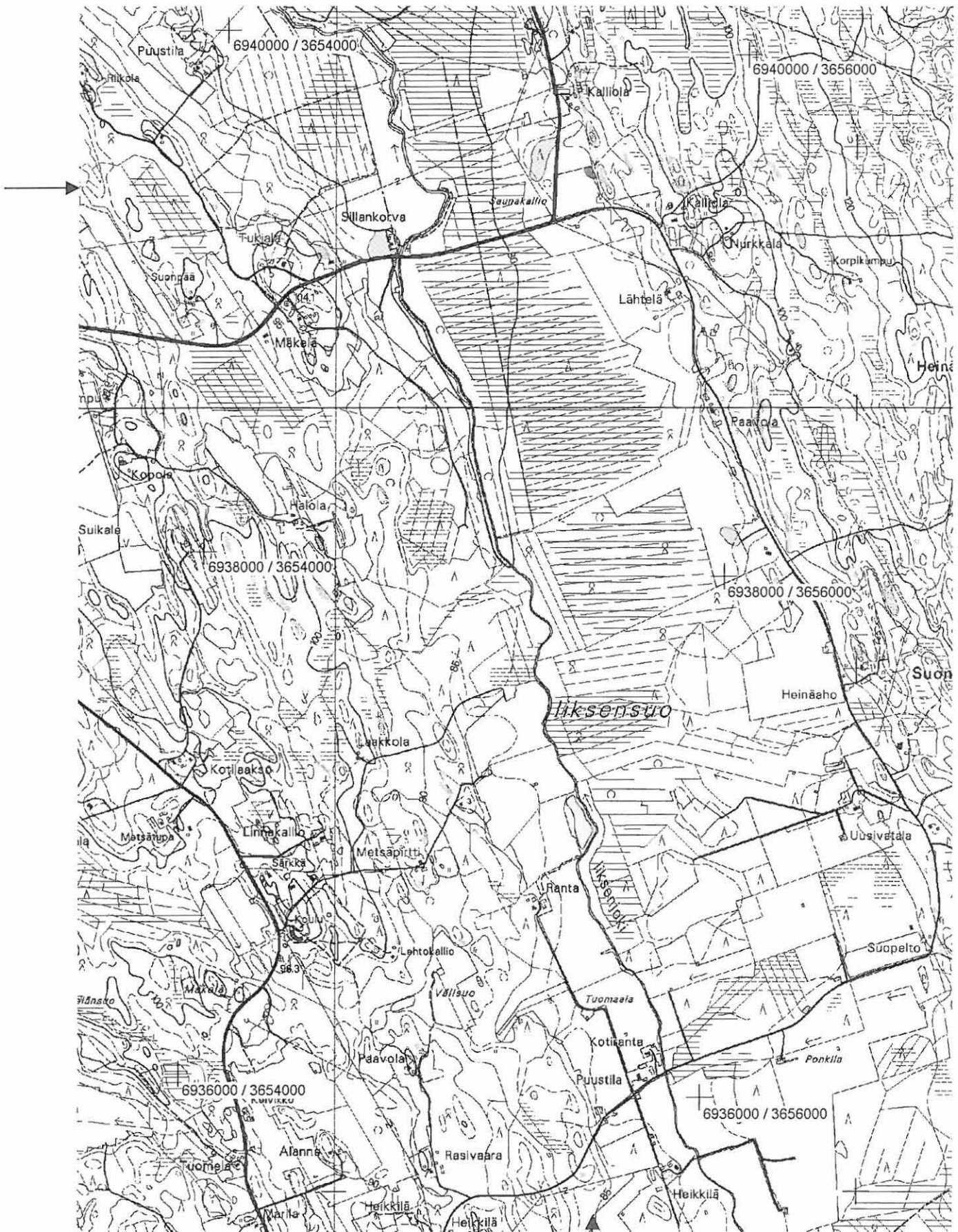
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:491	20	Pyhäselkä Kalliola	KM 17026 löytöpaikka pellon nurkassa vasemmassa reunassa. W-E.	2.10.2003
-----------	----	--------------------	--	-----------

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:602	51902	Pyhäselkä Kalliola	KM 17026 löytöpaikka pellon nurkassa vasemmassa reunassa. W-E.	2.10.2003
--------	-------	--------------------	--	-----------

Pyhäselkä Kalliola - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartoista 4223 11 NIITTYLAHTI ja 4241 02 HEINÄVAARA (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

Perustiedot*Muinaisjäännöstyyppi:* irtolöytöpaikka*Ajoitus:* kivikautinen*Rauhoitusluokka:**Lukumäärä:* 1*Peruskartta* 422311 NIITTYLAHTI*Yhtenäiskoordinaatit* p= 6940718, i= 3648028, z= 86-88*Koordinaattien selite:* GPS-mittaus*Sijainti:* Pyhäselän kirkosta 10,7 km luoteeseen*Rekisterikylä:* Mulo*Kiinteistöt:**Lyhyt kohdekuvaus:* KM 23473 oikokirves, löytynyt Mäntylän tilan kasvimaasta.**Tutkimukset**

Raili Laitinen, irtolöytö 1966. Löytänyt Raili Laitinen (Mansikka-aho, 80330 Reijola) v. 1966 Mäntylän 28:12 tilan (om. Taisto Laitinen) maalta kasvimaasta. Pk 4223 11, x= 6937 44, y= 4493 63, z= 87,5. Löydöt: KM 23473 ilomantsin kirves.

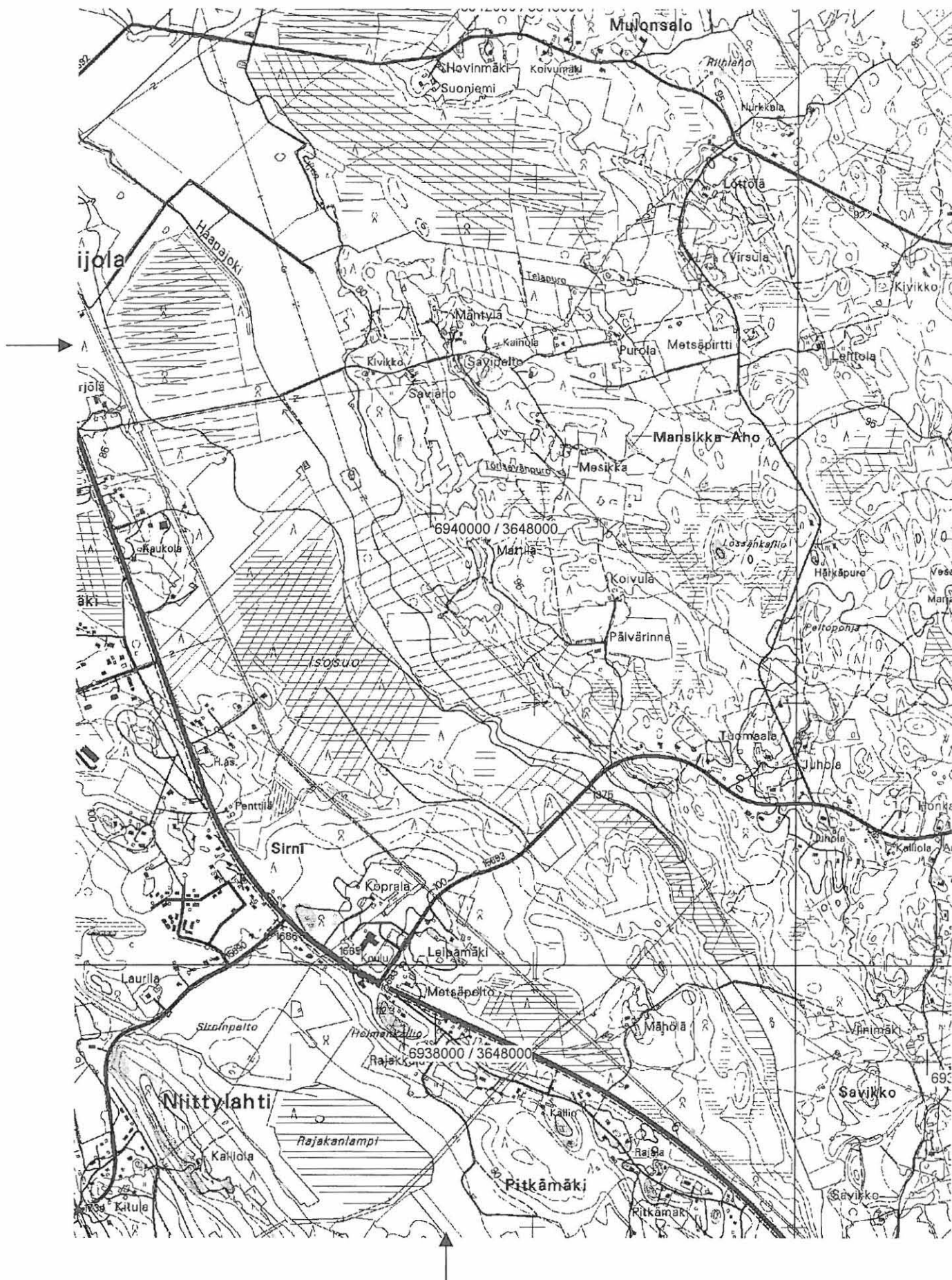
Petro Pesonen, inventointi 2003. Mäntylän kivikautinen irtolöytöpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 2.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Löytöpaikasta on olemassa varsin tarkat koordinaatit, mutta silti sijainti mitattiin GPS-paikantimella. Löytäjät Raili ja Taisto Laitinen näyttivät löytöpaikan, joka on nykyään ruohottunutta "pihanperää", aiemmin kasvimaata. Topografisesti paikka ei näytä mitenkään erityisen sopivalta kivikautiselle asuinpaikalle, mutta sitä ei nyt voitu tarkemmin tutkia, koska avointa maanpintaa ei ollut missään näkyvillä. Mäntylän pihapiirissä on vanhoja talonraunioita, joita Laitiset näyttivät.

Löydöt

KM 23473 ilomantsin kirves

Kertomuksen liitteet:*Kartat:* peruskarttaote 1:20000*Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):**Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):*

Pyhäselkä Mäntylä - kivistä irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4223 11 NIITTYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

27 Pyhäselkä Hernesuo

1000001139

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422311 NIITTYLAHTI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6940400, i= 3645870, z= 81-82
Koordinaattien selite: +/- 100 metriä
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 12 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: KM 23583 reen jalas, löytynyt Vaahteran tilalta suo/mudasta.

Tutkimukset

Hannu Leminen, irtolöytö. Löytänyt Hannu Leminen (Vaapukkakatu 19, 80333 Reijola) Mulon kylästä Vaahteran 16:25 tilalta suo/mudasta. Pk 4223 11, x= 6937 20, y= 4490 50, z= 80-85. Löydöt: KM 23583 reenjalaksen kanta.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Hernesuon reenjalaksen löytöpaikkaa käytiin katsomassa Pyhäselän inventoinnissa 2.10.2003. Mukana inventoimassa oli arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Jalas on löydetty suosta. Paikalla kasvaa nyt järeää puustoa, eikä suolla ollut mitään mainittavaa havainnoitavaa. Suo on muinaista Saimaan pohjaa, nykyään suota ympäröi asuinalue.

Löydöt

KM 23583 reenjalaksen kanta

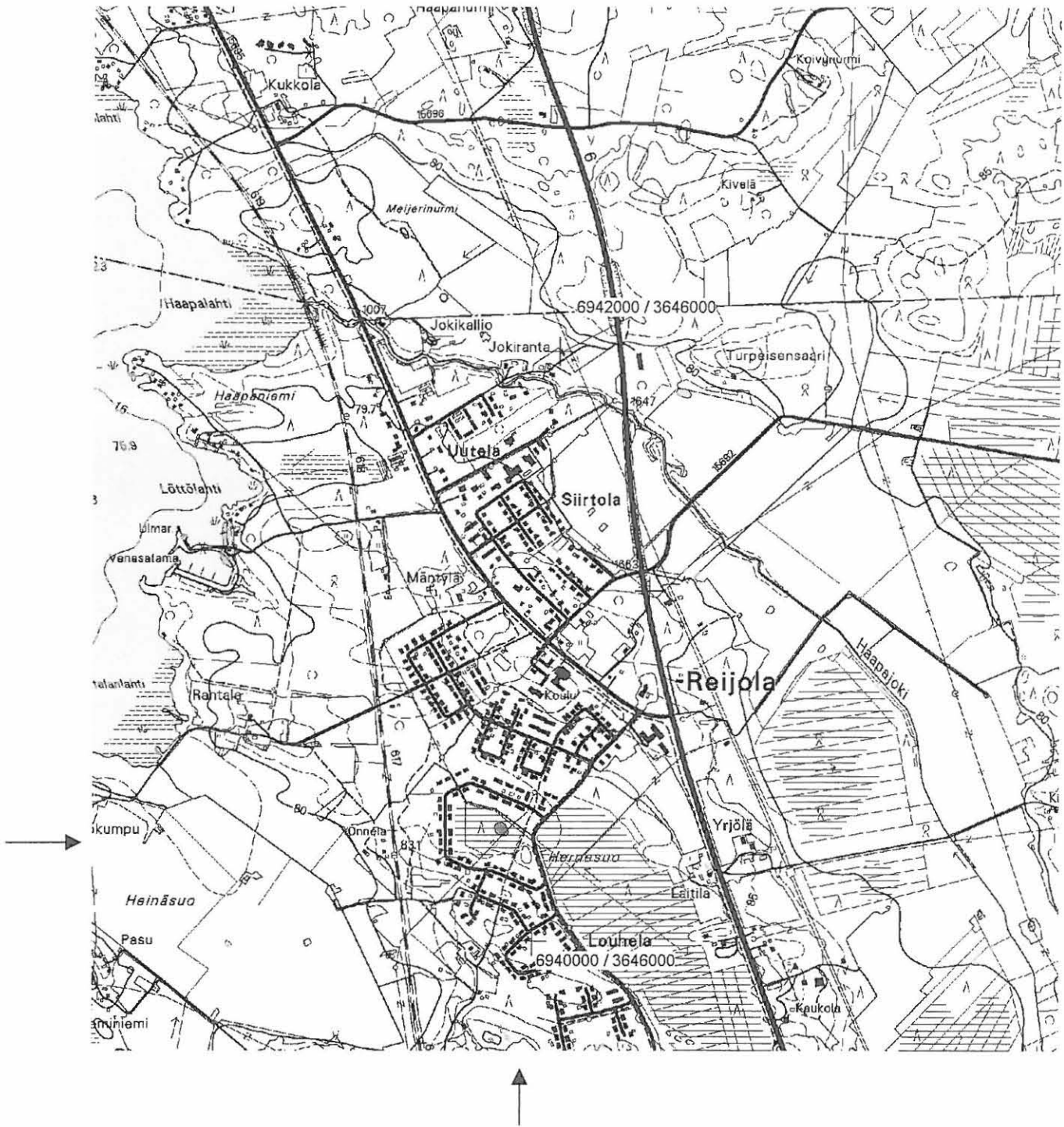
Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Hernesuo - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4223 11 NIITTYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

28 Pyhäselkä Niittylahti

1000001141

Perustiedot

Muinaisjäänöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä:

Peruskartta**Yhtenäiskoordinaatit**

Koordinaattien selite: Tarkka löytöpaikka ei ole tiedossa

Sijainti:**Rekisterikylä:****Kiinteistöt:**

Lyhyt kohdekuvaus: KM 24544 kaitatalta, löytynyt Niittylahdesta.

Tutkimukset

Irtolöytö. Ollut Pyhäselän museossa numerolla 295:3. Tarkemmat löytötiedot puuttuvat. Niittylahdesta. Löydöt: KM 24544 kiviesine.

Löydöt

KM 24544 kiviesine

Kertomuksen liitteet:**Kartat:**

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

29 Pyhäselkä Nurmikumpu

1000001142

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä:

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6928580, i= 3646870, z= 80
Koordinaattien selite:
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 6,7 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: KM 25191 piinuolenkärki, löydetty Nurmikummun talon pihamaalta. Nurmikumpu sijaitsee Niemennokan länsipäässä.

Tutkimukset

Eero Niiranen, irtolöytö 1988. Esineen on löytänyt Eero Niiranen Pyhäselän kunnan Hammaslahden kylästä omistamansa Nurmikummun tilan RN:o 86:83 maalta talon lounaispuolelta pihamaalta, joka oli savista rinnettä. Löydöt: KM 25191 piinuolenkärki.

Rauni Laukkanen ja Matti Huurre, tarkastus 1988. Rauni Laukkanen ja Matti Huurre tarkastivat paikan. Mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa ei havaittu.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Nurmikummun piinuolenkärjen löytöpaikkaa pyrittiin tarkastamaan Pyhäselän inventoinnissa 6.10.2003. Löytäjä ei kuitenkaan ollut kotona eikä maanpintaa ollut muutenkaan sen kummemmin löytöpaikalla (talon pihapiirissä) näkyvissä. Tarkastelin jonkin verran lähimaastoja, mm. Puustilan eteläpuolella olevaa harjannetta. Mitään ei seudulta löytynyt.

Löydöt

KM 25191 piinuolenkärki

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Nurmikumpu - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

30 Pyhäselkä Haapaniemi

1000001143

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422311 NIITTYLAHTI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6941340, i= 3644900, z= 76-77
Koordinaattien selite: +/- 100 metriä
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 13,4 km luoteeseen
Rekisterikylä: Mulo
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: Joensuun tyttölyseon kokoelmat (Joensuu), rombimainen reikäkivi, löytynyt Eskolan tilan rannasta.

Tutkimukset

Helvi Laitinen, irtolöytö 1959. Löytänyt Helvi Marjatta Laitinen (os. Joensuu, Petrankatu 1 b) 17.7.1959 Pyhäselän kunnan Mulon kylästä Eskolan tilan (omist. Antti Kaapinen) Haapaniemestä rannasta. Esine oli järven pohjassa, hiekassa. Löydöt: Joensuun tyttölyseo, Joensuu, rombimainen reikäkivi.

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Esineen löytöpaikka on 13,2 kilometriä luoteeseen Pyhäselän kirkosta. Esineen löysi Helvi Marjatta Laitinen Pyhäselän Mulon Eskolan tilan rannasta. Esine oli järven pohjassa hiekassa noin 7 metrin päässä laiturista noin 70 cm syvyydessä vähän ennen löytöpaikka oli raivattu katerpillarilla 1-1,5 metrin syvyydestä. Esine löytyi uintimatalla.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Haapaniemen kivikautinen irtolöytöpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 2.10.2003. Mukana inventoimassa oli arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Paikalta on rantavedestä aikanaan löydetty rombimainen reikäkivi. Ilmeisesti esine on löydetty venesataman pohjoispuolella olevien huviloiden edustan rantavedestä. Ympäristöä tarkkailtiin, mutta mitään muinaisjäännökseen viittaavaa ei paikalla havaittu.

Löydöt

Joensuun tyttölyseo rombimainen reikäkivi

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Haapaniemi - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4223 11 NIITTYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

31 Pyhäselkä Lotokka

1000001144

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6925140, i= 3652150
Koordinaattien selite: +/- 300 metriä
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 5 km etelälounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: Esine ei tallessa, reikäkivi. Löydetty Lotokan talosta kilometri itäkaakkoon.

Tutkimukset

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Vihtori Piispanen kertoi, että noin 30 vuotta sitten oli Onkamojärven itärannalta löydetty mainittu esine noin kilometri Lotokan talosta itäkaakkoon. Löytöpaikka sijaitsee 5,5 kilometriä lounaaseen Pyhäselän kirkosta. Isännän vaihtuessa oli esine kadonnut. Löydöt: ei tallessa, reikäkivi.

Löydöt

ei tallessa reikäkivi

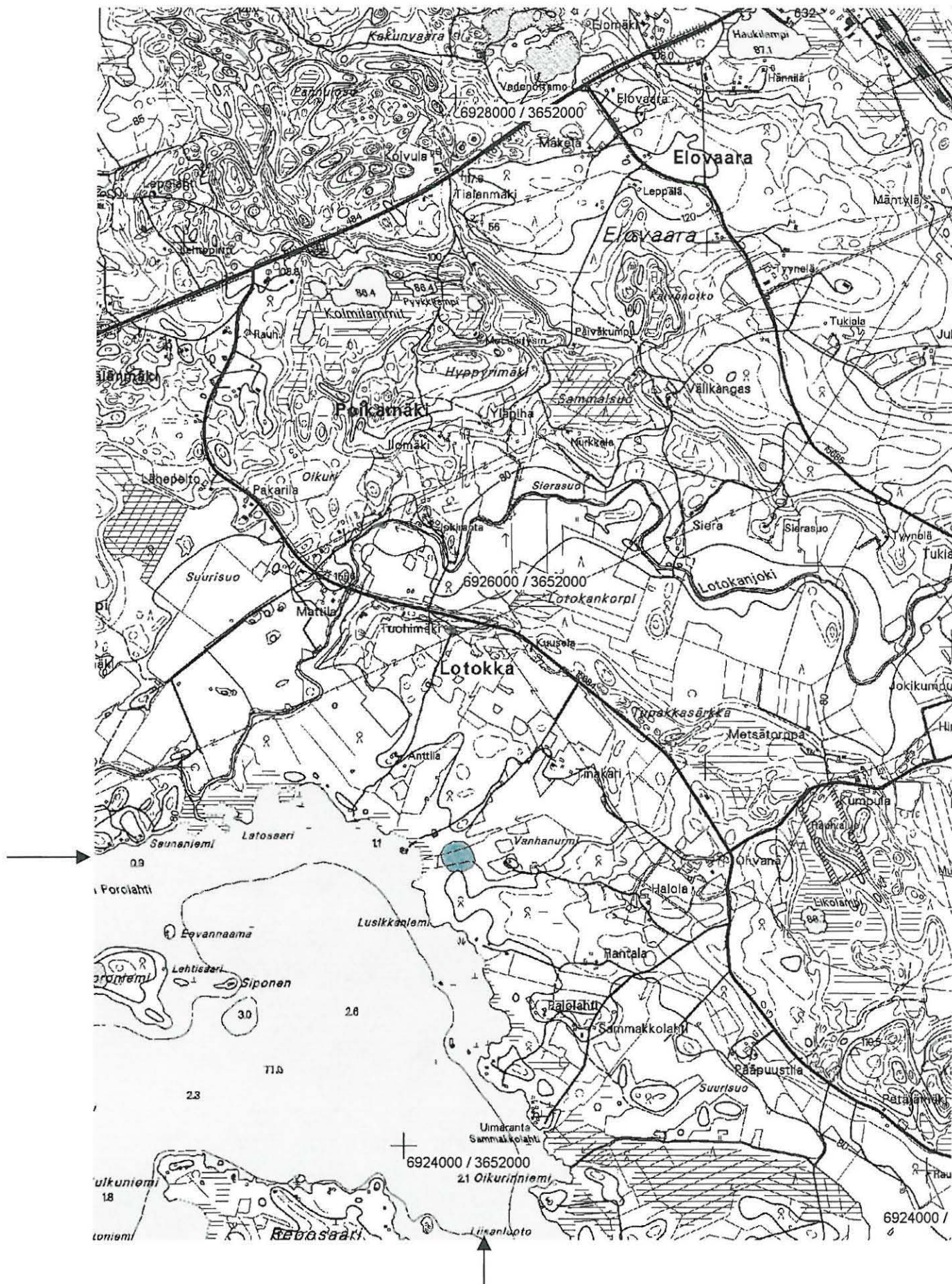
Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Lotokka - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

32 Pyhäselkä Honkavaara

1000001145

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä:

Peruskartta 422311 NIITTYLAHTI
Yhtenäiskoordinaatit p= 6928640, i= 3656220
Koordinaattien selite: +/- 500 metriä
Sijainti: Pyhäselän kirkosta noin 5 km itäkaakkoon
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: Ei tallessa, kivikirves. Löydetty maakunnan laidasta mutahaudasta.

Tutkimukset

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Esineen löytöpaikka on noin 3,7 kilometriä kaakkoon Pyhäselän kirkosta. Esineen on noin vuonna 1912 löytänyt nykyinen kunnanvaltuutettu Veikko Vatanen maakunnan laidasta mutahaudasta. Myöhemmin esine on kadonnut. Löydöt: ei tallessa, kivikirves.

Löydöt

ei tallessa, kivikirves

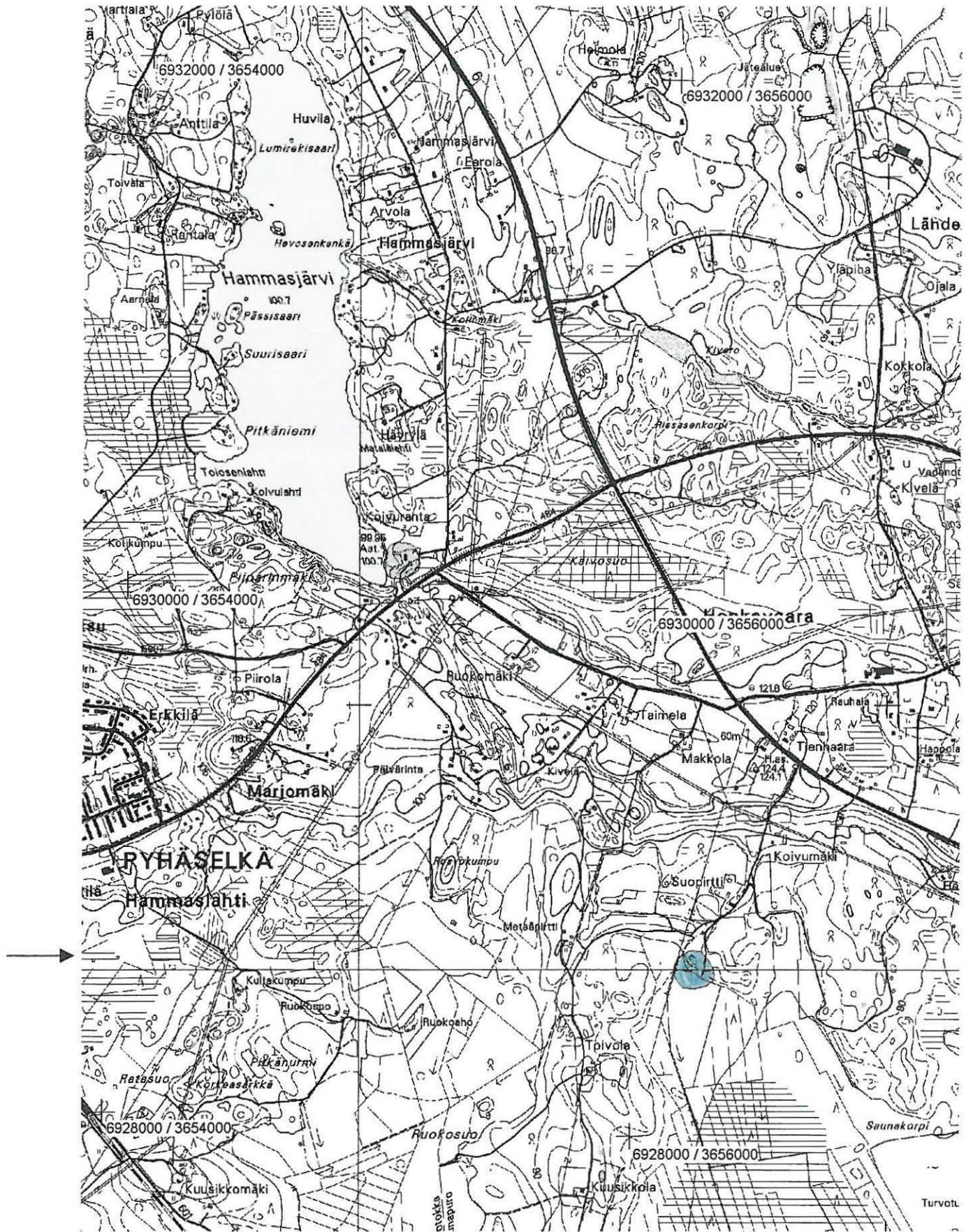
Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Honkavaara - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartoista 4223 10 PYHÄSELKÄ ja 4241 01 RAUANSALO (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

33 Pyhäselkä Koivuranta

1000001147

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: Löytöpaikat
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä:

Peruskartta 424101 RAUANSALO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6930160, i= 3655050
Koordinaattien selite: +/- 300 metriä
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 2,3 km itäkaakkoon
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: Ei tallessa, ukontaltoa, lyijypännän mallinen. Löydetty Pekka Leppäsen talon luota.

Tutkimukset

Pirjo Lahtiperä, inventointi 1967. Esineen löytöpaikka on noin 2 kilometriä kaakkoon Pyhäselän kirkosta Hammasjärven eteläpäässä. Opettaja J. Maukonen on tuonut esineen Kansallismuseoon vuonna 1878. Esine on löytynyt Pekka Leppäsen talon luota. Löydöt: ei tallessa, ukontaltoa.

Löydöt

ei tallessa, ukontaltoa

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Koivuranta - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartoista 4223 10 PYHÄSELKÄ ja 4241 01 RAUANSALO (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 424101 RAUANSALO
Yhtenäiskoordinaatit p= 6929980, i= 3663840, z= 106-108
Koordinaattien selite: GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 10,5 km itäkaakkoon
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: Murtojärvi on pyöreä harjujärvi Kiihtelysvaaran ja Pyhäselän rajalla - eteläosa järvestä kuuluu Pyhäselkään. Kvartsia löytyi järven kaakkoisrannalta järven rantaa seurailevan tien penkasta parista kohdasta, toinen rannan, toinen sisämaan puoleisesta penkasta.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Murtojärven kvartsilöytöpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 3.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Murtojärvi on pyöreä harjujärvi Kiihtelysvaaran ja Pyhäselän rajalla - eteläosa järvestä kuuluu Pyhäselkään. Kvartsia löytyi järven kaakkoisrannalta järven rantaa seurailevan tien penkasta parista kohdasta, toinen rannan, toinen sisämaan puoleisesta penkasta. Maaperä paikalla on hiekkaa ja maasto kumpuilevaa mäntykangasta. Topografisesti paikka on sopiva kivikautiseksi asuinpaikaksi, mutta löydöt eivät riitä toistaiseksi sen varmistamiseen. Löydöt: KM 34207 kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Löydöt

KM 34207 kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Murtojärvi - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4241 01 RAUANSALO (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

35 Pyhäselkä Riihiniemi

1000001149

Perustiedot*Muinaisjäännöstyyppi:* irtolöytöpaikka*Ajoitus:* kivikautinen*Rauhoitusluokka:**Lukumäärä:* 1*Peruskartta* 421412 KOMPAKKA*Yhtenäiskoordinaatit* p= 6922880, i= 3652470, z= 82-83*Koordinaattien selite:* Kokkolan talon koordinaatit*Sijainti:* Pyhäselän kirkosta 8 km etelälounaaseen*Rekisterikylä:* Hammaslahti*Kiinteistöt:**Lyhyt kohdekuvaus:* Riihiniemestä löytynyt esine, joka ei ole tallessa. Mahdollisesti esine on löytynyt jostain Kokkolan talon ympäristöstä. Paikalla on viljelysraunioita.**Tutkimukset**

Irtolöytö 1910. Riihiniemeltä löydetty kivitaltta Hämläläisen pellostä. Löysi isäntä. Annettu J.

Loukaiselle. Eräitä vuosia sitten. Riihiniemi on Onkamojärven, järven itärannalla. Löydöt: ei tallessa, kivitaltta.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Riihiniemen mahdollinen irtolöytöpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 3.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Esine ei ole tallessa ja löytötiedoissakin (arkeologian osaston arkistossa oleva pieni lappu) kerrotaan vain esineen löytyneen Hämläläisen pellostä Riihiniemestä. Riihiniemi on Onkamojärven pohjoisrannalla oleva leveä ulkoneva niemi, jolla on nykyään kolme peltoaluetta. Kokkolan talo näyttää vanhimmalta talolta täällä, mutta senkään nykyinen omistaja, Jouko Suikkari, ei tiennyt Hämläläisistä. Topografisesti mikään pelloista ei ole erityisen otollinen kivikautiseksi asuinpaikaksi. Sen sijaan itse talo on sopivalla tasanteella. Tasanteen reunoista on siellä täällä vanhoja hiekkakuoppia, joten myös maaperän puolesta paikka sopisi hyvin. Mitään kivikautiseen asuinpaikkaan viittaavaa ei kuitenkaan koko Riihiniemellä havaittu. Viljelysraunioita havaittiin talon eteläpuolella olevan pienen pellon etelä- ja kaakkoispuolella.

Löydöt

ei tallessa, kivitaltta.

Kertomuksen liitteet:*Kartat:* peruskarttaote 1:20000*Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):*

21160:498 21 Pyhäselkä Riihiniemi Viljelysraunioita. E-W. 3.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:603 51903 Pyhäselkä Riihiniemi Viljelysraunioita. E-W. 3.10.2003

Pyhäselkä Riihiniemi - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartoista 4214 12 KOMPAKKA ja 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

36 Pyhäselkä Suonranta**1000001150****Perustiedot***Muinaisjäännöstyyppi:* irtolöytöpaikka*Ajoitus:* kivikautinen*Rauhoitusluokka:**Lukumäärä:* 1*Peruskartta* 424102 HEINÄVAARA*Yhtenäiskoordinaatit* p= 6938160-6938180, i= 3656000-3656050, z= 81-83*Koordinaattien selite:* Äärikoordinaatit, GPS-mittaus*Sijainti:* Pyhäselän kirkosta 7,8 km koilliseen*Rekisterikylä:* Vouvinkylä*Kiinteistöt:**Lyhyt kohdekuvaus:* Löytöpaikka sijaitsee Iiksensuon ja Suonrannan / Satulavaaran suuntaan johtavan tien välisellä peltoalueella, Paavolan talosta 500 metriä eteläkaakkoon. Hiekkapelloilta on löytynyt muutama kvartsi-iskos.**Tutkimukset**

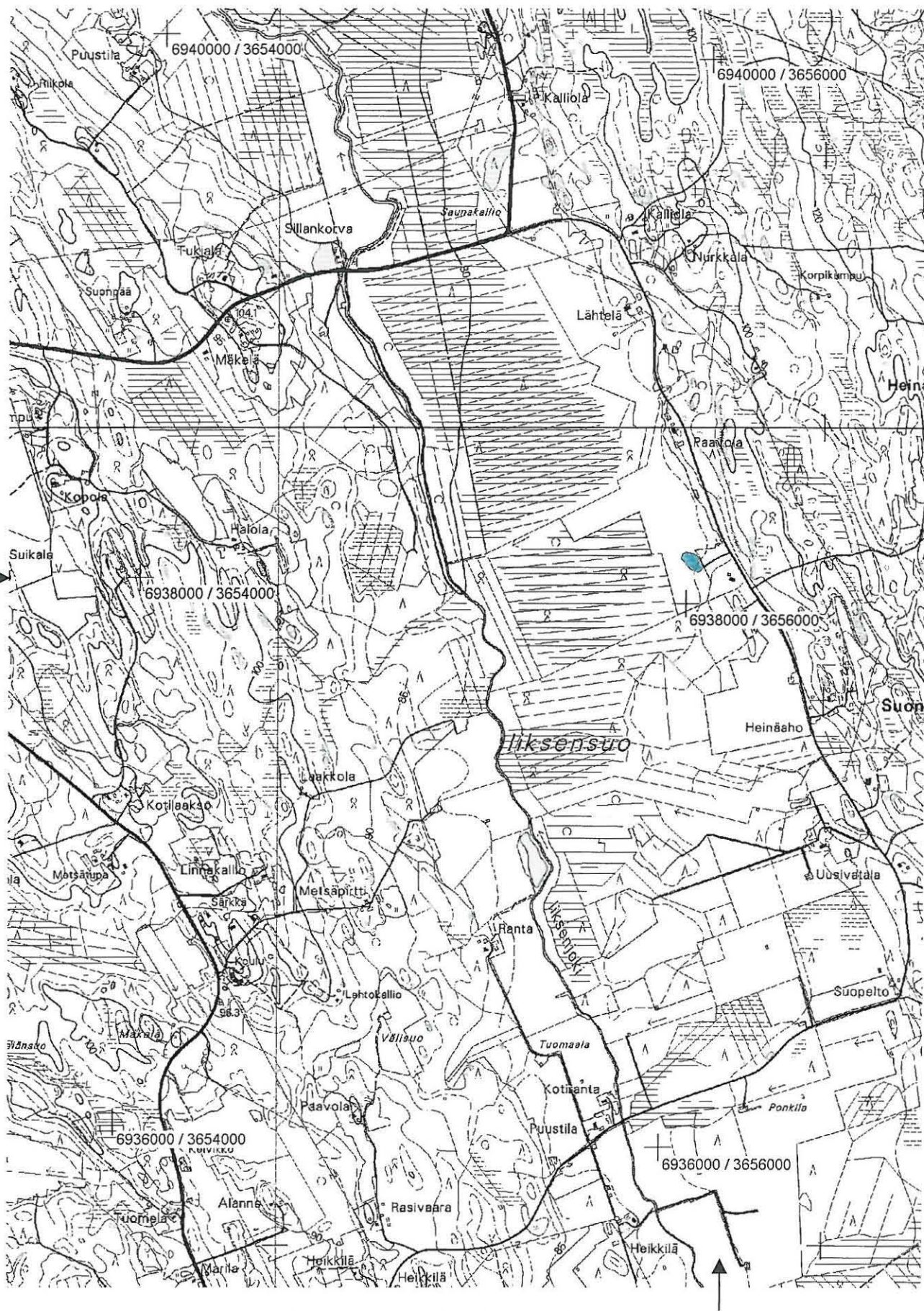
Petro Pesonen, inventointi 2003. Suonrannan kvartsilöytöpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 3.10.2003. Mukana inventoimassa oli allekirjoittaneen lisäksi arkeologi Eeva-Riitta Majoinen. Löytöpaikka sijaitsee Iiksensuon ja Suonrannan / Satulavaaran suuntaan johtavan tien välisellä peltoalueella, Paavolan talosta 500 metriä eteläkaakkoon. Täältä löytyi pari kvartsia ainoalta seudulla avoinna ja kynnetyinä olevalta pelloilta, joka laskee loivasti Iiksensuolle. Pellon maaperä on hiekkainen ja tarkastushetkellä kuiva, mikä vaikeutti jonkin verran tarkastusta. Ympäristössä on useita kivikautiselle asuinpaikalle otollisia kohtia Iiksensuon ja tien välisellä peltoalueella, mutta inventoinnin aikana nämä pellot olivat kiinni. Löydöt: KM 34208 kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Löydöt

KM 34208 kvartsi-iskoksia 2 kpl.

Kertomuksen liitteet:*Kartat:* peruskarttaote 1:20000*Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):**Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):*

Pyhäselkä Suonranta - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartoista 4223 11 NIITTYLAHTI ja 4241 02 HEINÄVAARA (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

37 Pyhäselkä Mattila 3

1000001151

Perustiedot*Muinaisjäännöstyyppi:* irtolöytöpaikka*Ajoitus:* kivikautinen*Rauhoitusluokka:**Lukumäärä:* 1*Peruskartta* 422311 NIITTYLAHTI*Yhtenäiskoordinaatit* p= 6939667, i= 3648268, z= 86-87*Koordinaattien selite:* GPS-mittaus*Sijainti:* Pyhäselän kirkosta 10,3 km luoteeseen*Rekisterikylä:* Mulo*Kiinteistöt:**Lyhyt kohdekuvaus:* Löytöpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahden itärannalla, pellolla Mattilan talosta 250 metriä etelään.**Tutkimukset**

Petro Pesonen, inventointi 2003. Mattilan kvartsilöytöpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 4.10.2003.

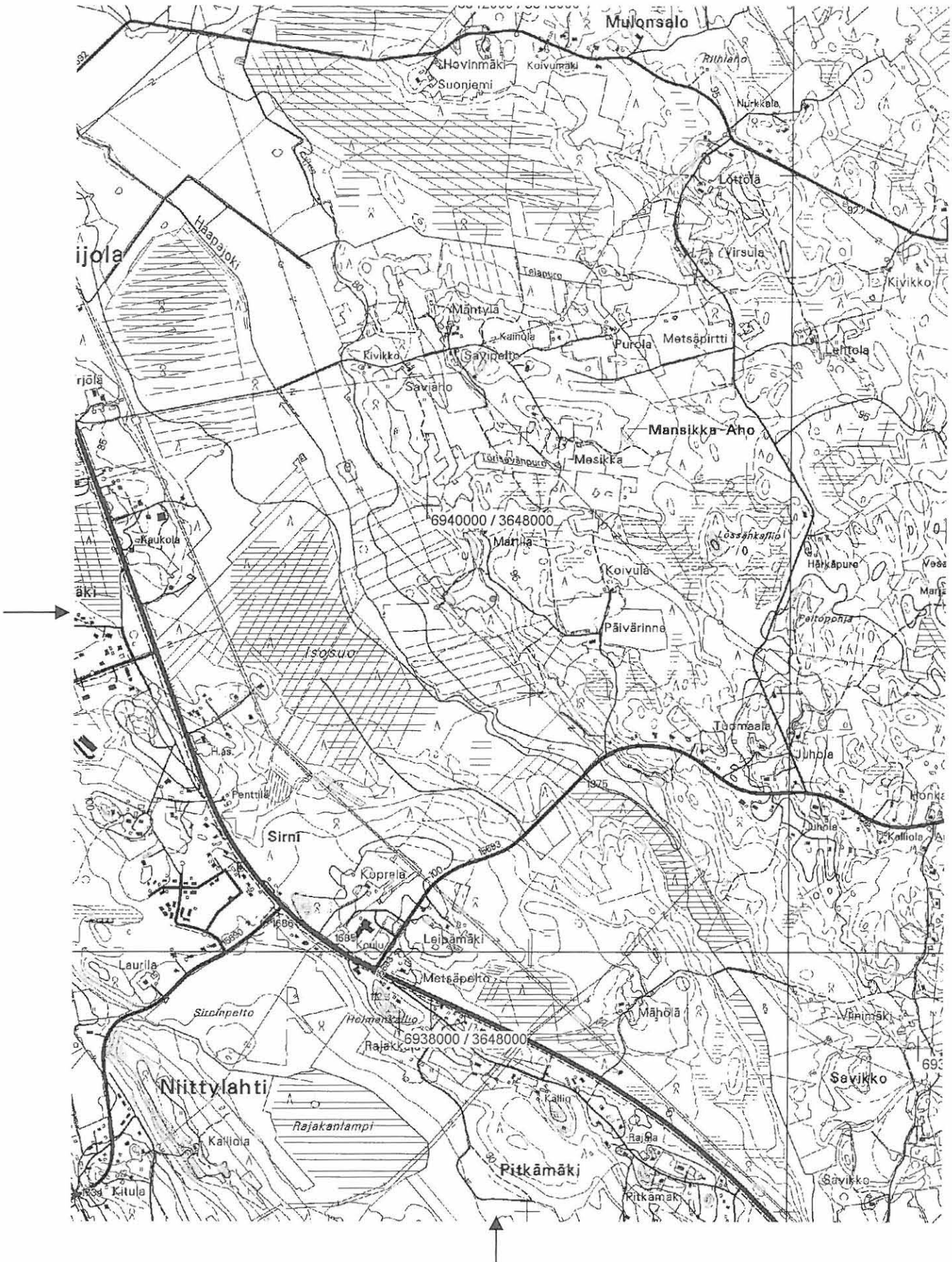
Löytöpaikka sijaitsee Pyhäselkään laskevan Haapajoen laaksossa, muinaisen Saimaan lahden itärannalla, pellolla Mattilan talosta 250 metriä etelään. Lähellä ovat kivikautiset asuinpaikat Mattila 1 ja Mattila 2. Paikalta löytyi yksi kvartsi-iskos savisen pellon reunasta, muinaisrantatörmän päältä. Löydöt: KM 34209 kvartsi-iskos.

Löydöt

KM 34209 kvartsi-iskos

Kertomuksen liitteet:*Kartat:* peruskarttaote 1:20000*Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):**Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):*

Pyhäselkä Mattila 3 - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4223 11 NIITTYLAHTI (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

38 Pyhäselkä Ponkila

1000001152

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 424102 HEINÄVAARA
Yhtenäiskoordinaatit p= 6936364, i= 3656401, z= 83
Koordinaattien selite: GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 6,3 km koilliseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: Löytöpaikka sijaitsee Iiksen laaksossa, joka on muinais-Saimaan lahti. Iskos löytyi Hammaslahden-Suonrannan tien varrella olevan metsäaukon kohdalta tienleikkauksesta, Ponkila-nimellä kartalla merkityn peltoaukean pohjoispuolelta, tien pohjoislaidalta, pellolle johtavan tien päässä olevilta ladoilta 200 metriä koilliseen.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Ponkilan kvartsilöytöpaikka löytyi Pyhäselän inventoinnissa 4.10.2003. Löytöpaikka sijaitsee Iiksen laaksossa, joka on muinais-Saimaan lahti. Iskos löytyi Hammaslahden-Suonrannan tien varrella olevan metsäaukon kohdalta tienleikkauksesta, Ponkila-nimellä kartalla merkityn peltoaukean pohjoispuolelta, tien pohjoislaidalta, pellolle johtavan tien päässä olevilta ladoilta 200 metriä koilliseen. Aukolla on jonkin verran laikkuja, mutta löytöjä ei niissä näkynyt. Maaperä on hienoa hiekkaa, topografialtaan paikka on särkkämäinen pitkä kangas, joka olisi varsin sopiva kivikautiselle asuinpaikalle. Löydöt: KM 34210 kvartsi-iskos.

Löydöt

KM 34210 kvartsi-iskos

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Ponkila - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartoista 4223 11 NIITTYLAHTI ja 4241 02 HEINÄVAARA (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

39 Pyhäselkä Sierasuo

1000001154

Perustiedot

Muinaisjäännöstyyppi: irtolöytöpaikka
Ajoitus: kivikautinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6926668, i= 3653247, z= 100
Koordinaattien selite: GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 4,2 km etelään
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: Löytöpaikka on hyvin korkean ja jyrkän törmän päällä oleva istutuskuusikko Lotokanjoen pohjoispuolella olevan Sierasuon talon pohjoispuolella, talosta 220 metriä pohjoiseen. Paikalta on löytynyt kaksoistaltoa ja kehdonjalaksen muotoisen kirveen katkelma.

Tutkimukset

Jorma Lempinen, irtolöytö 1966. Jorma Lempinen löysi kiviesineet n. vuonna 1966 laikuttaessaan metsäaukkoa Lotokanjoen pohjoispuolella olevan Sierasuon talon pohjoispuolella, talosta 220 metriä pohjoiseen. Esineet ovat olleet löytäjän veljen, Antti Lempisen hallussa ja ne luovutettiin Kansallismuseon kokoelmiin Pyhäselän inventoinnin yhteydessä v. 2003. Löydöt: KM 34211: 1-2 kaksoistaltoa, kehdonjalaksen muotoisen kirveen katkelma.

Petro Pesonen, inventointi 2003. Sierasuon löytöpaikka tarkastettiin löytäjän veljen, Antti Lempisen (Ohvanantie 248, Hammaslahti), opastuksella 6.10.2003. Löytöpaikka on hyvin korkean ja jyrkän törmän päällä oleva istutuskuusikko. Kuusikon ja törmän välissä on kapea avoin kaistale. Paikalle tehtyjen lukuisten koeoppien perusteella maaperä on alueella hiekkaa. Mitään löytöjä ei kuopista tullut, mutta lähempänä törmää monessa kuopassa maa oli punertavaa ja osin hiilistäkin. Lähellä löytöpaikkaa on kuitenkin myös tervahautaa, joka saattaa selittää tämän. Löytöpaikka on poikkeuksellisen korkealla (100 m mpy), mutta jyrkän törmän alla oleva peltoaukio on alle 85 m mpy, joten se on aikanaan ollut Saimaan pohjaa. Paikalla on siten saattanut olla kivikautinen asuinpaikka.

Löydöt

KM 34211: 1-2 kaksoistaltoa, kehdonjalaksen muotoisen kirveen katkelma

Kertomuksen liitteet:

Kartat: peruskarttaote 1:20000

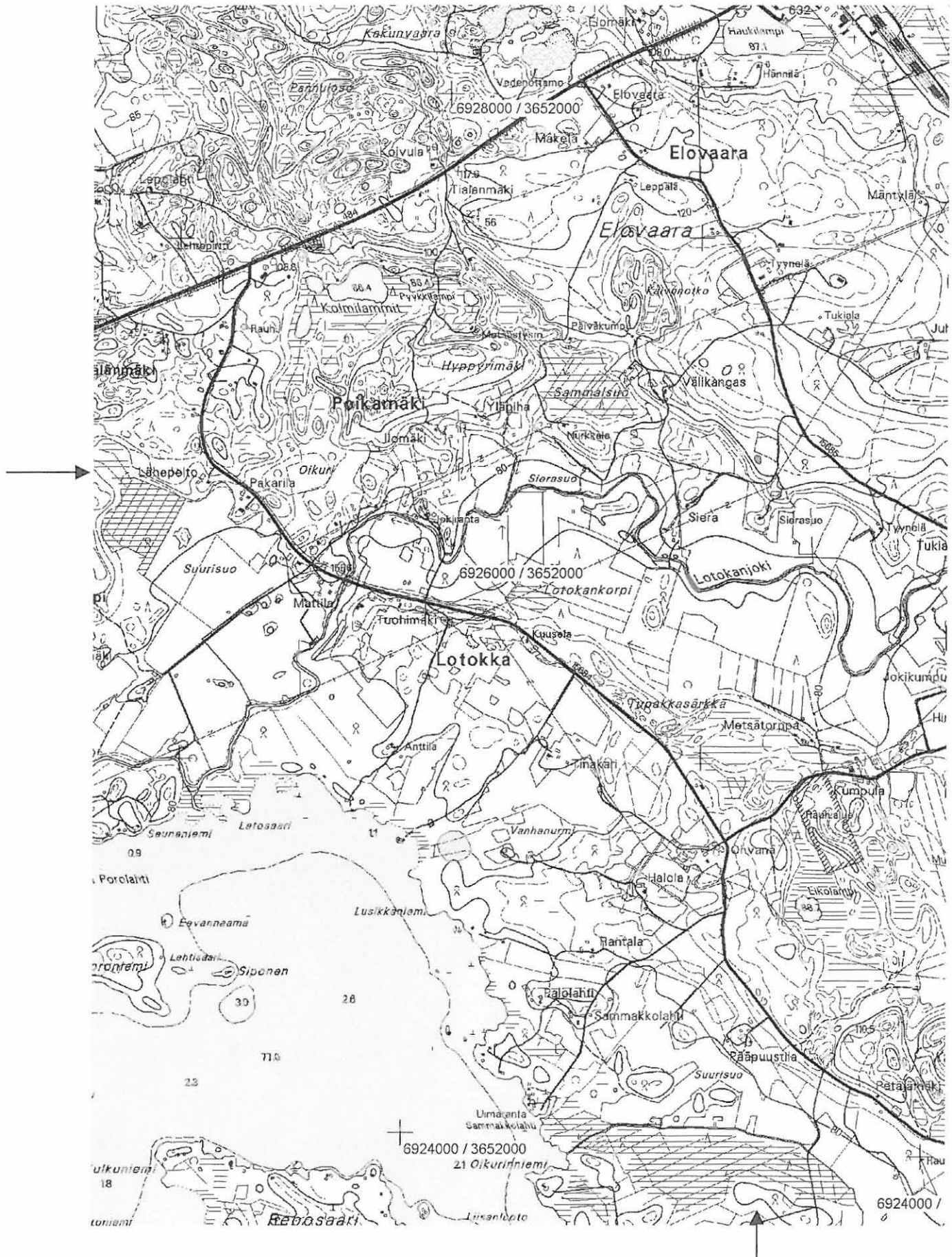
Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:502 22 Pyhäselkä Sierasuo Löytöpaikka istutuskuusikossa pellon takana. 6.10.2003
NE-SW.

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:604 51904 Pyhäselkä Sierasuo Löytöpaikka istutuskuusikossa pellon takana. NE-SW. 6.10.2003
87:605 51905 Pyhäselkä Sierasuo Kaksoistaltoa.
87:606 51906 Pyhäselkä Sierasuo Kehdonjalaksen muotoisen kirveen katkelma.

Pyhäselkä Sierasuo - kivikautinen irtolöytöpaikka.

Ote peruskartasta 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty sinisellä värillä.

40 Pyhäselkä Kontkasenlammit**1000001155****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: talonpohjia
Ajoitus: historiallinen
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6928350-6928400, i= 3651530-3651590, z= 90
Koordinaattien selite: Äärikoordinaatit, GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 3,3 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: Kontkasenlammit sijaitsevat Lehtoniemeen johtavan tien pohjoispuolella olevan luontopolun varrella olevan laavun ympäristössä eteläisemmän lammen koillisrannalla. Aivan laavun vieressä on tuvan rauniot liesikumpuineen. Raunion koko on noin 4 x 4 metriä. Kylmämuurattu kellari on on laavusta noin 30-40 metriä kaakkoon metsässä, myös sen koko on noin 4 x 4 metriä. Alueella on myös peltoraunioita. Paikan talonsijat ovat suhteellisen tuoreita, ehkä alle 100-vuotiaita.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Kontkasenlammin vanha asuinpaikka tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 29.9.2003. Kontkasenlammit sijaitsevat Lehtoniemeen johtavan tien pohjoispuolella olevan luontopolun varrella olevan laavun ympäristössä eteläisemmän lammen koillisrannalla. Aivan laavun vieressä on tuvan rauniot liesikumpuineen. Raunion koko on noin 4 x 4 metriä. Kylmämuurattu kellari on on laavusta noin 30-40 metriä kaakkoon metsässä, myös sen koko on noin 4 x 4 metriä. Alueella on myös peltoraunioita. Paikan talonsijat ovat suhteellisen tuoreita, ehkä alle 100-vuotiaita.

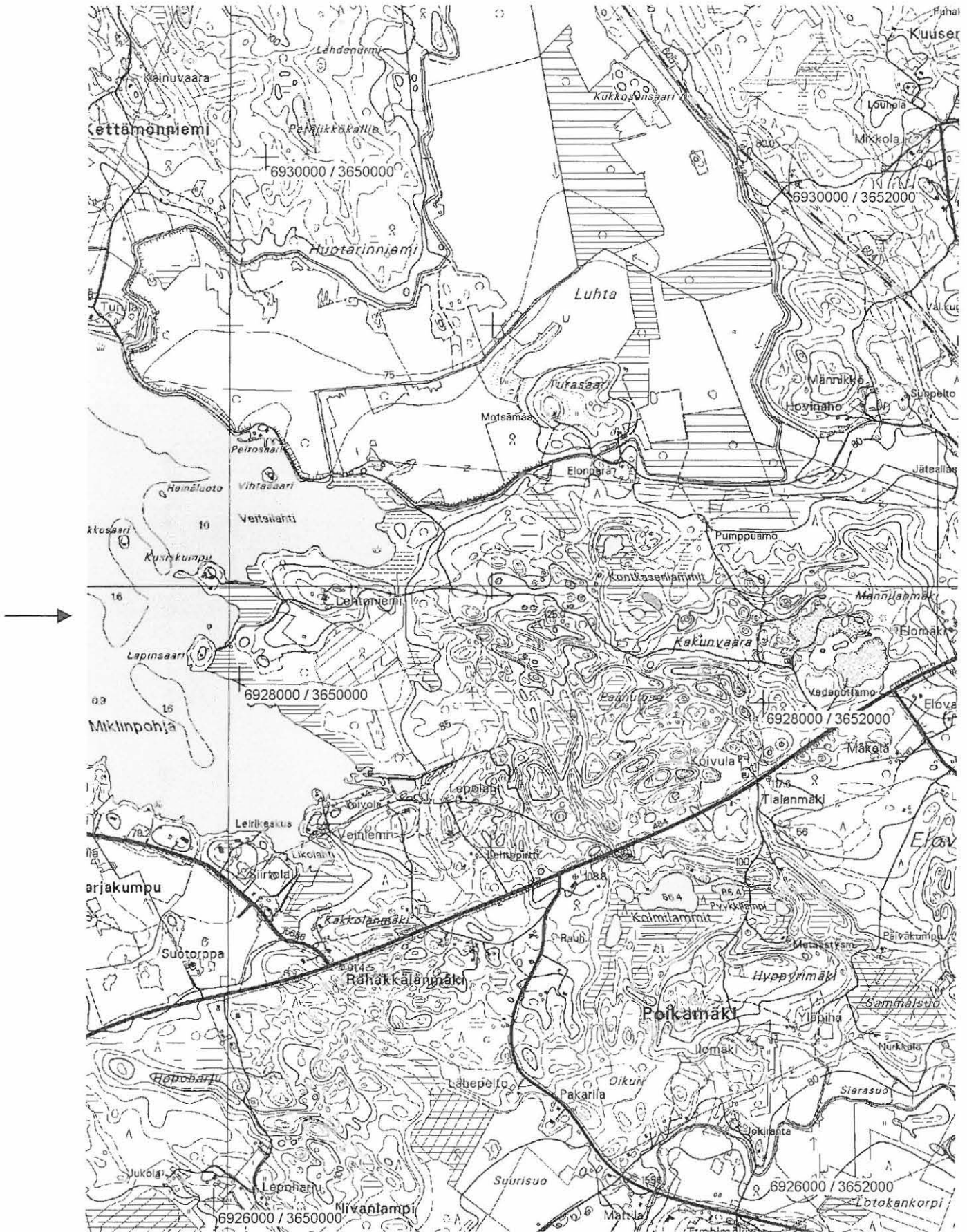
Löydöt**Kertomuksen liitteet:**

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

Pyhäselkä Kontkasanlammit - historiallisen ajan talonpaikka.

Ote peruskartasta 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty vihreällä värillä.

41 Pyhäselkä Korteniemi**1000001156****Perustiedot**

Muinaisjäännöstyyppi: painanne
Ajoitus: ajoittamaton
Rauhoitusluokka:
Lukumäärä: 1

Peruskartta 422310 PYHÄSELKÄ
Yhtenäiskoordinaatit p= 6924960, i= 3647250, z= 82-83
Koordinaattien selite: GPS-mittaus
Sijainti: Pyhäselän kirkosta 8,6 km lounaaseen
Rekisterikylä: Hammaslahti
Kiinteistöt:

Lyhyt kohdekuvaus: Painanne sijaitsee Saimaan Pyhäselän Korteniemeen johtavan tien varrella, Matikkaniemen risteyksestä noin 40 metriä luoteeseen Korteniementien länsipuolella. Painanne on kooltaan noin 12 x 7 metriä ja se on suhteellisen selväpiirteinen. Painanne sijaitsee heti muinaisen rantavallin takana. Sen ajoitus ja luonne ovat epäselvät.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Korteniemen painannekohde löytyi Pyhäselän inventoinnissa 30.9.2003 ja sitä tarkastettiin uudestaan 1.10.2003. Painanne sijaitsee Saimaan Pyhäselän Korteniemeen johtavan tien varrella, Matikkaniemen risteyksestä noin 40 metriä luoteeseen Korteniementien länsipuolella. Lähes täsmälleen samalla kohdalla tien itäpuolella on vanha hiekkakuoppa. Painanne on kooltaan noin 12 x 7 metriä ja se on suhteellisen selväpiirteinen. Painanne sijaitsee heti muinaisen rantavallin takana. Tein painanteeseen kaksi koekuoppaa, joista keskellä oli punertavaa soraista hiekkaa. Lähemmäs reunaa tehdyssä koekuopassa oli sama punertava kerros täytemaahiekan ja vanhan turpeen alla. Punertavassa maassa oli hiiliä, muttei löytöjä. Painanteen luonne ja ajoitus jäivät koekuoppienkin jälkeenkin epävarmaksi. Itse paikka olisi kyllä sopiva kivikautiselle asuinpaikalle.

Löydöt**Kertomuksen liitteet:**

Kartat: peruskarttaote 1:20000

Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):

21160:478 Pyhäselkä Korteniemi Epämääräinen painanne rantavallilla. N-S. 1.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:607 51907 Pyhäselkä Korteniemi Epämääräinen painanne rantavallilla. N-S. 1.10.2003

Pyhäselkä Korteniemi - ajoittamaton painanne.

Ote peruskartasta 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty vihreällä värillä.

42 Pyhäselkä Tervalampi**1000001157****Perustiedot***Muinaisjäännöstyyppi:* viljelysraunioita*Ajoitus:* historiallinen*Rauhoitusluokka:**Lukumäärä:* 1*Peruskartta* 422310 PYHÄSELKÄ*Yhtenäiskoordinaatit* p= 6923500, i= 3647830, z= 82-84*Koordinaattien selite:* Keskikoordinaatit, GPS*Sijainti:* Pyhäselän kirkosta 9,5 km luoteeseen*Rekisterikylä:* Hammaslahti*Kiinteistöt:*

Lyhyt kohdekuvaus: Tervalampi sijaitsee aivan Rääkkylän kunnan rajalla, Hammaslahdentien itäpuolella, Tervalammen autiotalosta 500 metriä etelään. Lammesta parisataa metriä pohjoiseen on pieni pelto ja sen pohjoispuolella niitty, jolla viljelysrauniot ovat. Ilmeisesti tämä niittykin on vanha pelto, mutta nyt siinä kasvaa koivua. Paikalla on puolenkymmentä kivirauniota, kooltaan 2-3 -metrisiä, noin metrin korkuisia. Röykkiöitä on ehkä noin 30 x 30 metrin kokoisella alueella.

Tutkimukset

Petro Pesonen, inventointi 2003. Tervalammen historiallisen ajan viljelysrauniokohde tarkastettiin Pyhäselän inventoinnissa 1.10.2003. Tervalampi sijaitsee aivan Rääkkylän kunnan rajalla, Hammaslahdentien itäpuolella, Tervalammen autiotalosta 500 metriä etelään. Lammesta parisataa metriä pohjoiseen on pieni pelto ja sen pohjoispuolella niitty, jolla viljelysrauniot ovat. Ilmeisesti tämä niittykin on vanha pelto, mutta nyt siinä kasvaa koivua. Paikalla on puolenkymmentä kivirauniota, kooltaan 2-3 -metrisiä, noin metrin korkuisia. Röykkiöitä on ehkä noin 30 x 30 metrin kokoisella alueella.

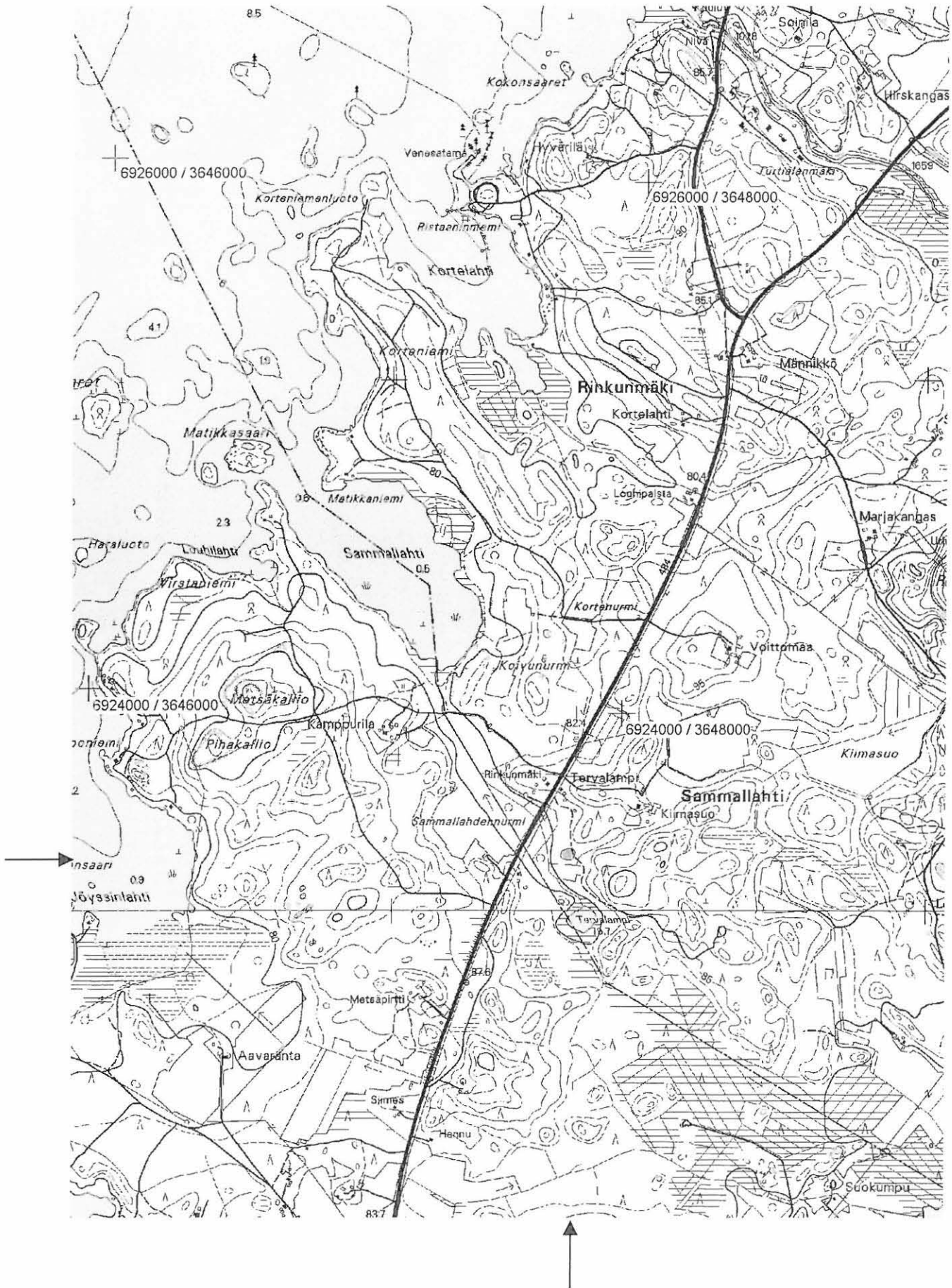
Löydöt**Kertomuksen liitteet:***Kartat:* peruskarttaote 1:20000*Negatiivit ja kuvat (Pohjois-Karjalan museo):*

21160:479 23 Pyhäselkä Tervalampi Peltoraunioita. NE-SW. 1.10.2003

Diat (Pohjois-Karjalan museon ja Museoviraston numeroinnit):

87:608 51908 Pyhäselkä Tervalampi Peltoraunioita. NE-SW. 1.10.2003

Pyhäselkä Tervalampi - historiallisen ajan viljelysrykkiötä.

Ote peruskartasta 4223 10 PYHÄSELKÄ (1:20 000). Kohde merkitty vihreällä värillä.

PYHÄSELÄN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2003

Kuva 1. Pyhäselkä Porolahti. Kivikirveen löytöpaikka näillä pelloilla. NW-SE.1.10.2003. (21160:481).

Kuva 2. Pyhäselkä Kaskiniemi. Asuinpaikka mökkien pihalla. W-E.3.10.2003. (21160:496).

Kuva 3. Pyhäselkä Nivanjoki. Löytöpaikka a paalien takana. NE-SW.6.10.2003. (21160:503).

PYHÄSELÄN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2003

Kuva 4. Pyhäselkä Alttinakivi. Aitta purettu kiven edestä. E-W.3.10.2003. (21160:497).

Kuva 5. Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela. Saarela Kirkkomäki, tsasouna ollut peltokumpareella. NW-SE.2.10.2003. (21160:483).

Kuva 6. Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela. Saarela Kalmistomäki. SW-NE.2.10.2003. (21160:486).

PYHÄSELÄN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2003

Kuva 7. Pyhäselkä Haavanpää 1 Saarela. Saarela Kirkkomäki. SW-NE.2.10.2003. (21160:487).

Kuva 8. Pyhäselkä Kosola. Löytöpaikka peltoniemellä. N-S.2.10.2003. (21160:488).

Kuva 9. Pyhäselkä Kosola. Asuinpaikka perunapellossa. SW-NE.2.10.2003. (21160:489).

PYHÄSELÄN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2003

*Kuva 10. Pyhäselkä Törisevänpuro.
Pusikoitunut hiekkakuoppa tien oikealla
laidalla. SW-NE.29.9.2003. (21160:475).*

*Kuva 11. Pyhäselkä Hölhönsärkkä 1.
Asuinpaikka etualan tasanteella. E-
W.30.9.2003. (21160:476).*

*Kuva 12. Pyhäselkä Hölhönsärkkä 2.
Asuinpaikka tasanteella, niemenkärjessä. E-
W.30.9.2003. (21160:477).*

PYHÄSELÄN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2003

Kuva 13. Pyhäselkä Matolahti. Löydöt tien vasemmasta leikkauksesta. W-E.1.10.2003. (21160:480).

Kuva 14. Pyhäselkä Poroniemi. Alemman asuinpaikan eteläpuolinen hiekkakuoppa näkyy kuvassa, ylempi asuinpaikka törmän päällä. SW-NE.1.10.2003. (21160:482).

Kuva 15. Pyhäselkä Sillankorva. Asuinpaikka peltoniemellä. SW-NE.2.10.2003. (21160:490).

PYHÄSELÄN INVENTOINTI
Petro Pesonen 2003

Kuva 16. Pyhäselkä Saunakallio. Asuinpaikka laikutusalueella. SE-NW. Panoraama (1/2). 2.10.2003. (21160:492-493).

Kuva 17. Pyhäselkä Mattila 1. Luukeskittymä pellon reunan kumpareella. S-E. 4.10.2003. (21160:500).

Kuva 18. Pyhäselkä Mattila 2. Asuinpaikka ladon oikealla puolella. E-W. 4.10.2003. (21160:501).

PYHÄSELÄN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2003

Kuva 19. Pyhäselkä Kuusjärvi. KM 1917:14 löytöpaikka järven rantaniityllä. W-E. Panoraama (1/2).3.10.2003. (21160:494-495).

Kuva 20. Pyhäselkä Kalliola. KM 17026 löytöpaikka pellon nurkassa vasemmassa reunassa. W-E.2.10.2003. (21160:491).

Kuva 21. Pyhäselkä Rihiniemi. Viljelysraunioita. E-W.3.10.2003. (21160:498).

PYHÄSELÄN INVENTOINTI

Petro Pesonen 2003

*Kuva 22. Pyhäselkä Sierasuo. Löytöpaikka
istutuskuusikossa pellon takana. NE-
SW.6.10.2003. (21160:502).*

*Kuva 23. Pyhäselkä Tervalampi.
Peltoraunioita. NE-SW.1.10.2003.
(21160:479).*

Osteologinen raportti
Enon ja Pyhäselän Inventointi/P. Pesonen 2003

Tässä raportissa käsitellään Petro Pesosen Enon ja Pyhäselän kuntien inventoinnissa löydettyjä palaneita luita. Tunnistetut fragmentit on lueteltu löytöpaikoittain. Materiaalista tunnistettiin yhteensä yhdeksän fragmenttia.

Pääasiassa luut olivat hyvin palaneita ja isokokoisia fragmentteja. Myös huonommin palaneita, harmaaksi jääneitä fragmentteja oli joukossa. Osa fragmenteista oli kulunut, joka vaikeutti tunnistamista. Luut tunnistettiin eläinmuseon vertailukokoelmien avulla.

KM 34107:3 Eno Variskallio:

Laji:	Luu:	Luun osa:	Muuta:
Alces alces (hirvi)	Phalang 1	proximaali frag.	
Alces alces (hirvi)	Phalang 1/2	corpus+ distaali frag.	proximaali metafyyysi
Mammalia (nisäkkäät)	Mandibula	alveolar frag.	esim. Castor Fiber (Majava)

Hirven (*Alces alces*) fragmentit ovat sormiluista (Phalang) läheltä sorkkia. Toinen näistä on kuulunut keskenkasvuiselle hirvelle ts. vasalle. Nisäkkään (Mammalia) luu on pala alaleuasta. Se on mahdollisesti majavalta (*Castor Fiber*), mutta muita samankokoisia nisäkkäitä ei voi poissulkea.

KM 34123 Eno Vehkalahti:

Martes martes (näätä) Ulna dx. olecranon frag.

Näädän (*Martes martes*) luu on oikeasta etujalasta.

KM 34163:2 Eno Rahkakangas:

Esox lucius (hauki) Dentale frag.

Hauen (*Esox lucius*) luu on alaleuasta (Dentale).

KM 34163 Pyhäselkä Hölhönsärkkä 2:

<i>Esox Lucius</i> (Hauki)	Vomer/Palatinum	frag.
<i>Pisces</i> sp. (Kalat)	Vertebra	frag.
<i>Pisces</i> sp. (Kalat)	Vertebra	frag.

Hauen (*Esox lucius*) luu on päästä. Kalojen (*Pisces* sp.) luut ovat nikaman (Vertebra) paloja.

KM 34204 Pyhäselkä Mattila:

Cervidae sp. (hirvieläimet) Vertebra arcus frag.

Hirvieläimen (Cervidae sp.) luu on selkänikamasta (Vertebra).

Taulukossa on esitetty yhteenveto eri eläinlajien osuudesta fragmenttimäärän (NISP) ja vähimmäisyksilömäärän (MNI) mukaan.

	NISP	MNI
Martes martes (näätä)	1	1
Alces alces (hirvi)	2	1
Cervidae sp. (hirvieläin)	1	
Mammalia (nisäkkäät)	1	
Esox lucius (hauki)	2	1
Pisces sp. (Kalat)	2	

Latina-Suomi sanasto:

Alces alces	Hirvi
Cervidae sp.	Hirvieläimet
Dentale	Osa kalan alaleukaa
Dexter (dx.)	Oikea vrt. sinister
Esox lucius	Hauki
Mammalia	Nisäkkäät
Mandibula	Alaleuka nisäkkäillä
Martes martes	Näätä
Phalang	Sormiluu
Pisces sp.	Kalat
Proximaali	Lähempänä kehon keskilinjaa vrt. distaali
Ulna	Kyynärluu
Vertebra	Selkänikama

Kati Salo

Kati Salo

30.3.04